

ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ

ကျေးလက်ဒေသများ၊ ကျောင်းများနှင့် ဆေးရုံဆေးပေးခန်းများ
ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့်
တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ

မဟာဗျူဟာ

(၂၀၁၆-၂၀၃၀)

၂၀၁၆ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ

မာတိကာ

စဉ်။	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း	၁
	၁-၁ မဟာဗျူဟာ ဖွဲ့စည်းထားရှိပုံ	၃
၂။	အခြေအနေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်	၇
	၂-၁ လွှမ်းခြုံမှု အခြေအနေ	၇
	၂-၂ အဓိက စိန်ခေါ်မှုများ	၉
	၂-၃ ဥပဒေပြုရေးနှင့် မူဝါဒ	၁၀
၃။	လွှမ်းခြုံမည့် နယ်ပယ်နှင့်အတိုင်းအတာ	၁၇
	၃-၁ လွှမ်းခြုံမည့်နယ်ပယ်	၁၇
	၃-၂ အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်	၁၈
၄။	မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်၊ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် လျာထားချက်များ	၁၉
	၄-၁ မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်	၁၉
	၄-၂ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များ	၂၁
	၄-၃ လျာထားချက်များ	၂၃
၅။	ဝန်ဆောင်မှုများ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ	၂၅
၆။	ဥပဒေသများ	၂၉
	၆-၁ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး	၂၉
	၆-၂ သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း	၃၀
	၆-၃ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေးနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း	၃၀
	၆-၄ ရေအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှု	၃၁
	၆-၅ ပြည်သူ့လူထုအခြေပြုစီမံခန့်ခွဲမှု	၃၁
	၆-၆ ရေရရှိရေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်မျှဝကျခံခြင်း	၃၂
	၆-၇ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအတွက် ရန်ပုံငွေသုံးစွဲခြင်း	၃၂
	၆-၈ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးတို့ကို ပေါင်းစပ်ခြင်း	၃၂
	၆-၉ လုပ်ငန်းပုံမှန်လည်ပတ်နေစေခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း	၃၃
	၆-၁၀ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအဆင့်ဆင့်တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ဖြေလျော့ခြင်း	၃၃

၆-၁၁ တာဝန်ခံခြင်းနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု	၃၃
၆-၁၂ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများ ပါဝင်မှု	၃၄
၆-၁၃ မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်မှု	၃၄
၆-၁၄ တန်းတူညီမှုနှင့် ဆင်းရဲမှု	၃၅
၇။ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ၊ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ	၃၇
၇-၁ ရေရရှိရေး	၄၀
၇-၂ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး	၅၀
၇-၃ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အလေ့အထပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း	၅၇
၇-၄ စာသင်ကျောင်းများရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေး	၆၀
၇-၅ ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး	၆၅
၇-၆ အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် လူသားခြင်းစာနာထောက်ထားမှု	၇၁
၇-၇ ဆိုင်ရာရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ဋ္ဌာနနှင့် အဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံများ	၇၆
၇-၈ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ငွေကြေးအထောက်အပံ့	၈၈

နောက်ဆက်တွဲများ

နောက်ဆက်တွဲ- ၁။ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ	၉၉
နောက်ဆက်တွဲ- ၂။ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများ	၁၀၇
နောက်ဆက်တွဲ- ၃။ အခြေအနေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်- ထပ်တိုးသတင်းအချက် အလက်များ	၁၁၇
နောက်ဆက်တွဲ- ၄။ ကျောင်းများ၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအတွက်သန့်ရှင်းကြယ်နည်းလမ်း	၁၂၃

ဇယားများ

ဇယား ၂-၁။	ကျေးလက်ဒေသတွင် ရေကောင်းရေသန့်ရရှိရေးဆိုင်ရာ လွှမ်းခြုံမှု အခြေအနေ	၇
ဇယား ၂-၂။	ကျေးလက်ဒေသတွင် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လွှမ်းခြုံမှု အခြေအနေ	၇
ဇယား ၂-၃။	ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ	၇
ဇယား ၄-၁။	ရေရရှိရေးဆိုင်ရာ လျာထားချက် (%)	၂၃
ဇယား ၄-၂။	ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လျာထားချက် (%)	၂၃
ဇယား ၄-၃။	တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လျာထားချက် (%)	၂၄
ဇယား ၅-၁။	ကျေးလက်ဒေသ ရေရရှိရေး	၂၅
ဇယား ၅-၂။	ကျေးလက်ဒေသ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး	၂၆
ဇယား ၅-၃။	ကျောင်းများ ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး	၂၆
ဇယား ၅-၄။	ကျန်းမာရေးဌာနများ ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေး	၂၇

ပုံများ

ပုံ-၁-၁။	မူဝါဒ၊ မဟာဗျူဟာနှင့် အစီအစဉ်များ	၂
ပုံ-၁-၂။	ကဏ္ဍအလိုက် မဟာဗျူဟာ ချဉ်းကပ်နည်း	၃
ပုံ-၁-၃။	မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ အပိုင်းကဏ္ဍများ	၅
ပုံ-၁-၄။	ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်	၆

အခန်း(၁)

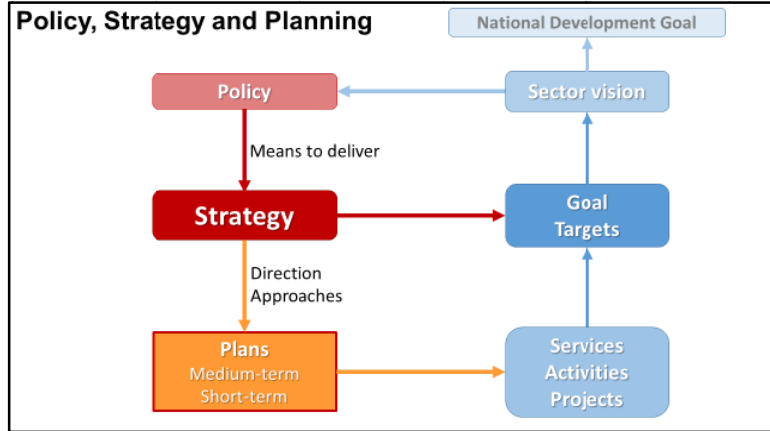
နိဒါန်း

ဤမဟာဗျူဟာရေးဆွဲရသည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ လာမည့် ၂၀၃၀ ခုနှစ်တွင် ကျေးလက်နေပြည်သူများ ရေရရှိရေးနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့်ဝန်ဆောင်မှုများကို အသုံးပြုနိုင်ပြီး ပတ်ဝန်းကျင်တွင်အပေါ့အလေးစွန့်သည့်ခလေးများ ပပျောက်သွားစေရန်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အလေ့အထကောင်းများ ကျင့်သုံးမှုတိုးတက်လာစေရန်တို့အတွက် နည်းလမ်းများ ချမှတ်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ၂၀၃၀ ခုနှစ်သည် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးမှုပန်းတိုင်များ (Sustainable Development Goals) ရည်မှန်းချက်ပြည့်မီရေး လုပ်ဆောင်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် နှစ်လည်းဖြစ်သည်။ မဟာဗျူဟာတွင် မူလတန်းအဆင့်မှ အထက်တန်းအဆင့်အထိ ကျောင်းများနှင့် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ခွဲအဆင့်မှ မြို့နယ်အဆင့်အထိဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ၏ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာတို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။ မဟာဗျူဟာကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုအစီအစဉ်များ (၂၀၁၆-၂၀၃၀) ကိုလည်း ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားပါသည်။

အစိုးရဌာနများ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်တွင်းပြည်ပအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများအားလုံး မဟာဗျူဟာတွင်ပါရှိသော နည်းလမ်းများ၊ ဥပဒေများ၊ မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်၊ ရည်မှန်းချက်များ၊ စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများ၊ ရုံးများက လိုအပ်သလိုထုတ်ပြန်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုလည်း လိုက်နာရန် ဖြစ်ပါသည်။

မူဝါဒ (Policy) ၊ မဟာဗျူဟာ (Strategy) နှင့် စီမံချက် (Plans) တို့ ဆက်နွှယ်မှုကို ပုံ-၁-၁ တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုံ-၁-၁။ မူဝါဒ၊ မဟာဗျူဟာနှင့် အစီအစဉ်များ

ဤမဟာဗျူဟာနှင့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုအစီအစဉ်များရေးဆွဲရာတွင် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနမှ ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းထားသော လုပ်ငန်းအဖွဲ့ (Task Force) ကို ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနနှင့်အတူ အခြေခံပညာဦးစီးဌာန၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနတို့ အဓိကပူးပေါင်းပါဝင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြပါသည်။ အခြားနှီးနွယ်ဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ (၁၆) ခုလည်း ယင်းလုပ်ငန်းအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၌ ပြုလုပ်သော ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ချက်နှင့် လူဦးရေနှင့် အိမ်အကြောင်းအရာ သန်းခေါင်စားရင်း ကောက်ယူချက်တို့တွင် ဖော်ပြထားသည့်အခြေအနေ၊ အချက်အလက်များအပေါ်အခြေခံ၍ ဤမဟာဗျူဟာအား ရေးဆွဲထားပါသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းပြောင်းလဲမှုများကိုလည်း ထည့်သွင်းထားပါသည်။

မဟာဗျူဟာကိုအသုံးပြု၍ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်နိုင်ခြေရှိသူများနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်၍ ဤမဟာဗျူဟာကို ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ဌာနဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ရန်ကုန်အခြေစိုက်ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ တက်ရောက်သည့် နိုင်ငံတော်အဆင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကို နေပြည်တော်တွင် ကျင်းပခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာကိုယ်စားလှယ်များတက်ရောက်သည့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများကို တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအားလုံးတွင် ကျင်းပခဲ့ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း တက်ရောက်လာသူများထံမှ အကြံဉာဏ်များ ရယူထည့်သွင်းရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။

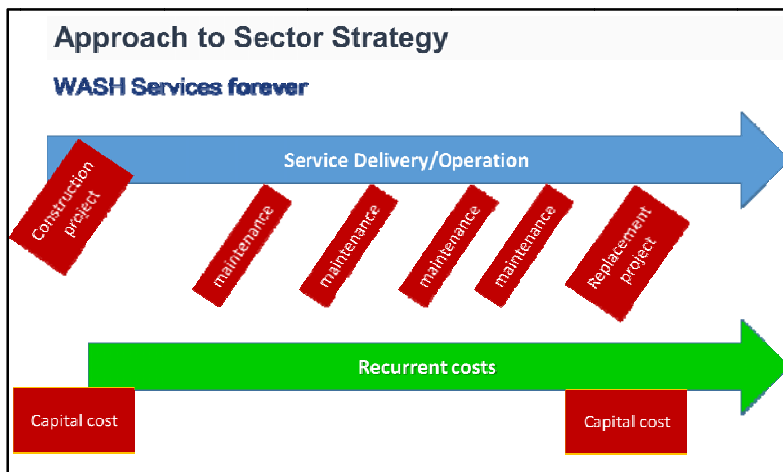
အမှန်လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည့် မဟာဗျူဟာဖြစ်စေရန် အားလုံးပါဝင်သည့် ဆွေးနွေးပွဲများမှ အကြံပြုချက်များ၊ ဆွေးနွေးချက်များသည် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သည့်အရာများဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများကြောင့် မဟာဗျူဟာကို အသုံးပြုမည့်သူများအနေဖြင့်

မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ရေးဆွဲထား၍ ကိုယ်တိုင်အကောင်အထည်ဖော်ရမည့် မဟာဗျူဟာဆိုသည့် ခံယူချက်မျိုး ရရှိစေမည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။(ဆွေးနွေးပွဲလုပ်ငန်းစဉ်များကို နောက်ဆက်တွဲများ ဌှိ ဖော်ပြထားပါသည်။)

မဟာဗျူဟာချဉ်းကပ်နည်း

မဟာဗျူဟာတွင်ဖော်ပြထားသည့် ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းတွင် အဓိကကျသောပြောင်းလဲမှုမှာ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ စနစ်များအား အချိန်အကန့် အသတ်ရှိသော စီမံချက်များမှတစ်ဆင့် ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်ပေးခြင်းထက် အချိန်အကန့်အသတ် မထားသော ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ အဖြစ် ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ အဓိကလုပ်ဆောင်ရန်မှာဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း များ လည်ပတ်နေစေရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့ရေး၊ ပြည်သူတို့မှ ကုန်ကျစရိတ်လိုလားစွာ ထည့်ဝင် ချင်သော၊ ထည့်ဝင်နိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုများအား ငွေကြေးအထောက်အပံ့ ပေးရေးတို့ဖြစ်သည်။

ပုံ-၁-၂။ ကဏ္ဍအလိုက်မဟာဗျူဟာချဉ်းကပ်နည်း

၁-၁။ မဟာဗျူဟာဖွဲ့စည်းထားရှိပုံ

မဟာဗျူဟာကိုအခန်းကဏ္ဍအလိုက်ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ အခန်း(၁)နိဒါန်း၌ မဟာဗျူဟာ ရေးဆွဲခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများနှင့်မဟာဗျူဟာဖွဲ့စည်းထားရှိပုံတို့ကိုဖော်ပြထားပါသည်။

အခန်း(၂)၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးကဏ္ဍ ၏လက်ရှိအခြေအနေသုံးသပ်ချက်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအခန်းတွင် ၂၀၁၄ ခုနှစ် သန်းခေါင် စာရင်းကောက်ယူချက်အရ ကဏ္ဍအတွင်း လက်ရှိလွှမ်းခြုံမှုအခြေအနေ၊ ကဏ္ဍအတွင်းတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် နိုင်ငံတော်အစိုးရဌာန အဖွဲ့အစည်းများ၊ အကြံပြုအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ များအပါအဝင် လေ့လာမှုများ၊ မှီငြမ်းမှုများအသီးသီးမှ ဖော်ထုတ်ရရှိသည့် ကဏ္ဍအတွင်း အဓိက

စိန်ခေါ်မှုများ၊ သက်ဆိုင်သည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်းများနှင့် နှီးနွယ်သောအခြားနည်းဗျူဟာများ ပါဝင်ပါသည်။

အခန်း(၃)၌ မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်၊ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် လျာထားချက်များအကြောင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအခန်းတွင် ၂၀၁၅ ခုနှစ် အလွန်စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်များအပါအဝင် မျှော်မှန်းချက်များ၊ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ၂၀၃၀ ခုနှစ်နှင့် ကြားကာလများအတွက် လျာထားချက်များ ပါဝင်ပါသည်။ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များတွင် ကျေးလက်ဒေသရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး၊ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အပြုအမူပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၊ စာသင်ကျောင်းများ၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး၊ ဆေးရုံဆေးပေးခန်းများ၌ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး၊ အရေးပေါ်အခြေအနေများ၌ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး၊ ဌာနနှင့် အဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာဖွဲ့စည်းပုံ အစီအမံများနှင့်ဘဏ္ဍာရေး၊ ငွေကြေးအထောက်အပံ့ဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများပါဝင်ပါသည်။

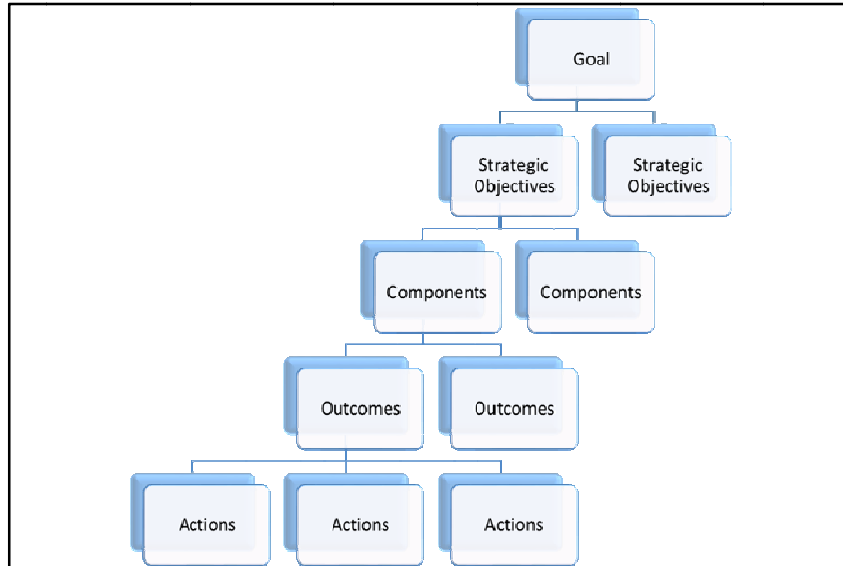
အခန်း(၄)၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ဤအခန်းတွင် ကျေးရွာရေရရှိရေး၊ အိမ်ထောင်စုများ အိမ်သာသုံးစွဲမှု၊ စာသင်ကျောင်းများတွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးအကြောင်းအရာများကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

အခန်း(၅)၌ ဤမဟာဗျူဟာ၏လွှမ်းခြုံမည့်နယ်ပယ်နှင့် အတိုင်းအတာကို ဖော်ပြထားပါသည်။

အခန်း(၆)တွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးကဏ္ဍ၌ ကျင့်သုံးရမည့် ဥပဒေများကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ချမှတ်ထားသော မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များနှင့် မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များ ပြည့်မီရန် အဆိုပါဥပဒေများကို မူဝါဒများအနေဖြင့် အသုံးပြုနိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

အခန်း(၇)တွင် ချမှတ်ထားသော မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်နှင့် မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီရန်လိုအပ်သည့် မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာအပိုင်းကဏ္ဍများကို(logical framework) အခြေခံဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုံ-၁-၃။ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာကဏ္ဍများ

အခန်း(၈)၌ မဟာဗျူဟာကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် အချိန်ကာလကို ဖော်ပြထားပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲများ၌ ဤမဟာဗျူဟာနှင့် ဆက်နွယ်သော အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ၊ ဝေါဟာရများ၊ ယူဆချက်များနှင့်နည်းလမ်းများ အပါအဝင် အထောက်အကူပြု အချက်အလက်များနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ နီးနွယ်နေသော မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးတို့၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုံ-၁-၄။ မြန်မာပြည်မြေပုံ (ပြည်နယ်၊တိုင်းဒေသကြီးများနှင့်ခရိုင်များ)

အခန်း(၂)

အခြေအနေ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်

၂-၁။ လွှမ်းခြုံမှုအခြေအနေ

ရေကောင်းရေသန့်ရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးကို ခန့်မှန်းလေ့လာရန်အတွက် ပိုမိုပြည့်စုံအသေးစိတ်သော အချက်အလက်များကို ၂၀၁၄ ခုနှစ် အမျိုးသားလူဦးရေနှင့် အိမ်အကြောင်းအရာသန်းခေါင်စာရင်းမှရရှိပါသည်။ ကျေးလက်ဒေသ ရေကောင်းရေသန့်ရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လွှမ်းခြုံမှုအခြေအနေတို့ကို ဇယား ၂-၁ နှင့် ၂-၂ တို့၌ ဖော်ပြထားပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် အခြေအနေတို့ကို နောက်ဆက်တွဲများတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

သို့သော် ဤအချက်အလက်များကို သတိထား၍ကိုင်တွယ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ရေရရှိရေးအတွက် ထိုအချိန်က သန်းခေါင်စာရင်းမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုချက်များမှ ရယူထားပြီး အမှန်တကယ် အသုံးပြုနိုင်သော ရေရရှိရေးစနစ်များကို ရေတွက်ထားခြင်း မဟုတ်ပေ။ ထို့အတူ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များတွင်လည်း အိမ်သာအမျိုးအစားသည် အချက်အလက်ကောက်ယူသူ၏ ထင်မြင်ယူဆချက်များပေါ်တွင် မူတည်နေပေသည်။

ဇယား ၂-၁။ ကျေးလက်ဒေသတွင် ရေကောင်းရေသန့်ရရှိရေးဆိုင်ရာလွှမ်းခြုံမှု အခြေအနေ

လူဦးရေ	အိမ်ထောင်စုပေါင်း	ရေကောင်းရေသန့်ရရှိသည့် အိမ်ထောင်စု	ရေကောင်းရေသန့်မရရှိသေးသည့် အိမ်ထောင်စု	ရေကောင်းရေသန့် ရရှိသည့် အိမ်ထောင်စု ရာခိုင်နှုန်း
၃၄,၂၀၃,၂၀၈	၇,၈၂၈,၄၀၀	၄,၇၈၂,၃၇၇	၃,၀၄၆,၀၂၃	၆၀.၆

ဇယား ၂-၂။ ကျေးလက်ဒေသတွင် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာလွှမ်းခြုံမှု အခြေအနေ

လူဦးရေ	အိမ်ထောင်စုပေါင်း	ယင်လုံအိမ်သာဆောက်လုပ်သုံးစွဲသည့် အိမ်ထောင်စု	ယင်လုံအိမ်သာဆောက်လုပ်မသုံးစွဲသည့် အိမ်ထောင်စု	အိမ်သာမရှိသည့် အိမ်ထောင်စု	ယင်လုံအိမ်သာဆောက်လုပ်သုံးစွဲသည့် အိမ်ထောင်စု ရာခိုင်နှုန်း
၃၄,၂၀၃,၂၀၈	၇,၈၂၈,၄၀၀	၅,၂၆၉,၀၇၉	၁,၀၇၄,၂၂၀	၁,၄၈၅,၁၀၁	၆၇.၃

ဇယား ၂-၃။ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာတွင် ပါဝင်သော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ

ဝန်ကြီးဌာန	ဦးစီးဌာန	ဆောင်ရွက်ပုံအဆင့်	အခန်းကဏ္ဍ
မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ဝန်ကြီးဌာန	ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန	ပြည်ထောင်စုပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး/မြို့နယ်	ကျေးရွာရေရရှိရေး၊ မဟာဗျူဟာ ဖြစ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ဦးဆောင်သူနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။

ဝန်ကြီးဌာန	ဦးစီးဌာန	ဆောင်ရွက်ပုံအဆင့်	အခန်းကဏ္ဍ
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန	အခြေခံပညာဦးစီးဌာန	ပြည်ထောင်စုပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး/မြို့နယ်	ကျောင်းများရှိရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ။
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန	မြန်မာနိုင်ငံပညာရေး သုတေသနဦးစီးဌာန	ပြည်ထောင်စု	သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရေးဆွဲခြင်း (ဘဝတွက်တာကျွမ်းကျင်ရာ)
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန	အဆင့်မြင့်ပညာဦးစီးဌာန (ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းများ)		စာသင်ကျောင်းများ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းဆိုင်ရာပစ္စည်းများ ထောက်ပံ့ခြင်း
ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန	ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန	ပြည်ထောင်စုပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး/မြို့နယ်	ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ၊ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုလုပ်ငန်းအတွက် လမ်းညွှန်မှုနှင့်မြှင့်တင်ရေးဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ
ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန	ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဌာနစိတ်		
ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန	ကျန်းမာပညာဌာနခွဲ	ပြည်ထောင်စု	ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ၊ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုလုပ်ငန်းအတွက် လမ်းညွှန်မှုနှင့်မြှင့်တင်ရေးဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ
ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန	အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန	ပြည်ထောင်စုပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး/မြို့နယ်/ ကျေးရွာအုပ်စု	ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း
လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ် ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာ ချထားရေးဝန်ကြီးဌာန	ကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည်နေရာ ချထားရေးဦးစီးဌာန		အရေးပေါ်အခြေအနေကြိုတင် ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့်တုံ့ပြန်ရေး
လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ် ရေးနှင့်ပြန်လည်နေရာချ ထားရေးဝန်ကြီးဌာန	လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန		ကလေးသူငယ်ပညာပေးရေး
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန	သာသနာရေးဦးစီးဌာန		ဘုန်းတော်ကြီးသင်ပညာရေး ကျောင်းများ
အမျိုးသားရေအရင်းအမြစ် ကော်မတီ		ပြည်ထောင်စု	ရေအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲရေး အတွက် ပူးပေါင်း ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း

၂-၂။ အဓိကစိန်ခေါ်မှုများ

ရေရရှိရေး၊ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍတွင် အဓိကရင်ဆိုင်နေရသော စိန်ခေါ်မှုများကို ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဤမဟာဗျူဟာ၏ ပထမဦးဆုံးအဆင့်ဖြစ်သည့် အခြေအနေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်နှင့် အစီအရင်ခံစာများ (စာရင်းများကြည့်ရန်) အပါအဝင် အခြားသက်ဆိုင်ရာလေ့လာမှုများ၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် နေပြည်တော်၌ ကျင်းပခဲ့သော ပထမအကြိမ်အမျိုးသားအဆင့်အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲနှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းအသီးသီးတွင် ကျင်းပခဲ့သော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ စသည့်တို့မှ ရှာဖွေဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

ချဉ်းကပ်ပုံပြောင်းလဲခြင်း- ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း

ရေရရှိရေး၊ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးအတွက် အချိန်အကန့်အသတ်ထားရှိသော စီမံချက်များ၊ စီမံကိန်းများ ချမှတ်၍ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ခြင်းကို ယေဘုယျအားဖြင့် အဓိကထား၍ အလေးပေးဆောင်ရွက်ထားသည်။ ယခုအခါ နိုင်ငံတကာတွင် လက်ခံကျင့်သုံးနေသောနည်းလမ်းမှာ ရေရရှိရေးကို အချိန်အကန့်အသတ် မထားဘဲ ဝန်ဆောင်မှုကို အစဉ်သဖြင့် ပေးနေနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအတွက်မူ အိမ်ထောင်စုသုံးအိမ်သာများ ဆောက်လုပ်ပေးမည့်အစား အိမ်သာနှင့်အခြားသန့်စင်ခန်းသုံး ကုန်ပစ္စည်းများကို အိမ်ထောင်စုများထံသို့ ရောင်းချပေးသည့် အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို တိုက်တွန်းအားပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုပြောင်းလဲမှု နှစ်ခုစလုံးတွင် သက်ဆိုင်ရာဌာနများအနေဖြင့် တွေးခေါ်ပုံနှင့် လုပ်ပုံလုပ်နည်းအလေ့အထများ ပြောင်းလဲပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။

ရေရှည်တည်တံ့နေစေရေး

စာသင်ကျောင်းနှင့် ကျန်းမာရေးဌာနများအပါအဝင် ကျေးလက်ဒေသရေပေးရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများသည် မကြာခဏဆိုသလို ပြုပြင်မှုမရှိခြင်း၊ အသုံးမပြုခြင်းနှင့် နောက်ဆုံး၌ အသုံးမပြုနိုင်သည့် အခြေအနေဖြစ်သွားတတ်ပါသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားခဲ့မှုများ အမြောက်အများ ဆုံးရှုံးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အသုံးပြုနေနိုင်မှုအခြေအနေနှင့်ပတ်သက်သော အချက်အလက်များ မှန်မှန်ကန်ကန် ရရှိရန်နှင့် ယခင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော စီမံကိန်းအရေအတွက်များကိုလည်း တိတိကျကျ သိနိုင်ရန် ကန့်သတ်ချက်များရှိပေသည်။ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုမှာရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများကို စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရေးဖြစ်ပါသည်။ ရေရှည်တည်တံ့မှုအတွက် ဥပဒေရေးရာ၊ အဖွဲ့အစည်း၊ ငွေရေးကြေးရေး၊ လူမှုရေး၊ နည်းပညာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများကို အလေး

ထားကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထိုစိန်ခေါ်မှုများကို အောက်ပါအတိုင်းစုစည်းတင်ပြအပ်ပါသည်။

၂-၃။ ဥပဒေပြုရေးနှင့်မူဝါဒ

ကျေးလက်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒ သတ်သတ်မှတ်မှတ်မရှိသေးပေ။ အမျိုးသားအဆင့် ရေမူဝါဒ၌လည်း အိမ်သုံးရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအကြောင်း ကဏ္ဍတစ်ခုသာပါဝင်ပြီး ကျေးလက်လိုအပ်ချက်များကို မူ အပိုဒ်တစ်ပိုဒ်ဖြင့်သာ ဖော်ပြပါရှိသည်။ အိမ်ထောင်စုများ ရေသုံးစွဲရေးအတွက် ရေအရင်းအမြစ်များခွဲဝေခြင်းကို ဦးစားပေးဖော်ပြထားမှုမရှိပါ။ အမျိုးသားအဆင့်စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု မူဘောင်တွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အထွေထွေမူဝါဒ လမ်းညွှန်တစ်ချို့ကို ချမှတ်ထားသည်။ ယခုအခါတွင် မြေအောက်ရေ ထုတ်ယူသုံးစွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေမူကြမ်းကို ရေးဆွဲပြုစုနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ဤမဟာဗျူဟာတွင် ပါဝင်သော ကျေးလက်ဒေသရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများသည် ယင်းဥပဒေပါအချက်အလက်များနှင့် ညီညွတ်မှုရှိနေရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ဤစိန်ခေါ်မှုကိုလေ့လာမှုအများ၌ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပြီး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများတွင်လည်း မကြာခဏ တင်ပြကြပါသည်။ ပြည်ထောင်စုပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ခရိုင်၊မြို့နယ်များအလိုက် ဋ္ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာဋ္ဌာနများအကြား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု တိုးတက်လာစေရန် လိုအပ်ပါသည်။ အခြားနိုင်ငံများ၏ အတွေ့အကြုံများအရ အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများအကြားတွင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုကို တိုးတက်စေခြင်းသည် ကဏ္ဍတွင်း သိသာထင်ရှားသော အကျိုးကျေးဇူးများကို ရရှိစေပါသည်။

အခန်းကဏ္ဍနှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများ

သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိဘဲ ထပ်နေခြင်းတို့ကြောင့် ဝိရောဓိဖြစ်ခြင်းနှင့် အလုပ်တာဝန်များ ထပ်ထူညီခြင်းများ အဆင့်ဆင့်၌ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း

ဒပ်ဗလင်စည်းမျဉ်းများ¹ တွင် ရေကိုစီမံခန့်ခွဲမှုသည် သင့်လျော်သည့် အောက်ခြေအနိမ့်ဆုံး အဆင့်၌ ရှိနေသင့်ကြောင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအချက်သည် အစိုးရ၏မူဝါဒဖြစ်သော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးလည်းနှင့် ညီညွတ်ပါသည်။ သို့သော် အကျိုးသက်ရောက်မှု ပိုမိုရရှိစေရန် တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာသတ်မှတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းတာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများကို ကျွမ်းကျင်စွာထမ်းဆောင်နိုင်ရန် လိုအပ်သော စွမ်းဆောင်ရည်ကိုလည်း မြှင့်တင်ပြီး ထိရောက်သည့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုလည်း လိုအပ်ပါသည်။ ဒေသတွင်းအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန်အတွက် ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်များ ပေးအပ်နိုင်ရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။

အဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်

ဤအချက်သည် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အဆင့်တိုင်း၌ အားနည်းချက်တစ်ခုအနေဖြင့် ရှိနေသည်။ စွမ်းဆောင်ရည်ကို စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ရေရှည်ထိန်းသိမ်းထားနိုင်စေရန် လုပ်ငန်းလည်ပတ်နေစေခြင်း၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် သတ်မှတ်ချက်များ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းတို့ကို အထူးပြုလျက် ဝန်ဆောင်မှုများအဖြစ် ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင်ခြင်း ချဉ်းကပ်ပုံနည်းလမ်းကို နားလည်စေခြင်းသည် အရေးကြီးပါသည်။

ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ

လောလောဆယ်၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ကဏ္ဍတွင် ပုဂ္ဂလိကအခန်းကဏ္ဍသည် လောလောဆယ်၌ အလွန်ပင်ကျဉ်းမြောင်းလျက် ရှိနေသေးသည်။ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်နှင့် ပုံမှန်လည်ပတ်နေမှုရှိစေရန်အတွက် လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများကိုတိုးချဲ့ပေး၍ ကန့်သတ်မှုများကို လျော့ချရန်လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် အသေးစား ရေရရှိရေးစနစ်များပုံမှန်လည်ပတ်နေစေရေးနှင့်တွန်းအားကိုဖြစ်စေသည့် ဝန်းကျင်အခြေအနေကို ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ရေးတို့၌ ဖြစ်သည်။

¹JICA is providing infrastructure for water supply; USAID is funding infrastructure and some software costs; UNICEF is providing support for the enabling environment; there are some NGOs with small-scale development programs.

အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများပါဝင်မှုအခန်းကဏ္ဍ

အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများ ခွဲခြားမှုမရှိသည့်ပါဝင်မှု အခန်းကဏ္ဍကို ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ၌ အလေးပေးခံရမှု နည်းလျက်ရှိနေပေသေးသည်။ သို့ဖြစ်၍ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများ၊ ယောက်ျားလေး၊ မိန်းကလေးများ၏ ကဏ္ဍတွင်း ပါဝင်နိုင်သည့် အခန်းကဏ္ဍများနှင့် ၎င်းတို့၏လိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုသိရှိနိုင်ရန် ကန့်သတ်ချက်များရှိနေပေသည်။ အိမ်၌ရေကို အဓိကသုံးစွဲသူများမှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်၍ ၎င်းတို့၏ပါဝင်ဆုံးဖြတ်မှုများကို အလေးထားရန်လိုအပ်ပေသည်။ အောက်ဖော်ပြသော အချက်အလက်များကို အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား အသက်အပိုင်းအခြားအလိုက် ပိုမိုသိရှိရန် လိုအပ်နေ၏။

- ရေခပ်ခြင်း၊ ရေအသုံးပြုခြင်းစီမံခန့်ခွဲမှုတို့၌ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများ ပါဝင်မှုအခြေအနေ၊
- အမျိုးသမီးဦးစီးသော အိမ်ထောင်များ၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးအခြေအနေ၊
- အရေးပေါ်အခြေအနေများ၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးနှင့် ပတ်သက်သော အကြမ်းဖက်မှုများ၊
- ရေကော်မတီများ၌ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများပါဝင်မှုနှင့် အစီရင်ခံမှုများ၊
- ကျေးရွာတွင်း ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးနှင့်ပတ်သက်၍ နားလည်အကျွမ်းဝင်မှုအခြေအနေ၊

မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်မှု

၂၀၁၄ ခုနှစ် လူဦးရေနှင့်အိမ်အကြောင်းအရာ သန်းခေါင်စာရင်းအရ ကျေးလက်လူဦးရေ၏ ၄.၈% သည် ကိုယ်လက်အင်္ဂါမသန်စွမ်းသူများဖြစ်ကြသည်။² သို့ရာတွင် သန်းခေါင်စာရင်း၌ ကိုယ်လက်အင်္ဂါမသန်စွမ်းသူများ၏ အုပ်စုသတ်မှတ်ရာ၌ လမ်းလျှောက်နိုင်ခြင်းရှိ/မရှိ၊ အမြင်အာရုံ ကောင်း/မကောင်း တို့သာဖြစ်၍ ကန့်သတ်ချက်များ ရှိနေပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို မရရှိသည့် ကိုယ်လက်အင်္ဂါမသန်စွမ်းသူများ ပိုများနိုင်ပေသည်။ ကမ္ဘာတဝှမ်းကိန်းဂဏန်းများအရ ဝင်ငွေနည်းသည့် တိုင်းပြည်များနှင့်ဝင်ငွေအလယ်အလပ်ရှိသည့် တိုင်းပြည်များ၌ ကိုယ်လက်အင်္ဂါမသန်စွမ်းသူများ

²The categories for physical disability in the Census are limited to “seeing” and “walking”. Thus, the percentage of people with a physical disability that makes it difficult to use water supply and/or sanitation facilities that are not adapted to their needs is likely to be higher.

၁၅% အထိ ရှိနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌လည်း သက်ကြီးရွယ်အို လူဦးရေ သည် ကိုယ်လက်အင်္ဂါမသန်စွမ်းသူများတိုးလာနိုင်ချေကို ဖော်ဆောင်နေသည်။

သတင်းအချက်အလက်များစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းစနစ်

အချက်အလက်ကောက်ယူခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်းစနစ်များ အလွန်အားနည်း ၏။ အထူးသဖြင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၊ ကျေးလက်ဒေသ၊ ကျောင်းများနှင့် ဆေးရုံ၊ဆေးပေးခန်းများ၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ် ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၏ လည်ပတ်နေမှုအခြေအနေတို့ ဖြစ်သည်။ အခြားအချက်မှာ (MICS)၊ (JMP)နှင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ် လူဦးရေနှင့်အိမ်အကြောင်းအရာ သန်းခေါင် စာရင်းတို့၌ဖော်ပြပါရှိသော လွှမ်းခြုံမှုများနှင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်ရန် ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများနှင့် သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များ ပြည့်စုံမှုမရှိခြင်းဖြစ်သည်။ အိမ်ထောင်စုများက ဖော်ပြသော သောက်သုံးရေရရှိသော ရေထွက်ပင်ရင်းများကိုသာ ကောက်ယူ ထားသည်ဖြစ်၍ ဝန်ဆောင်မှုများ၏ ကောင်း၊ မကောင်းအခြေအနေကို ဖော်ပြထားမှု မရှိပေ။

ဝန်ဆောင်မှုများ၏ အဓိပ္ပါယ်

ကျေးရွာများ၊ ကျောင်းများ၊ ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ စံသတ်မှတ်ထားခြင်းများ တိကျစွာအဓိပ္ပါယ် ဖော်ဆိုမှုမရှိသေးပေ။ သို့ဖြစ်၍ ၎င်းဝန်ဆောင်မှုများ၏ လွှမ်းခြုံမှုနှင့်လည်ပတ်နေမှု အခြေအနေ များကို သေချာစွာသိရှိရန်ခက်ခဲပေသည်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုရန်ပုံငွေ

၂၀၃၀ ခုနှစ်အတွက် လျာထားသော ဝန်ဆောင်မှုများ ပြည့်မီရန် မတည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရမည့် ငွေလုံးငွေရင်းလိုအပ်မှု အလွန်များပြား၏။ နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာရေးလျာထားချက်သည် လိုအပ်မှု အောက် လျော့နည်း၏။ လိုအပ်ချက်ကွာဟမှုကို ဖြည့်ဆည်းပေးမည့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ လည်း ကဏ္ဍတွင်းနည်းပါး၏³။ သုံးစွဲသူများက မတည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံငွေ ထည့်ဝင်မှုအရေးပါ၏။

³JICA is providing infrastructure for water supply; USAID is funding infrastructure and some software costs; UNICEF is providing support for the enabling environment; there are some NGOs with small-scale development programs.

အထူးသဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးကဏ္ဍ၌ ထည့်ဝင်နိုင်ပါက နိုင်ငံတော်မှပံ့ပိုးမှုကို ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍတွင် ပိုမိုထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်ပေမည်။

နှစ်စဉ်လိုအပ်ရန်ပုံငွေ

ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ပုံမှန်လည်ပတ်၍ ရေရှည်တည်တံ့ရန် လုံလောက်သောရန်ပုံငွေ နှစ်စဉ်လိုအပ်၏။ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ပုံမှန်လည်ပတ်ရန် အသုံးပြုသောငွေနှင့် ပတ်သက်၍ အချက်အလက်များ များစွာမရှိပေ။ သုံးစွဲသူများက ထည့်ဝင်နိုင်မှု ရှိမရှိနှင့် ရေရှည်တည်တံ့မှုတို့ နှင့် ပတ်သက်၍လည်း အချက်အလက်များ မရှိပေ။ ဆင်းရဲမှုသည်လည်း စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ရေရှည်တည်တံ့မှုရှိရန် သုံးစွဲသူများ ပါဝင်ကျခံနိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် အရေးကြီးပေ၏။

တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာအပြုအမူ

ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လွှမ်းခြုံမှုများ မြင့်နေ သော်လည်း ၎င်းတို့နှင့်ဆက်နွှယ်သော၏ ရောဂါများလည်း များနေသေး၏။ လေ့လာ စမ်းစစ် ချက်များအရ ငါးနှစ်အောက်ကလေးများ ရှိသင့်သည်အောက် အရပ်ပုခြင်းသည် ဝမ်းပျက် ဝမ်းလျှောရောဂါနှင့် ပတ်သက်ကြောင်း တွေ့ရ၏။ KAP Surveys အရ လူအများစုသည် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အသိကြွယ်သော်လည်း အလေ့အကျင့်နည်းပါးလျက် နေကြောင်း တွေ့ရ၏။ ၎င်းအခြေအနေများကို ကောင်းအောင်ပြုပြင်ရန် ထိုသို့ဖြစ်နေခြင်း အကြောင်းရင်း များကို နားလည်ရန်လိုအပ်၏။

နည်းပညာဆိုင်ရာအချက်များ

ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးကဏ္ဍ၌ ဆင်းရဲသောအိမ်ထောင်စုများ ရွေးချယ်ကျခံနိုင်မည့် စနစ် အနည်းငယ်သာရှိသည်။ ရေလွှမ်းတတ်သည့်ဒေသကဲ့သို့ အိမ်သာဆောက်ရန်ခက်သော ဒေသများ၌ မည်သို့ဆောက်လုပ်ရမည်ကို ရွေးချယ်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများလည်း အနည်းငယ်သာ ရှိသည်။ အိမ်သာအများစုသည် ရေလွှမ်းခြင်းကဲ့သို့သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဒဏ်ကို ခံနိုင် နိုင်ရန် ခက်ခဲပေမည်။

ကျေးလက်ဒေသ၌ အမှိုက်စွန့်ပစ်ခြင်းကို စီမံခန့်ခွဲမှုမရှိပေ။ ပလပ်စတစ်နှင့် အခြားအမှိုက် များကို နေရာတိုင်းတွင်တွေ့ရ၏။ ၎င်းတို့သည် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူများ အသက်ရှင်သန်မှု အတွက် လိုအပ်သောသယံဇာတများကို ထိခိုက်ပျက်ဆီးစေ၏။ အမှိုက်များကို သန့်စင်အသုံးပြုပြီး စီးပွားပြုနိုင်သော အခွင့်အလမ်းရှိမှန်းလည်းမသိ ဖြစ်နေ၏။

ရေပေးရေးစံနစ်များအတွက် တိကျသော ဒီဇိုင်းပုံထုတ်မှုများ ကောင်းမွန်စွာ မရှိသောကြောင့် ဆောက်လုပ်ရာတွင် အရည်အသွေးနိမ့်ကျနေမှုတို့ကို တွေ့ရ၏။ အမျိုးသားသောက်သုံးရေ စံညွှန်းရှိနေသော်လည်း လိုက်နာနိုင်မှု၌ အကန့်အသတ်ရှိနေ၏။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအချက်များ

ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးကဏ္ဍတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ခြုံစဉ်းစားသည်ထက် အိမ်သာဆောက်လုပ်သုံးစွဲမှုကိုသာ အဓိကထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ သို့ဖြစ်၍ အိမ်သာမှ အညစ်အကြေးများ ရေထွက်ပင်ရင်းများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ညစ်ညမ်းစေနိုင်၏။

ရေအရင်းအမြစ်များအား စီမံခန့်ခွဲမှု အားနည်း၏။ ရေကိုညစ်ညမ်းမှုဖြစ်စေသော ဓါတ်သတ္တုထုတ်ဖော်မှု၊ စက်ရုံအလုပ်ရုံများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ထိန်းချုပ်မှုနည်း၏။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာမှုကလည်း ရေအရင်းအမြစ်များ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မှုကို ခြိမ်းခြောက်လာလျက်ရှိ၏။

နီးနွယ်သည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်းများနှင့် နည်းဗျူဟာများ

Water

- Myanmar National Water Framework Directive (2015?)
- Myanmar Integrated Water Resources Management Strategic Study (2014)
- National Drinking Water Quality Standards Myanmar (2014), Ministry of Health
- Myanmar National Water Policy (2014)
- Conservation of Water Resources and River Law (2006)
- Burma Underground Water Act (1930)

Sanitation and Waste

- Public Health Law (1972) (currently being revised)
- Disease Control Law (1996)

Education

- National Education Law (2014), Parliamentary Law No. 41
- Child Law, (2003). Law no. 9/93
- Amendment to National Education Law (2015)
- Early Childhood Development Law (2014)
- Private School Registration Law (2011)
- Rules and Regulations for Private School Registration (2011)

Institutions

Constitution of the Republic of the Union of Myanmar (2008)
Framework for Economic and Social Reforms: Policy Priorities for 2012-15 towards the Long-Term Goals of the National Comprehensive Development Plan (2013), First Myanmar Development Cooperation Forum
Rural Development Strategic Framework (2014) Ministry of Livestock, Fisheries and Rural Development
Small and Medium Enterprises Development Law (2015)
Law relating to Registration of Organizations (2014)

Social

National Strategic Plan for the Advancement of Women 2013–2022, Ministry of Social Welfare, Relief and Resettlement
National Strategic Plan 2015-18 for Newborn and Child Health (2015)
Myanmar Policy for Early Childhood Care and Development (2014)
The 2014 Myanmar Population and Housing Census: The Union Report (2015), (and associated Union, State and Regions Reports and data tables)
The Law of the Rights of the Disabled People [2015]
Myanmar National Social Protection Strategic Plan (2014)
The United Nations Convention on the Rights of the Child (1990)

Environment

Environmental Conservation Law (2012)

Disaster Risk Reduction and Emergency

Myanmar Action Plan on Disaster Risk Reduction (MAPDRR) (2012)
Natural Disaster Management Law (2013)
Disaster Management Rules (2015)
Risk Assessment Roadmap, Myanmar (2015)
Myanmar National Framework on Community Disaster Resilience (in preparation)
Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030
Risk Assessment Roadmap (2015), (RRD, MSW)
DRR Working Group Strategic Framework 2013-2018
UNICEF/Global Water Partnership: WASH Climate Resilient Development: Strategic Framework

အခန်း(၃)

လွမ်းခြုံမည့်နယ်ပယ်နှင့်အတိုင်းအတာ

၃-၁။ လွမ်းခြုံမည့်နယ်ပယ်

ကျေးလက်ဒေသရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး အတွက် လွမ်းခြုံမည့် နယ်ပယ်နှင့် အတိုင်းအတာမှာ

- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအားလုံးနှင့် နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေအတွင်းရှိ ကျေးရွာ အုပ်စုများ၊ မြို့နယ်ခွဲများရှိ ရပ်ကွက်များ (အကယ်၍ မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး ကော်မတီ မရှိခဲ့လျှင်)။

စာသင်ကျောင်းများရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ဆိုင်ရာတွင် ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြရှိ

- မူလတန်းကြိုကျောင်းများ၊
- မူလတန်းဆင့်သင် ကျောင်းများ
- အလယ်တန်းဆင့်သင် ကျောင်းများနှင့်
- အထက်တန်းဆင့်သင် ကျောင်းများ၊

ဘုန်းတော်ကြီးသင် ပညာရေးကျောင်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများတွင် အဆိုပါ ကျောင်း အုပ်ချုပ်သူ တာဝန်ရှိသူများ၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် မဟာဗျူဟာပါ နည်းလမ်းများ၊ လမ်းညွှန်ချက် များနှင့် စံနှုန်းများအား အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

ဆေးရုံ၊ဆေးပေးခန်းများရေရရှိရေး၊ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး တွင် လွမ်းခြုံနိုင်မည့် နယ်ပယ်နှင့် အတိုင်းအတာများမှာ

- မြို့နယ်ဆေးရုံများ၊
- တိုက်နယ်ဆေးရုံများ၊
- ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနနှင့်
- ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲများတို့ဖြစ်သည်။

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင်လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာရေရရှိရေး၊ပတ်ဝန်း ျပင်သန့်ရှင်းရေးနှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးကဏ္ဍ၌

- သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ၊
- ပဋိပက္ခ၊ အရေးပေါ်အခြေအနေများတို့တွင် ဤမဟာဗျူဟာပါ လုပ်ငန်းများ လွမ်းခြုံ သက်ရောက်မည်ဖြစ်သည်။

၃-၂။ အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်

မဟာဗျူဟာအကောင်အထည်ဖော်ရန် သတ်မှတ်ကာမှာ ၂၀၁၆ မှ ၂၀၃၀ ခုနှစ်အထိ ဖြစ်ပါသည်။

အပြောင်းအလဲကာလများ

၂၀၁၆ ဇန်နဝါရီမှ ၂၀၁၈ ဒီဇင်ဘာအထိ ကာလသည် လက်ရှိချဉ်းကပ်နည်းလမ်းများအား မဟာဗျူဟာတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် နည်းလမ်းများသို့ ပြောင်းလဲအကောင်အထည် ဖော်သည့် အပြောင်းအလဲကာလဖြစ်ပါသည်။ ထိုကာလတွင် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အစီအမံ (Institutional Arrangement) ကို ပြီးစီးအောင် လုပ်ဆောင်ရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ အကောင်အထည်ဖော်မည့် အစီအစဉ်ကိုမူ ကြားကာလတွင် သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

မဟာဗျူဟာကိုပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

ငါးနှစ်ကြာသည့်နောက် (၂၀၂၀)ခုနှစ်အရောက်တွင် မဟာဗျူဟာကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ၏ တိုးတက်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်ရန်နှင့် ဦးစီးဌာနများအလိုက် စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုများ၏ ထိရောက်မှုကိုလည်း ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို ၂၀၂၀ခုနှစ်အရောက်တွင် သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းလုပ်ငန်းများ ပုံမှန်လည်ပတ်နေပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ ရေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ ကောင်မွန်စွာရရှိနေမည်ဖြစ်ပြီး စနစ်တကျသုံးသပ်ရန် လွယ်ကူပေလိမ့်မည်။

အခန်း(၄)

မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်၊ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် လျာထားချက်များ

၄-၁။ မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်

၂၀၁၅ခုနှစ်လွန် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးမှုပန်းတိုင်များ (Sustainable Development Goals-SDGs)တွင် ချမှတ်ထားသော မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များ ပြည့်မီရောက်ရှိနိုင်ရေး အတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရက ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ဤမဟာဗျူဟာနှင့်သက်ဆိုင်သော ပန်းတိုင်နှင့် လျာထားချက်အညွှန်းကိန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးမှုပန်းတိုင်အမှတ်-၆ (Sustainable Development Goal - 6) တွင် လူသားတိုင်း သန့်ရှင်းသော သောက်သုံးရေနှင့် မိလ္လာစနစ်ရရှိရေးနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ်သော စီမံခန့်ခွဲမှုဖြစ်ပေါ်စေရေး၌ -

- ၂၀၃၀ ခုနှစ်တွင် လူသားအားလုံး သန့်ရှင်း၍ ဘေးကင်းသော သောက်သုံးရေ လုံလောက်မျှတစွာ ရရှိနေရမည်။
- ၂၀၃၀ ခုနှစ်တွင် လူအားလုံး ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး လုံလောက်မျှတစွာ ရရှိနေရမည်။ အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းခလေးငယ်များနှင့် ထိခိုက်လွယ်သည့်အခြေအနေရှိသူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို အထူးအလေးပေးထားလျက်ရှိရမည်။
- ၂၀၃၀ ခုနှစ်တွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှု လျော့ပါးစေခြင်း၊ အမှိုက်စုပုံမှု ပပျောက်စေခြင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စေသော ဓာတုနှင့်အခြားပစ္စည်းများ စွန့်ပစ်မှု အနည်းဆုံးဖြစ်စေခြင်း၊ သန့်စင်ခြင်းမပြုဘဲစွန့်ပစ်သော ရေဆိုးပမာဏ ထက်ဝက်အထိ လျော့နည်းစေခြင်း၊ ကမ္ဘာတဝှမ်း သုံးပြီးသောရေများကို သန့်စင်စေပြီး ဘေးကင်းစွာ ပြန်လည်အသုံးပြုစေခြင်းတို့ဖြင့် ရေအရည်အသွေးကို ပိုမိုကောင်းမွန်နေစေရမည်။

ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု မဟာဗျူဟာမူဘောင် (Rural Development Strategic Framework) ၏ မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ပေါ် အခြေခံလျက် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးမှု ပန်းတိုင်အမှတ်-၆ (Sustainable Development Goal-6) ၌ ပါရှိသည့် အဓိကအချက် နှစ်ချက် ဖြစ်သော ရေရရှိတည်တံ့စေမှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှုတို့ကို ထည့်သွင်းပါဝင်စေ၍ ဤမဟာဗျူဟာ၏ မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ချမှတ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်	ထိရောက်၍အကျိုးရှိသော၊ ကုန်ကျစရိတ် ကျခံနိုင်သော၊ တန်းတူညီမျှမှုရှိသော ကျေးလက်ရေရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ၏ဝန်ဆောင်မှုများကို ဖော်ထုတ်ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကျေးလက်နေပြည်သူလူထု၏ လူမှုစီးပွားဘဝ ပိုမိုတိုးတက်မြှင့်မားလာစေရေး
--------------------------	--

ပြည်သူအားလုံးရေရှိရေးနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးသည်အခြားစဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးမှုပန်းတိုင်များကိုလည်း အထောက်အကူပြုပါသည်။ (ဇယား၄-၁)

ဇယား ၄-၁။ မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်နှင့် ဆက်နွယ်နေသော စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးမှုပန်းတိုင်များ

ပန်းတိုင်၁	နေရာအနှံ့ ဆင်းရဲမှုပုံစံအားလုံးအဆုံးသတ်ရေး။
ပန်းတိုင်၂	ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုအဆုံးသတ်ရေး၊စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး၊အာဟာရပြည့်ဝမှုတိုးတက်ရေးနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ်စိုက်ပျိုးရေးဖြစ်ပေါ်တိုးတက်စေရေး။
ပန်းတိုင်၃	လူတိုင်းစေ့ ကျန်းမာရေးနှင့်သာယာဝပြောရေး။
ပန်းတိုင်၄	လူသားအားလုံးအကြိုးဝင်ကာ၊ညီညွတ်မျှတပြီးအရည်အသွေးရှိသည့်ပညာသင်ယူနိုင်ရေးနှင့် ဘဝတလျောက်အစဉ်လေ့လာသင်ယူနိုင်သောအခွင့်အလမ်းရရှိရေး။
ပန်းတိုင်၅	ကျား-မတန်းတူညီမျှရရှိရေးနှင့် အမျိုးသမီးများ၊ အမျိုးသမီးငယ်များအားလုံး စွမ်းပကားတိုးမြှင့်စေရေး။
ပန်းတိုင်၈	စဉ်ဆက်မပြတ် အားလုံးပါဝင်နိုင်သည့် ရေရှည်စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုတိုးတက်စေရေး၊ လုပ်သားပြည့် အလုပ်အကိုင်ရရှိရေးနှင့် အားလုံးအတွက်ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းရှိ၍ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အလုပ်အကိုင် တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်ရရှိစေရေး။
ပန်းတိုင်၉	ကြံ့ခိုင်သောအခြေခံအဆောက်အအုံများ တည်ဆောက်ခြင်း၊ အားလုံးအကျိုးဝင်ပြီး ရေရှည်တည်တံ့သည့် စက်မှုလုပ်ငန်းထူထောင်ခြင်းနှင့် တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများအား အားပေးမြှင့်တင်ရေး။
ပန်းတိုင်၁၀	နိုင်ငံတွင်းနှင့်နိုင်ငံများအကြားမညီမျှမှုလျော့ချရေး။
ပန်းတိုင်၁၁	အားလုံးအကျိုးဝင်ပြီး လုံခြုံစိတ်ချစွာဖြင့် ကြံ့ခိုင်ပြီးရေရှည်စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးတက်မှုကို ဖြစ်စေမည့် မြို့ပြများနှင့် အခြေချနေထိုင်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေရေး။
ပန်းတိုင်၁၂	ရေရှည်တည်တံ့စေမည့် စားသုံးမှုနှင့်ထုတ်လုပ်မှုပုံစံများဖြစ်ပေါ်စေရေး။
ပန်းတိုင်၁၃	ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ၎င်း၏အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လျော့ပါးစေရေးအတွက် အရေးကြီးလုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရေး။
ပန်းတိုင်၁၆	စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ငြိမ်းချမ်း၍အားလုံးပါဝင်နိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများ တိုးတက်စေရေး၊အားလုံးအတွက် တရားမျှတမှုဖြစ်ပေါ်စေရေးနှင့် အဆင့်တိုင်းထိရောက်၍ တာဝန်ခံမှု၊တာဝန်ယူမှုရှိသော လူတိုင်းအကျိုးဝင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ ထူထောင်ရေး။

ထို့ပြင်ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်-၆ အောင်မြင်ရေးမှာ ပန်းတိုင်-၁၅ အောင်မြင်မှုပေါ်တွင် မူတည် နေပြန်ပါသည်။ ပန်းတိုင်-၁၅မှာကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာဂေဟစနစ်အား ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းကာ ရေရှည် တည်တံ့အောင် အသုံးပြုရေး၊ သစ်တောများ ရေရှည်တည်တံ့စေရန် စီမံခန့်ခွဲရေး၊

သဲကန္တာရများ ဖြစ်ပေါ်စေမှုအားပပျောက်စေရေး၊မြေယာပြုန်းတီးယိုယွင်းပျက်ဆီးမှု ရပ်တန့်စေရေး၊ ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲပြုန်းတီးမှု ရပ်တန့်စေရေးဖြစ်သည်။

၄-၂။ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များ

မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များကို အောက်ပါအတိုင်း နှစ်ပိုင်းခွဲထားပါသည်။

- ကျေးရွာရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများနှင့် ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ပုံမှန်လည်ပတ်စေခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ။

- ရေရရှိရေး

၂၀၃၀ ခုနှစ်တွင် ကျေးလက်ဒေသနေ ပြည်သူအားလုံး ထိရောက်အကျိုးရှိသော၊ ကုန်ကျစရိတ်ကျခံနိုင်သော၊ တန်းတူညီမျှမှုကိုပေးသော ကျေးရွာရေရရှိရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ရရှိနေရမည်။

- ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

၂၀၃၀ ခုနှစ်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်၌ အပေါ့အလေးသွားသည့်အလေ့အထများ ပပျောက်လျက် ကျေးလက်ဒေသနေပြည်သူအားလုံး ကုန်ကျစရိတ်ကျခံနိုင်သော ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ရရှိသုံးစွဲနိုင်လာရမည်။ ယင်းဝန်ဆောင်မှုများသည် ဘေးကင်းသော၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သော၊ စိတ်ချရသော၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအရ လက်သင့်ခံနိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုများဖြစ်ရမည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါဝန်ဆောင်မှုများသည် ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်မှုနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာပိုင်းကိုလည်းထိန်းသိမ်းပေးရမည်။ ကျေးလက်နေပြည်သူများက အဆိုပါဝန်ဆောင်မှုများကို အသုံးပြုပြီး ရေရှည်တည်တံ့အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြရမည်ဖြစ်သည်။ ၂၀၃၀ခုနှစ်တွင် ကျေးလက်နေပြည်သူများသည် ထိရောက်သော၊ အကျိုးရှိသော၊ ကုန်ကျစရိတ် ကျခံနိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုများ၊ အမှိုက်များအား ပြန်လည်ပြုပြင်သုံးစွဲခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြားအစီအမံများမှတစ်ဆင့် နေအိမ်များမှ ထွက်ရှိသည့် အမှိုက်နှင့် အညစ်အကြေးများကို စနစ်အကျ စွန့်ပစ်နိုင်လာကြမည်ဖြစ်သည်။

- တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အပြုအမူပြောင်းလဲရေး

ကျေးလက်ဒေသနေ ပြည်သူလူထုအားလုံး ရေကောင်းရေသန့်နှင့် ယင်လုံအိမ်သာ သုံးစွဲခြင်း၊ အစာမစားမီနှင့်အိမ်သာအသုံးပြုပြီးတိုင်း လက်ကို ဆပ်ပြာနှင့်စင်ကြယ်စွာဆေးခြင်း၊ ကလေးအညစ်အကြေးများစနစ်တကျ စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့်ရေကို သန့်ရှင်းစွာ သိုလှောင်အသုံးပြု

ခြင်းအပါအဝင်အခြေခံတစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်နှင့် အပြုအမူများ ရှိနေရမည်။

- **ကျောင်းများတွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး**
ကျောင်းသူကျောင်းသားများ၊ ဆရာ၊ ဆရာမများနှင့် ဝန်ထမ်းများအားလုံးအတွက် လုံလောက်သော ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့် ကျောင်းသူကျောင်းသားများ ကျန်းမာလျက်ပညာသင်ယူနိုင်သော ရုပ်ဝန်းကျင် ကျောင်းအားလုံးတွင် ရှိရမည်။

- **ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများတွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး**
ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများအားလုံးတွင် လူနာများ၊ ဝန်ထမ်းများနှင့် လူနာစောင့်များအတွက် လုံလောက်သော ရေရရှိရမည်။ ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းမှစွန့်သည့် အန္တရာယ်ရှိပစ္စည်းများ ဘေးကင်းစွာ စနစ်တကျစွန့်ပစ်နိုင်ရမည်။ ရေဆိုးစွန့်စနစ်နှင့် ဆေးရုံဆေးပေးခန်းများတွင် အသုံးပြုရန်သင့်လျော်သည့် ရေသန့်စက်များရရှိ၍ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းအောင် ထိန်းသိမ်း ထားနိုင်လာရမည်။

- **အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး**
သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ၊ ပဋိပက္ခနှင့် အခြားအရေးပေါ်အခြေအနေများ၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုဖြစ်လာချိန်များ၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများအတွက် အသင့်ပြင်ထားလျက် ဘေးဒုက္ခရောက်သူများကို ကူညီ နိုင်ရမည်တို့ဖြစ်သည်။

• ဝန်ဆောင်မှုများ ဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သောအခြေအနေများ။

- **ဌာနနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အစီအမံများ**
၂၀၁၈-ခုနှစ်တွင် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ် အဆင့်ဆင့်တို့၌ အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကနှင့်လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်၌ ရပ်ရွာလူထုအတွက် ကော်မတီ၊ အဖွဲ့အစည်းများစီစဉ်ထားမှုနှင့်အတူ သက်ဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် လူသားအရင်း အမြစ်များ နေရာတကျရှိလျက် ကျေးရွာရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ် ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ပိုမိုဆောင်ရွက်နိုင်ရေးနှင့် ယင်းလုပ်ငန်း များအား ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။

- ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ငွေကြေးကဏ္ဍ

ကျေးရွာရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ရေရှည်လည်ပတ်နိုင်ရန် မတည်ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုအတွက် နှစ်စဉ်လိုအပ်သောရန်ပုံငွေများရှိနေရမည်ဖြစ်သည်။

၄-၃။ လျာထားချက်များ

ဇယား ၄-၁။ ရေရရှိရေးဆိုင်ရာလျာထားချက်(%)⁴

	၂၀၁၅ ⁵	၂၀၂၀	၂၀၂၅	၂၀၃၀
ကျေးရွာရေရရှိရေး				
အိမ်များ၌သောက်သုံးရန် ရေကောင်းရေသန့်ရရှိရေး (ပိုက်လိုင်း ရေပေးရေးစနစ်အပါအဝင်)	၆၁	၇၀	၈၅	၁၀၀
ကျောင်းရေရရှိရေး				
ရေကောင်းရေသန့်ရရှိရေး (ပိုက်လိုင်းရေပေးရေးစနစ်အပါအဝင်)		၄၀	၆၅	၁၀၀
ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ခွဲများရေကောင်းရေသန့် ရေရရှိရေး				
ရေကောင်းရေသန့် ရရှိရေး (ပိုက်လိုင်းရေပေးရေးစနစ်အပါအဝင်)		၅၀	၇၅	၁၀၀

ဇယား ၄-၂။ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာလျာထားချက်(%)

	၂၀၁၅	၂၀၂၀	၂၀၂၅	၂၀၃၀
ကျေးရွာများ				
တောထိုင်သည့်အလေ့အထကင်းစင်မှု		၅၀	၇၅	၁၀၀
အမှိုက်စီမံခန့်ခွဲမှု				၁၀၀
ကျေးလက်အိမ်ထောင်စုများ				
ယင်လုံအိမ်သာသုံးစွဲမှု (မိသားစုသုံး/အတူသုံး)	၆၇.၃	၈၀	၉၀	၁၀၀ ⁶
လက်ဆေးရန်	၆၄	၈၀	၈၅	၉၀
စာသင်ကျောင်းများ				
မိန်းကလေးနှင့် ယောက်ျားလေးများအတွက် သီးသန့်အိမ်သာ လုံလောက်မှု		၄၀	၆၅	၁၀၀

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ(၃၀)ရက်နေ့တွင်ပြုလုပ်သော လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းအဝေးတွင် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၏ တင်ပြချက်အရ

⁴From DRD presentation at Task Force Meeting on 30 September 2015

⁵From 2014 Census data

⁶According to DRD. DPH sets "in accordance with SDGs" – i.e. universal access

	၂၀၁၅	၂၀၂၀	၂၀၂၅	၂၀၃၀
ယောက်ျားလေးများအတွက် ဆီးသွားခန်းများ		၄၀	၆၅	၁၀၀
မိန်းကလေးများ လစဉ်သုံးသီးသန့်အိမ်သာ လုံလောက်မှု				
လက်ဆေးရန်နေရာနှင့် အသုံးအဆောင်များ		၄၀	၆၅	၁၀၀
မသန့်စွမ်းသောကလေးများအတွက် အထူးအသုံးအဆောင်များ		၄၀	၆၅	၁၀၀
သင့်လျော်သော အမှိုက်စွန့်ပစ်စနစ်				၁၀၀
ကျေးလက်ဆေးရုံဆေးပေးခန်းများ				
အိမ်သာ	၅၀	၇၀	၈၅	၁၀၀
လက်ဆေးရန်နေရာနှင့်အသုံးအဆောင်များ		၇၀	၈၅	၁၀၀
ရေဆိုးသန့်စင်စနစ်				၁၀၀
ဆေးပေးခန်းထွက်အန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စနစ်အကျစွန့်ပစ်ခြင်း				၁၀၀

ဇယား ၄-၃: တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လျာထားချက်များ (%)

	၂၀၁၅ ^၇	၂၀၂၀	၂၀၂၅	၂၀၃၀
ယင်လုံအိမ်သာအသုံးပြုမှု	၆၇	၈၀	၉၀	၁၀၀
အရေးကြီးသည့်အချိန်များတွင်လက်ဆေးခြင်း*	၄၀	၅၅	၇၀	၈၀
မွေးကင်းစကလေးများ၏ အညစ်အကြေးကိုစနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်း		၆၀	၇၀	၁၀၀
အိမ်တွင်ဘေးကင်းစိတ်ချရသည့် ရေစီမံအသုံးပြုမှု		၅၅	၇၀	၈၀

*အစာမစားမီနှင့်မကိုင်တွယ်မီ၊ အိမ်သာအသုံးပြုပြီး၊ ကလေးအညစ်အကြေးကိုင်တွယ်ပြီး၊ လက်ပေကြိတ်ပြီးသော အချိန်များ

^၇From 2014 Census data

အခန်း(၅)

ဝန်ဆောင်မှုများ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်သော အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ၊ သတ်မှတ်ချက်များကို အမျိုးသားရေမူဝါဒတွင် ဖော်ပြ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိပါ။ သို့ဖြစ်၍ ဤမဟာဗျူဟာတွင် ၎င်းအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ၊ သတ်မှတ်ချက်များကို ထည့်သွင်းဖော်ပြရန် လိုအပ်ပေသည်။

ဇယား ၅-၁: ကျေးလက်ဒေသရေရရှိရေး

ပမာဏနှင့် အရည်အသွေး	လူ၁-ဦး ၁-ရက်လျှင် ၅-လီတာ ^၈
သန့်ရှင်းသောသောက်သုံးရေ(အမျိုးသား သောက်သုံးရေ အရည်အသွေး စံချိန်စံညွှန်း - ၂၀၁၄ခုနှစ် နှင့်အညီ)	လူ၁-ဦး ၁-ရက်လျှင် ၄၀-လီတာ
အိမ်သုံးရေ (သောက်ရေမှ အပ)*	အများဆုံး ၂၀၀-မီတာ
ရေတိုင်/ ရေထွက်သို့ အကွာအဝေး	
ရေတိုင်/ ရေထွက်ပင်ရင်းမှ ရေသုံးစွဲသည့် လူဦးရေ	၅၀-ဦး
ရေသွယ် အများဆုံးရေဘုံဘိုင်	၅၀၀-ဦး
စက်ရေတွင်း	၁၅၀-ဦး
လက်နှိပ်တုံကင်တပ် တွင်းနက်	၅၀-ဦး
လက်နှိပ်တုံကင်သုံး တွင်းတိမ်	၂၅၀ဦး(ရေထွက်နှုန်းပေါ်မူတည်သည်)
အကာအကွယ်ပြုထားသော လက်တူးတွင်းကျယ်	၅၀၀-ဦး

*သောက်ရေနှင့် အစားအစာချက်ပြုတ်သောရေများမှအပ အိမ်သုံးရေအားလုံးသည် ပိုက်လိုင်းရေပေးရေးစနစ်၊ လက်တူးတွင်းကျယ်၊ ကာကွယ်ထားသောရေတွင်းများ၊ (သို့မဟုတ်) ကာကွယ်ထား၍ ဘေးကင်းစေရန်စီမံထားသော သောက်ရေကန်များမှ ရရှိသော ရေကောင်းရေသန့်များ ဖြစ်ရမည်။

⁸ နိုင်းယုဉ်ရန်

ထိုင်းနိုင်ငံ။ အိမ်တွင်းအသုံးပြုမှုအားလုံးအတွက်တစ်ရက်လျှင် ရေ၄၅လီတာ။ ယင်းပမာဏမှ၁၅လီတာသည် သောက်ရေအတွက်ဖြစ်သည်။

⁹ ဗီယက်နမ်။ သန့်ရှင်းသောရေဆိုင်ရာနိုင်ငံတော်အဆင့်စံနှုန်းမှာလူတစ်ဦးတစ်ရက်၆၀ လီတာဖြစ်ပါသည်။

ဇယား ၅-၂: ကျေးလက်ဒေသပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

အိမ်ထောင်စုတစ်စုလျှင်	သန့်ရှင်းသောယင်လုံအိမ်သာတစ်ခု (အတူသုံးအပါအဝင်)
အမှိုက်စွန့်ပစ်မှု စနစ်	ဆွေးမြေ့သွားစေခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်သုံးစွဲခြင်း၊ ကြွင်းကျန်သောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို လုံခြုံစွာ စွန့်ပစ်ခြင်း။

ဇယား ၅-၃: ကျောင်းရေရရှိရေးနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

စာသင်ကျောင်းများ ရေရရှိရေး		ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသား ၁၀ နှစ်ထမ်း ၁-ဦး ၁-ရက်လျှင် ၉-လီတာ
ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး		
လက်ဆေးစင်ပါသည့် ကျား-မသီးသန့်အိမ်သာ		အိမ်သာတစ်လုံးလျှင်အများဆုံး အသုံးပြုသူဦးရေ
	၅-နှစ်အောက်	၁၀ ဦး
	၅-နှစ်မှ ၁၀-နှစ်	၂၀ ဦး
	၁၀-နှစ်အထက်	၂၅ ဦး
	အပေါ့သွားခန်း ၁- ခန်း	ယောက်ျားလေး ၂၅ ဦး
မသန့်စွမ်းခလေးများအတွက်အိမ်သာ	၂	၁-ကျောင်းလျှင်(ကျား-၁၊ မ-၁)
မိန်းခလေးများလစဉ်သုံးအတွက်သီးသန့်သန့်စင် ခန်း	၁	အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်း ကျောင်းများ အတွက်သာ
ဝန်ထမ်းအိမ်သာ	၂	ကျား ၁၀-ဦးလျှင် ၁-လုံး၊ မ ၁၀-ဦး လျှင် ၁-လုံး

ထွက်ရှိလာမည့် ကျောင်းရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်
စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ကိုက်ညီရန်ဖြစ်သည်။

ဇယား ၅-၄: ကျန်းမာရေးဌာနများရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

အမျိုးအစား	ရေရရှိရေး	ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး
မြို့နယ်ဆေးရုံ		
အတွင်းလူနာနှင့် ဆေးရုံဝန်ထမ်း	ကုတင် ၁-လုံး ၁-ရက် လျှင် ၃၀-လီတာ	အတွင်းလူနာ ၂၀-ဦးလျှင် အိမ်သာ ၁-လုံးစီ (ကျား/မ)
ပြင်ပလူနာ	လူနာ ၁-ဦး ၁-ရက်လျှင် ၂၀- လီတာ	ပြင်ပလူနာများအတွက် ၄-လုံး (ဝန်ထမ်းများအတွက် ၁-လုံး၊ နှင့် လူနာအတွက် ကျား- ၁၊ မ- ၁နှင့် ကလေး ၁-လုံး) ^၅
တိုက်နယ်ဆေးရုံ		
အတွင်းလူနာနှင့် ဆေးရုံဝန်ထမ်း	ကုတင် ၁-လုံး တစ်ရက်လျှင် ၃၀-လီတာ	ဝန်ထမ်းနှင့် လူနာများအတွက် ဆပ်ပြာနှင့် လက်ဆေးရန်နေရာ
ပြင်ပလူနာ	လူနာ ၁-ဦးတစ်ရက်လျှင် ၂၀-လီတာ	
ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန	လူ ၁-ဦး* ၁-ရက်လျှင် ၂၅-လီတာ	
ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ	လူ ၁-ဦး* ၁-ရက်လျှင် ၂၅-လီတာ	

* လူနာစောင့်နှင့် ဝန်ထမ်းများအပါအဝင်

ဆေးရုံဆေးပေးခန်းအားလုံးတွင် ဘေးအန္တရာယ်ရှိသော ဆေးခန်းစွန့်ပစ္စည်းများကို စနစ်တကျစွန့်ပစ်ရန် မီးရှို့စက်များကို တည်ဆောက်ထားရမည်။ ရေဆိုးစွန့်ပစ်သည့်စနစ်၊ ထွက်ရှိသည့် ရေဆိုးပမာဏကို သန့်စင်၍ စွန့်ပစ်နိုင်မည့် သင့်တော်သော စနစ်တို့ကို တည်ဆောက်ထားရမည်။ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးနှင့်ဆေးရုံဆေးပေးခန်းသန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများလည်း ရှိနေရမည်။

^၅ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုတွင်အရေးပါသည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာစံနှုန်းများ ၂၀၀၈ (WHO, 2008, Essential environmental health standards in health care)

အခန်း(၆)

ဥပဒေသများ

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် အမျိုးသားအဆင့် ရေမူဝါဒ(၂၀၁၄-ခုနှစ်)တွင် ကျေးရွာရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအတွက် လမ်းညွှန်မှုများ အသေးစိတ် ဖော်ပြ ထားခြင်းမရှိပေ။ မဟာဗျူဟာရေးဆွဲရာတွင် အခြေခံရန်လိုအပ်မည့် မူဝါဒကဲ့သို့သော နည်းဥပဒေသများကို ဤအပိုဒ်၌ ဖော်ပြထားပါသည်။

၆-၁။ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး

ရေကောင်းရေသန့်ရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းမှုစနစ် အဆောက်အအုံများကို လည်းကောင်း၊ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အပြုအမူတို့ကိုလည်းကောင်း ရေရှည် တည်တံ့ရန် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်မှုသည် ၎င်းဝန်ဆောင်မှုများကို လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ တည်ဆောက်ပြီးသောစနစ်များသည် လက်ရှိသုံးစွဲနေသူများအတွက် သော်လည်းကောင်း၊ နောင်တွင်သုံးစွဲမည့်သူများအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ဝန်ဆောင်မှုကို အမြဲပေးနေနိုင်သင့်သည်။

- ရေအရင်းအမြစ်များကို လိုသည်ထက်ပိုပြီး ထုတ်ယူမသုံးစွဲသင့်ပေ။ သောက်သုံးရေ ဖြန့်ဖြူးခြင်းသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ရေအရင်းအမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှု၏ တစ်စိတ် တစ်ပိုင်းအဖြစ် ထည့်သွင်းစီစဉ်သင့်သည်။
- အထူးသဖြင့် ရေဆိုးများအပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး အားနည်းမှုကြောင့် ရေအရင်းအမြစ်များညစ်ညမ်းလာမှုကို ကာကွယ်သင့်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အများစုတွင် သတ္တုတူးဖော်မှုများ၊ စက်မှုနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများသည် အိမ်သုံးရေ အရင်းအမြစ်များ ညစ်ညမ်းရသည့် အရေးတကြီး စိုးရိမ်စရာအကြောင်းရင်းဖြစ်သည်။
- ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေးဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ အတိုင်း ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ခံနိုင်ရန် ပုံစံဖော်တည် ဆောက်သင့်သည်။
- ထိရောက်ကောင်းမွန်သော ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုများ ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ သို့မှသာ ရေရရှိရေးနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများသည် စိတ်ချရသော ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် အမြဲရှိနေနိုင်မည်ဖြစ်သည်။
- ရေကောင်းရေသန့်ရရှိရေးလုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးသည် အမျိုးသား၊ အမျိုး သမီးများ တန်းတူပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး

များနှင့် ကလေးများသည် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး၊ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အမူအကျင့်များပြောင်းလဲမှုအခန်းကဏ္ဍတွင် ယခင်ကထက်ပို၍ ခွဲဝေဆောင်ရွက်လာကြ ပါသည်။

- သင့်လျော်သည့်ဥပဒေများ၊ သတင်းအချက်အလက်များဖြင့် ကောင်းမွန်ထိရောက်စွာ ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ လိုအပ်သည်။ တိကျစွာသတ်မှတ်ထားသည့် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ဌာနအဖွဲ့အစည်းများအဆင့်တိုင်းတွင်ရှိနေသင့်သည်။
- လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးရလဒ်များကို အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်သည်။
- သင့်လျော်သော နည်းပညာနှင့် ဝန်ဆောင်မှုအဆင့်တို့ကိုရွေးချယ်နိုင်ရန် လိုအပ်သည်။
- လိုအပ်သော ငွေကြေးကုန်ကျမှုကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်သည်။ ဝန်ဆောင်မှု ကျဆင်းခြင်းကို အချိန်မီအရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဝန်ဆောင်မှုများအား စည်းကမ်း ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းအတွက် ကောင်းမွန်ထိရောက်သော သတင်း အချက်အလက်ဆိုင်ရာစနစ်ရှိရမည်။

၆-၂။ သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

ရေရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး ဝန်ဆောင်မှုများ ဒေသအလိုက် ဖော်ထုတ် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ပုံမှန်လည်ပတ်စေရန် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် သေချာတိကျသော သတင်းအချက် အလက်များရှိရန် လိုအပ်သည်။ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူစုဆောင်းနိုင်ရန် စီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်ကို ကျေးရွာများမှ ဗဟိုအဆင့်အထိ ဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက် ထိန်းသိမ်းရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းစနစ်တွင် အဆင့်ဆင့်၌လိုအပ်သည့်ဆုံးဖြတ်မှုများပြုလုပ်နိုင်ရန် သတင်းအချက်အလက် များရယူခြင်း၊ စုဆောင်းခြင်း၊ စီစစ်ခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းတို့ ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။ ယင်းစနစ် စဉ်ဆက်မပြတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရန်ပုံငွေထားရှိရပေမည်။ အမှန်တကယ်လိုအပ်၍ အသုံးဝင် သော အချက်အလက်များကိုသာ ကောက်ယူရန် အလွန်အရေးကြီးပေသည်။ သို့မဟုတ် အချိန် ကုန် လူပင်ပန်းဖြစ်ချေမည်။

၆-၃။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေးနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း

ရေရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများကို ဖော်ဆောင်ရာ၌ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကို ခံနိုင်ရည်စွမ်း ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးများ လျော့ချရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (၂၀၁၂-ခုနှစ်)၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေ(၂၀၁၃-ခုနှစ်)၊ မကြာသေးမီက သဘောတူထား သည့် သဘာဝဘေးလျော့ချရေး Sendai မူဘောင် ၂၀၁၅-၂၀၃၀ တို့အရ ဘေးဆိုးကျိုး ဆန်းစစ်

ခြင်းနှင့် လျော့ချခြင်း၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ကိုထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်ရမည်။ Sendaiမူဘောင် ၏ မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်မှာ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ

ဝန်ဆောင်မှုများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး၊ လက်ရှိနှင့် အသစ်ဖြစ်သော ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများက သဘာဝဘေးလျော့ချရေးအတွက် မည်သို့ လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်မည်ဆိုသည့် နည်းလမ်းများပြသလမ်းညွှန်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

စီးပွားရေး၊ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ တရားဥပဒေ၊ လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ပညာရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ နည်းပညာပိုင်း၊ နိုင်ငံရေး၊ ဌာနအဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ အားလုံး စုစည်းလုပ်ဆောင်ချက်ဖြင့် လက်ရှိ ရင်ဆိုင်နေရသည်များနှင့် အသစ်ဖြစ်ပေါ်မည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးများအား ကာကွယ်ရပါမည်။ ယင်းစုစည်းထားသည့် နည်းလမ်းများအားဖြင့် ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ခံစားရနိုင်ခြေရှိသည်များ၊ ထိခိုက်လွယ် သည့် အနေအထားများကို ကာကွယ်၊ လျော့ချနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့သို့လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နှင့် ပြန်လည်နာလန်ထူနိုင်ရန် ကြိုတင်ပြင်ဆင်နိုင်လာပြီး ရင်ဆိုင်ခုံခံနိုင်စွမ်း အားကောင်း လာစေမည်ဖြစ်သည်။

၆-၄။ ရေအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှု

ရေအရင်းမြစ်များဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း များလုပ်ဆောင်ရာတွင် ဒေသန္တရ၊ ဒေသဆိုင်ရာ၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအလိုက်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် အခြေအနေများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေဘဲ လူပုဂ္ဂိုလ်၊ လူမှုရေးရာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ထည့်တွက်ရပါမည်။

၆-၅။ ပြည်သူလူထုအခြေပြုစီမံခန့်ခွဲမှု

ပြည်သူလူထုများထဲတွင် အမျိုးသမီးများသည် အိမ်သုံးရေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ် ရည်သန့်ရှင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများအတွက် မူလတာဝန်ရှိသောသူများ ဖြစ်သောကြောင့် လုပ်ငန်း များဆောင်ရွက်ရာတွင် အရေးကြီးသောဆုံးဖြတ်ချက်တိုင်း၌ အပြည့်အဝပါဝင်ရပါမည်။ ဆုံးဖြတ် ချက်များဆိုရာတွင် ရေပေးရေးစနစ်များကိုကိုယ်တိုင် မောင်းနှင်မည်လော (သို့မဟုတ်) ကန်တရိုက်စနစ်ဖြင့် ပြည်သူလူထုကိုယ်စား လည်ပတ်မောင်းနှင်စေမည်လော- စသည့် ဆုံးဖြတ် ချက်များပါဝင်ပါသည်။ ပြည်သူလူထုအခြေပြုစီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ပူပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ တာဝန်ယူခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ထိမ်းချုပ်ခြင်း၊ တာဝန်ခံခြင်း စသည်တို့သည် အရေးပါသည့် အချက်များဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့ကို နောက်ဆက်တွဲ ၄.၄ တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

၆-၆။ ရေရရှိရေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်မျှဝေကျခံခြင်း။

ရေရရှိရေးဝန်ဆောင်မှုများအတွက်ရင်နှီးမြှုပ်နှံငွေ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း၊ ဝန်ဆောင်မှုများ ချောမွေ့စွာလည်ပတ်တည်နေစေရေးနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးတို့အတွက် ကုန်ကျစရိတ်အားလုံး နှင့် မြို့နယ်တာဝန်ရှိသူများကလုပ်ဆောင်ပေးသည့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးအကြံပေး ဝန်ဆောင် မှုများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို သုံးစွဲသူဒေသခံပြည်သူများမှ ကျခံသင့်သည်။ မြို့နယ်တာဝန်ရှိသူတို့မှ မည်မျှထည့်ဝင်ကျခံရမည်ကို မြို့နယ်အတွင်းစီးပွားရေး အခြေအနေပေါ် မူတည်၍ သတ်မှတ်ပေးနိုင်ပါသည်။ ကျောင်းများနှင့် ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများတွင် ခြံဝန်းတွင်း ပိုက်သွယ်တန်းခြင်းတို့အတွက်ကုန်ကျမှုကို သက်ဆိုင်ရာကျောင်းများနှင့် ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်း များက ကျခံရန်ဖြစ်ပါသည်။

၆-၇။ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအတွက် ရန်ပုံငွေသုံးစွဲခြင်း။

ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအတွက် ငွေကြေးသုံးစွဲမှု၊ အထောက်အပံ့ပေးမှုတို့တွင် တသမတ်တည်းရှိ၍ ညီညွတ်သည့် မူဝါဒရှိရမည်ဖြစ်ပြီး သက်ဆိုင်သည့်ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံး တပြေးညီလိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအတွက် အထောက်အပံ့ များတိုက်ရိုက်ပေးခြင်းကို ဆက်လက်မဆောင်ရွက်သင့်တော့ပေ။ အိမ်ထောင်စု တိုင်း မိမိအိမ်သာအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကို မိမိကျခံရန်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာဖြင့် အိမ်ထောင်စုတိုင်း အိမ်သာဆောက်လုပ်သုံးစွဲလာနိုင်မည့် အခြေအနေပေါ်ပေါက်လာစေရန် ပံ့ပိုး ပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအတွက်သာ သုံးစွဲရန်ဖြစ်ပါသည်။ အဆင်းရဲဆုံးအိမ်ထောင်စုများ အိမ်သာရရှိနိုင်ရန် ပစ္စည်းများတိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးခြင်းမဟုတ်ဘဲ အခြားနည်းလမ်းများဖြင့် ပံ့ပိုးသင့် သည်။

၆-၈။ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးတို့ကို ပေါင်းစပ်ခြင်း။

ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိသေးသော အရပ် ဒေသများ၌ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးနှင့် စနစ်တကျအမှိုက်စွန့်ခြင်းအပါအဝင် ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးတို့ကို ပေါင်းစပ်၍ တပြိုင်တည်း ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ယင်းဆောင်ရွက်မှုတို့၏ သဘောသဘာဝမတူသည်များကိုလည်း အသိအမှတ် ပြုအလေးထား၍ နည်းလမ်းရှာဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ရေရရှိရေးဆောင်ရွက်ပြီးသော အရပ် ဒေသများ၌မူ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး၊ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးနှင့် စနစ်တကျအမှိုက် စွန့်ခြင်းတို့ကို သီးခြားဆောင်ရွက်မှုများအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၆-၉။ လုပ်ငန်းပုံမှန်လည်ပတ်နေစေခြင်းနှင့်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း

ရေပေးရေးစနစ်များ စနစ်တကျပုံမှန်လည်ပတ်နေစေရန်နှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန် သုံးစွဲသူများက ကျေးရွာရေကော်မတီဖွဲ့၍ တာဝန်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာရေကော်မတီသည် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး၊ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများနှင့် အခြားထိခိုက်လွယ်အုပ်စုများကို ကောင်းစွာကိုယ်စားပြုရမည်ဖြစ်ပြီး မြို့နယ်အဆင့်မှ ၎င်းကော်မတီများကို လုပ်ငန်းများ ပုံမှန်လည်ပတ်နေစေခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းအတွက် ပံ့ပိုးပေးရပေမည်။ အိမ်ထောင်စုအိမ်သာများအတွက် စံနစ်တကျသုံးစွဲခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ခြင်းတို့ကိုသုံးစွဲသည့် အိမ်ထောင်မိသားစုအလိုက်တာဝန်ယူရန်ဖြစ်သည်။ စာသင်ကျောင်း၊ ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်း အိမ်သာများစံနစ်တကျသုံးစွဲခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ခြင်းတို့ကို စာသင်ကျောင်းများနှင့်ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းတို့မှ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သည်။

၆-၁၀။ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအဆင့်ဆင့်တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ဖြေလျော့ခြင်း

ကျေးလက်ဒေသရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တကိုယ်ရည်သန်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအဆင့်ဆင့်ကို နိုင်ငံတော်အစိုးရကချမှတ်ထားသော မူဝါဒတို့နှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆-၁၁။ တာဝန်ခံခြင်းနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်(ဗဟို၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်)၊ စာသင်ကျောင်းများနှင့်ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ၊ မိတ်ဖက်အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော ပြည်တွင်း ပြည်ပ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ အစရှိသည်တို့၌ တာဝန်များစွာ ရှိသည် (နောက်ဆက်တွဲတွင်ကြည့်ရန်)။ အောက်ခြေအဆင့်၌အကျိုးခံစားသောသူများ၊ ကျောင်းသူကျောင်းသားများနှင့် လူမမာများ၊ ဝန်ထမ်းများစသည်တို့အား တာဝန်ခံရမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ အထက်အဆင့်၌လည်း အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်နှင့် အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများကို တာဝန်ခံရပေမည်။ ကဏ္ဍတွင်း စီမံချက်၊ စီမံကိန်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များကို စီစဉ်ရေးဆွဲခြင်း၊ လုပ်ငန်းစဉ်များဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လေ့လာဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်းစသည်တို့တွင် ဖော်ပြပါ မိမိတို့တာဝန်ခံရမည့်သူများအပေါ် ရေတိုရေရှည် အကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့် ၎င်းတို့၏ တာဝန်ယူရမည့်အပိုင်းတို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။

၆-၁၂။ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများ၏ ပါဝင်မှု

စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှု၊ လေ့လာစမ်းစစ်မှုနှင့် အကဲဖြတ်မှုအပါအဝင် ဝန်ဆောင်မှုများကို ဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက်ရာ၌အဖွဲ့အစည်းအားလုံး အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများအားလုံးအတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ အဖွဲ့အစည်းများသည် မူဝါဒများ ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည် ဖော်ခြင်း၊ လေ့လာစမ်းစစ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းတို့နှင့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများတွင် အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများအတွက်စဉ်းစားမှုကို ထည့်သွင်းရမည်။ သို့မှသာ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအားလုံးသည် ကျားမကွဲပြားမှုအခြေခံသည့် အကြမ်းဖက်မှုကင်း လွတ်ပြီး၊ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ တန်းတူအကျိုးခံစားရရှိပြီး မညီမျှမှုများလည်း လျော့နည်း ပပျောက်လာမည်ဖြစ်သည်။ ကျား/မရေးရာကို မဟာဗျူဟာအဆင့်ကတည်းက ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။ သို့မှသာ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများသည် ကောင်းမွန်သည့်စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် တန်းတူပါဝင်နိုင်ကြပေမည်။ အမျိုး သား၊ အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် မိမိတို့တာဝန်များကို တန်းတူပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စွမ်းဆောင် ရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းလည်း ဆောင်ရွက်ရပေမည်။

၆-၁၃။ မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်မှု

ရေရှိရေးနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကိုဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက်ရာ၌ မသန်စွမ်းသူ၏ရပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာဥပဒေ(၂၀၁၅-ခုနှစ်)နှင့်အညီဖြစ်ရမည်။ ၂၀၁၄-ခုနှစ် လူဦးရေနှင့် အိမ်အကြောင်းအရာသန်းခေါင်စာရင်းအရ ကျေးလက်လူဦးရေ၏ ၄.၈% သည် ကိုယ်လက်အင်္ဂါ မသန်စွမ်းသူများဖြစ်ကြသည်။¹⁰ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှု၊ လေ့လာစမ်းစစ်မှုနှင့် အကဲဖြတ်မှု အပါ အဝင် ဝန်ဆောင်မှုများကို ဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက်ရာ၌ အဖွဲ့အစည်းအားလုံးသည် မသန်စွမ်းသူများ အားလုံးအတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ မူဝါဒ၊ နည်းဥပဒေ၊ စီမံချက်များအပါအဝင် နေရာတိုင်း အဆင့်တိုင်း၌ မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းရာထူးချက်များသည် မသန်စွမ်းသူများအပေါ် မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်မည်ကိုစဉ်းစားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ပါဝင်ရမည်။ ထိုသို့စဉ်းစားရာတွင် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များချမှတ်ရန် ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များပြုလုပ်ခြင်းတို့တွင် မသန်စွမ်း သူများကိုလည်း ပါဝင်စေရမည်။ ရေရှိရေးနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းမှုဆိုင်ရာ စီမံကိန်းအဆင့် ဆင့်တိုင်း၌ မသန်စွမ်းသူတို့၏ လိုအပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးရမည်ဖြစ်သည်။

¹⁰The categories for physical disability in the Census are limited to “seeing” and “walking”. Thus, the percentage of people with a physical disability that makes it difficult to use water supply and/or sanitation facilities that are not adapted to their needs is likely to be higher.

၆-၁၄။ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ဆင်းရဲမှု

စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးမှုပန်းတိုင်-၁၀၅၅ နိုင်ငံတွင်းနှင့်နိုင်ငံများအကြား မညီမျှမှု လျော့ကျရေးကို ဖော်ပြထားသည်။ လျာထားချက် ၁၀-၂ နှင့် ၁၀-၃ ၌ ရေရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းမှုဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများကိုဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက်ရာ၌ လိုက်နာရန်လိုအပ်သော ဥပဒေများကို ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

၁၀-၂။ ၂၀၃၀ ခုနှစ်တွင် အားလုံးအကြီးဝင်သော လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးတို့ကို အားပေးဖော်ဆောင်ရန်၊

၁၀-၃။ ခွဲခြားဖိနှိပ်မှုရှိသည့်ဥပဒေများ၊မူဝါဒများနှင့် အလေ့အကျင့်များ ပပျောက်ရန် အပါအဝင် မျှော်မှန်းရလဒ်များ၌ မညီမျှမှုများလျော့ပါးရေး၊ သင့်လျော်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ မူဝါဒများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များကို အားပေးဖော်ဆောင်ရေးနှင့်တန်းတူညီမျှ အခွင့်အလမ်းများ ရရှိရေး၊

တန်းတူညီမျှမှု ဟုဆိုရာတွင် လိင်၊ လူမျိုးစု၊ မသန်စွမ်းဖြစ်မှု၊ လူမှုစီးပွားရေး (သို့မဟုတ်) အခြားအခြေအနေမတူညီမှုများကို ခွဲခြားခြင်းမပြုပဲ လူတိုင်း၌ တူညီသောရပိုင်ခွင့်များ၊ အခွင့်အလမ်းများနှင့် သိက္ခာရှိစွာ အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ရေးအတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်များ ရရှိနေရမည်ဖြစ်သည်။

ကျေးရွာ၌ဖြစ်စေ၊မြို့ပြ၌ဖြစ်စေ၊ကမ္ဘာအဝှမ်းမည်သည့်နေရာမှာဖြစ်စေလူတိုင်း ဤအခြေခံလိုအပ်ချက်များရရှိရန် စဉ်းစားပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ဤယူဆချက်ကို Intra-generational Equity ဟုဖော်ပြ၍ အသက်ရှင်နေထိုင်သူအားလုံး တန်းတူညီမျှမှု ရရှိနေစေရန် ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

တန်းတူညီမျှမှုသည်ယနေ့အသက်ရှင်နေထိုင်သူများသာမက နောင်လာနောက်သားများအတွက် ပါအကျုံးဝင်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ နေ့စဉ်အသက်ရှင်နေထိုင်ရေးအတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်များရရှိသကဲ့သို့ နောင်လာနောက်သားများလည်း ရရှိနိုင်ရန်အစီအမံများချမှတ်ထားရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ရေရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းမှုဆိုင်ရာကဏ္ဍတွင် တန်းတူညီမျှမှုဟုဆိုရာ၌ အခွင့်အလမ်းနည်းသောသူများနှင့် အဆင်းရဲဆုံးသော လူအုပ်စုတို့အတွက် အဓိကထားဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ဆင်းရဲမှုတို့၏ ဆက်နွှယ်မှုကို နောက်ဆက်တွဲ၌ ဖော်ပြထားပါသည်။

အခန်း(၇)

မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာရည်မှန်းချက်များ၊ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဘေးအန္တရာယ် လျော့ချရေး

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ပါးရေးဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံလုပ်ငန်းအစီအစဉ်(၂၀၁၂)တွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ပါးရေးအတွက် မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များ သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် တစ်ခုမှာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များ၊ နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်များရှိ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ပါးရေးကို ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်လာနိုင်မည့်ဝန်းကျင်တစ်ခု ပံ့ပိုးပေးရန်ဖြစ်သည်။ ရာသီ ဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေး တို့သည် ဆက်စပ်လျက်ရှိပြီး ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး မဟာ ဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များတွင် ပါဝင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် (၉) မျိုးထိခိုက်ခံစားနိုင်ချေရှိပြီး ယင်းတို့အနက် (၇)မျိုးမှာ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာနှင့် ပက်သက်နေ သည်။¹¹

- ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်း
- မုန်တိုင်းကြောင့် ပင်လယ်ရေမြင့်တက်ခြင်း
- ရေကြီးခြင်း
- မြေပြိုခြင်း
- ငလျင်
- ဆူနာမီ(ပင်လယ်ရေအောက်ကြမ်းပြင်လှုပ်ရှားမှုကြောင့် လှိုင်းလုံးကြီးများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း)
- အပူပိုင်းဒေသ/ ရေရှားပါးခြင်း

ငလျင်များမှလွဲ၍ ကျန်သည်တို့မှာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ဆက်နွှယ်နေပါသည်။ ပင်လယ်ရေမြင့်လာမှုသည် မြေအောက်ရေများအတွင်း ရေငံတိုးဝင်မှုကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ အခြား သက်ဆိုင်သည့် နိုင်ငံတော်အဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာ မူဘောင်များ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်

¹¹ Myanmar Action Plan on Disaster Risk Reduction (2012)

ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးကဏ္ဍနှင့် ဆက်နွယ်နေမှုတို့ကို နောက်ဆက်တွဲ၌ ဖော်ပြထားပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင်ဘေးအန္တရာယ်များသည် ရှောင်လွှဲ၍ မရသည့် နှောင့်ယှက်မှုများအနေဖြင့်ရှိနေမည်ဖြစ်ပြီး အရေးပေါ်အကူအညီများလျင်မြန်စွာ ထောက်ပံ့ ပေးခြင်းအားဖြင့်သာ တုန့်ပြန်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ကျယ်ပြန့်စွာ လက်ခံလာကြသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းဘေးအန္တရာယ်များသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများ၌ ဆိုးကျိုးရှိနိုင်ချေများ အတွက် ကြိုတင်စီမံမှုမရှိခြင်းကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။ ရေကြီးခြင်း၊ ငလျင်လှုပ်ခြင်းစသည့် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်လာပြီး ပြည်သူများ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများနှင့် စနစ်များထိခိုက်ခံစား ရသည့် အခါမျိုးတွင်မှ အရေးပေါ် အကူအညီများကို လုပ်ဆောင်ကြသည်ကများသည်။¹²

ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံ ဆိုင်ရာအစီအစဉ်များတွင် ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ချေများနှင့် ခန့်မှန်းချက်များအား စဉ်းစား တွက်ချက်ထည့်သွင်းခြင်းသည် ဘေးအန္တရာယ်ဆိုးကျိုးဆိုင်ရာ ပင်မရေးစီးကြောင်းအတွင်း ရောက်ရှိရန် ပို့ဆောင်မည့်အရေးကြီးသော ခြေလှမ်းတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။ ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်သည့်အခါ ရင်ဆိုင်ရန်ခိုင်ခံ့စွမ်းနည်းပါးခြင်းကို လျော့ချရန်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု အားကောင်းစေရန် အခြားအရေးကြီးသည့်အချက်မှာ စနစ်များအား ထိန်းသိမ်းပြုပြင် စောင့်ရှောက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။¹³

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ခံနိုင်ရန်အတွက် အဓိကကျသောအချက်တို့မှာ¹⁴

- ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် အခြားဆက်နွယ်သောဆိုးကျိုးများခံစားရမည့် အခြေအနေ တို့ကို လျော့ချခြင်း၊
- ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ၏ ခံနိုင်ရည် ကို မြှင့်တင်ခြင်း၊
- သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့်ကျေးရွာများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားလာစေခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့်လိုက်လျောညီထွေအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဘေးအန္တရာယ် လျော့ချရေး တို့ကိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၏အရေးပါမှုကို ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လူသားခြင်းစာနာမှု ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများက တစတစ ပိုမိုသဘောပေါက်လာကြသည်။¹⁵

¹² Marilise Turnbull, Charlotte L. Sterrett, Amy Hilleboe, 2013, *Toward Resilience: A Guide to Disaster Risk Reduction and Climate Change Adaptation*, Emergency Capacity Building Project (ECB), Practical Action Publishing Ltd.

¹³ WSSCC Reference Note, 2009, *Disaster risk reduction & emergency response for WASH*

¹⁴ WSSCC Reference Note, 2009, *Disaster risk reduction & emergency response for WASH*

ကဏ္ဍ ၀-၁။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ချခြင်းနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာမှုအား လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေခြင်း

ဆိုးကျိုးဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်သည် ကျရောက်နိုင်သည့်ပမာဏနှင့် ပျက်ဆီးနိုင်ချေ၊ ဆုံးရှုံးနိုင်ချေအပါအဝင် ဘေးအန္တရာယ်၊ ယင်းကြောင့်ခံစားနိုင်ချေရှိသည့်လူဦးရေ၏ ထိခိုက်လွယ်အနေအထား၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်နိုင်ချေနှင့် နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများစသည်တို့ကို သဘောပေါက်နားလည်ရန် လုပ်ဆောင်ရာ၌ ပထမခြေလှမ်းဖြစ်ပါသည်။ ဆိုးကျိုးဆန်းစစ်ရာ၌ လုပ်ဖက်အဖွဲ့များနှင့်ပက်သက်ဆက်နွှယ်သူများသည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပြီး အားလုံးပါဝင်သောနည်းလမ်းဖြင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန်လိုပါသည်။ နိုင်ငံတော်အဆင့်ဦးစားပေးမှုများ၊ ဒေသန္တရစွမ်းဆောင်ရည်များကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပြီး တစ်ချိန်တည်းမှာပင် နိုင်ငံတကာကလက်ခံထားသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်လည်း ကိုက်ညီအောင်ဆောင်ရွက်ရပါမည်။¹⁶

မျှော်မှန်းရလဒ် ၀-၁-၁

ကျား/မရေးရာနှင့်ပတ်သက်သည့် လိုအပ်ချက်များနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များကို တုံ့ပြန်အရေးယူ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည့် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများအတွက် ဆိုးကျိုးလျော့ချခြင်းနှင့် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်းအားဖြင့် လူအများအပေါ် သက်ရောက်မည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာဆိုးကျိုးများကို လျော့ချနိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အမျိုးသားများနှင့်အမျိုးသမီးများအား အခွင့်အရေးခံစားခွင့်ရှိသူများအနေဖြင့် အရေးပါသည့်အခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်အောင် ဖန်တီးပေးနိုင်မည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် မြို့နယ်အဆင့်များတွင် ဆိုးကျိုးဆန်းစစ်ချက်များလုပ်ဆောင်ခြင်း။¹⁷
 - ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာဆိုးကျိုးရှိနိုင်ချေပြုစုခြင်း၊
 - အချက်အလက်များ တစ်နေရာတည်းတွင် စုစည်းထားရှိခြင်း၊

¹⁵WSSCC Reference Note, 2009, *Disaster risk reduction & emergency response for WASH*

¹⁶Risk Assessment Roadmap

¹⁷Risk Assessment Roadmap

- ဆိုးကျိုးဆန်းစစ်ခြင်း

- ဆိုးကျိုးဖော်ထုတ်ခြင်း
- ဆိုးကျိုးခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာခြင်း
- ဆိုးကျိုးအကဲဖြတ်ခြင်း

- ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် ရေရှည်တွင် အကျိုးသက်ရောက်နိုင်ခြေ ရှိသည်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊
- ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ အတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် နိုင်ငံတော်နှင့်ဒေသဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များတွင် ဘေးအန္တရာယ်ခုခံနိုင်မှုပုံစံများအား ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်း။ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် လူသားများ၊ လူမှုရေးရာ၊ စီးပွားရေးရာ၊ ရုပ်ဝတ္ထုဆိုင်ရာ၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာများ၏ ရင်ဆိုင်ခုံခံနိုင်စွမ်းအတိုင်းအတာများကိုထည့်သွင်းတွက်ချက်ခြင်း။
- ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ၌ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ပါးရေး(DRR)၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေး(CCA) နှင့် ပတ်သက်သည်တို့ကို သက်ဆိုင်ရာဌာနများမှ ပြန်လည်သုံးသပ်ထည့်သွင်းခြင်း။

၇-၁။ ရေရရှိရေး

မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်	၂၀၃၀-ခုနှစ်တွင် ကျေးလက်နေပြည်သူများအားလုံးသည်ရေကောင်း ရေသန့် ရရှိရေးအတွက်ထိရောက်အကျိုးရှိပြီးစရိတ်ကျခံနိုင်သည့်ဝန်ဆောင်မှုများကို ရရှိသုံးသုံးစွဲနိုင်မည်။
------------------------------	--

ရေရရှိရေးနည်းလမ်း

ရေရင်းမြစ်ရှားပါးသည့်အခါ ရေအသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးပမာဏအား အခန်း-၅ ၌ ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း ကန့်သတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ အနည်းဆုံးလိုအပ်သည့် ရေပမာဏထက် ပိုရရှိနိုင်သောနေရာများတွင်မူသုံးစွဲမှုအမျိုးမျိုးအတွက်ရေဝန်ဆောင်မှု(Multiple Use Water Services – MUS) ကိုစဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ MUS သည် အားလုံးပါဝင် လုပ်ဆောင်ရသည့် နည်းလမ်းဖြစ်ပြီး အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းမှုများ၊ ကျန်းမာရေးတို့ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ပေးသည်။ ရေရှည်တည်တံ့မှုကို အားပေးသည်။ အဆုံးစွန်အားဖြင့် လူအများ၏ လူနေမှုဘဝကိုပါ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေပါသည်။ ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ ရေလိုအပ်ချက်အမျိုးမျိုးကို ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့် MUS သည် ရေရှည်အကျိုးရှိစေပါသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ၌ ကြည့်ရန်)

ကဏ္ဍ ၇-၁-၁။ ရေရင်းမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှု

စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တန်ဖိုးများအရ အရေးကြီးသည့် ရေလိုအပ်ချက်ကို အောက်ပါအတိုင်းအဆင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားပါသည်။¹⁸

(က) လူတို့သောက်ရေနှင့်သုံးရေ

(ခ) မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအတွက်ရေ

(ဂ) စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးအတွက်ရေ

(ဃ) အခြားသုံးစွဲမှုများအတွက်ရေ

(စက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ရေအားလျှပ်စစ်၊ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး၊ မီးငြိမ်းသတ်ခြင်းစသည်ဖြင့်)

နိုင်ငံအတွင်းတွင် မြေအောက်ရေအရင်းအမြစ်များ (ပြန်လည်ဖြည့်တင်းနိုင်သော အရင်းအမြစ်များ၊ ပြန်လည်ဖြည့်တင်း နိုင်ခြင်းမရှိသော အရင်းအမြစ်များ)၏ အရည်အသွေးနှင့် စုစုပေါင်းရရှိနိုင်သည့် ရေပမာဏကိုသိရန် ရေထိန်းသိမ်းထားသည့် မြေလွှာကြောများကိုရှာဖွေပြီး မြေပုံရေးဆွဲထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤလုပ်ဆောင်ချက်ကိုကျေးရွာလူထုများ၏ အပြည့်အဝ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ ကာလအလိုက်လည်း ပြင်ဆင်မွမ်းမံသင့်ပါသည်။¹⁹

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၁-၁-၁

တန်းတူညီမျှမှုရှိလျက် စဉ်ဆက်မပြတ် လုံလောက်သောသောက်သုံးရေ ရရှိရန် ရေအရင်းအမြစ်များကို စီမံခန့်ခွဲထားလျက်ရှိမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ရေသယံဇာတဆိုင်ရာမြေပုံများ ညှိနှိုင်းပြုစုခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ ရေအရင်းအမြစ်များ ဝေခွဲခြင်းတို့ကို ရေအရင်းအမြစ်များ စုစည်းစီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေများ၊ အမျိုးသား ရေမူဝါဒတို့နှင့်အညီ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်း၊
- မြေအောက်ရေဆိုင်ရာ စူးစမ်းလေ့လာမှုများ၊ ယခင်တွင်းတူးမှတ်တမ်းများနှင့် အခြားမှတ်တမ်းမှတ်ရာများ စသည်တို့ကို ပြန်လည်စုစည်း၍ ကွန်ပျူတာ၌ မှတ်တမ်းပြုစုထားရှိခြင်း၊
- မြေအောက်ရေမှတ်တမ်းများကို ရေအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ၌ ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေသော ပုဂ္ဂလိကအပါအဝင် ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများအားလုံး အသုံးပြုနိုင်သော ကွန်ပျူတာ၊ အင်တာနက်တို့ဖြင့် သတင်းအချက်အလက်ဖလှယ်သောစနစ် ထူထောင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊

¹⁸ပြည်ထောင်စု သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် အမျိုးသားအဆင့် ရေ မူဝါဒ (၂၀၁၄-ခုနှစ်)

¹⁹ပြည်ထောင်စု သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် အမျိုးသားအဆင့် ရေ မူဝါဒ (၂၀၁၄-ခုနှစ်)

- မြန်မာနိုင်ငံ ရေသယံဇာတအခြေအနေပြု ဇလဘူမိမြေပုံများ ပြုစုရေးဆွဲခြင်း၊
- ရေအရင်းအမြစ်များကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းတို့ကို ပြည်သူ့အများ သိရှိနားလည်ရန် အသိပေးလှုံ့ဆော်ခြင်း၊

ကဏ္ဍ ၇-၁-၂။ ရေပေးရေးပုံစံများ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံ

- ရေရရှိရေးစနစ်သစ်များအားပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ခြင်း
- (မကောင်းသော ရေအရင်းမြစ်များကိုအစားထိုးခြင်း)
- သက်တမ်းကုန်နေသောရေရရှိရေးစနစ်များအားအစားထိုးခြင်း
- လက်ရှိအသုံးပြုနေသည့် ရေအရင်းမြစ်မှ တိုက်ရိုက်သုံးစွဲသော စနစ်တစ်ချို့အား ပိုက်လိုင်းစနစ်ပြောင်းခြင်း (ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင်ထားသည့်စနစ်များအား ထပ်မံအဆင့်မြှင့်ခြင်း)

ရေရရှိရေးဝန်ဆောင်မှုများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ရာတွင် အပိုင်းနှစ်ပိုင်း ရှိပါသည်။ ယင်းတို့မှာ-

၁။ ရေရရှိရေးစနစ် အသစ်များလုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊

၂။ သက်တမ်းကုန် စနစ်များအား အစားထိုးခြင်းနှင့် ရေအရင်းအမြစ်မှ တိုက်ရိုက်သုံးစွဲသောစနစ်အား ပိုက်လိုင်းစနစ် ပြောင်းလဲခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

- ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ရန်များ၊ အကဲဖြတ်ချက်များနှင့်အဆိုပြုလွှာများ ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် ရန်ပုံငွေအတွက်တင်ပြခြင်းတို့အပါအဝင် အဆင့်ဆင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပုံစံရေးဆွဲခြင်းအပိုင်း၊
- အခြေခံအဆောက်အအုံများထောက်ပံ့ခြင်းတွင် ရပ်ရွာလူထုအားစည်းရုံးခြင်း၊ ရပ်ရွာဘက်ကလိုအပ်သည်များကို ပြင်ဆင်ခြင်း၊ လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာများကို ရှင်းပြခြင်း၊ နည်းပညာပိုင်းအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း၊ အဘောတူညီချက်များချမှတ်ခြင်း၊ ရေအသုံးပြုသူအုပ်စုများဖွဲ့ခြင်း၊ ရပ်ရွာလူထုအားစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာ သင်တန်းများပေးခြင်း၊ ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများအားဖြန့်ဖြူးခြင်းနှင့်ရောင်းချခြင်းတို့ပါဝင်ပါသည်။
- ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းနှင့် အဆင့်မြှင့်ရန်အတွက် ပထမအဆင့်သည် လက်ရှိရေရရှိနေသည့် ဧရိယာနှင့် ဝန်ဆောင်မှုအနေအထားကို အကဲဖြတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိသတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲမှုသည် ရှင်းလင်းမှုမရှိပါ။ လူဦးရေဆိုင်ရာ နောက်ဆုံး သတင်းအချက်အလက်မှာ ၂၀၁၄ သန်းခေါင်စာရင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသန်းခေါင်စာရင်းသည် ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် မြို့နယ်အဆင့်တွင်ရှိသည့် သောက်ရေ၊ အိမ်သုံးရေနှင့် အိမ်သာသုံးရေအတွက်

ရေရင်းမြစ်များအား လူဦးရေမည်မျှ လက်လှမ်းမီသုံးစွဲနိုင်သည် ဆိုသည်ကို သိရှိစေနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် သန်းခေါင်စာရင်းကို သိရှိရုံဖြင့်ပျက်စီး ယိုယွင်းနေသည့် ရေပေးဝေမှု စနစ်များဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်ကိုမူ သိရှိနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ သန်းခေါင်စာရင်းအရ ပြည်သူများ၏ လက်ရှိရေသုံးစွဲမှုကိုသာ သိရှိနိုင်စေပြီး လက်ရှိရေရရှိရေးလုပ်ငန်းများ ကောင်းစွာလည်ပတ်မှုရှိမရှိကို မသိရှိနိုင်ပေ။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၁-၂-၁

မြို့နယ်၊ခရိုင်၊ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးတို့၌လက်ရှိ ရေရရှိရေးဆိုင်ရာ လွှမ်းခြုံမှုနှင့် ယင်းတို့၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအနေအထားများကို သိရှိလာနိုင်စေမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

လက်ရှိစနစ်များ၏ သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူရန် သတ်မှတ်ပုံစံနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များပြုစုခြင်း (GPS အချက်အလက်များ၊ ရေပေးဝေသည့်လူဦးရေ၊ အမှန်တကယ် ရေသုံးစွဲသည့် လူဦးရေ၊ ရေပေးဝေမှုက ချန်လှပ်ထားခြင်းများ၊ လုပ်ငန်းကုန်ကျစရိတ်၊ ရေသုံးစွဲသူများထံမှ ရရှိဝင်ငွေအစရှိသည်တို့ပါဝင်သည်။)

(နိုင်ငံတော်အဆင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန)

လက်ရှိစနစ်များအား လေ့လာဆန်းစစ်မှုလုပ်ဆောင်ပြီးဒေတာဘေ့စ်တွင်ထည့်သွင်းခြင်း။ (ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန -မြို့နယ်အဆင့်)

ဤစာရင်းကိုသတင်းအချက်အလက်စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ် (စောင့်ကြည့်လေ့လာသည့်စနစ်) ၏အစိတ်အပိုင်းဖြစ်လာစေရန်စီမံပြုစုသင့်ပါသည် (ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအစီအစဉ်များ(၇-၃)အတွက် မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာရည်ရွယ်ချက်၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုးကားစာရင်းအဖြစ်ပြုစုခြင်း)။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၁-၂-၂

ကျေးလက်ရေရရှိရေးအတွက်နိုင်ငံတော်အဆင့်နည်းပညာပိုင်းနှင့်ပုံစံဒီဇိုင်းစံသတ်မှတ်ချက်များ ဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် ရှိနေမည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုသည် ရေရင်းမြစ်များ ပြောင်းလဲမှု များပြားလာစေပြီး လူတို့၏ ကျန်းမာရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းများကို သက်ရောက်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို ခံနိုင်ရည်ရှိစေမည့် နည်းပညာများ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကျေးရွာ လူထုအားစွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းအားဖြင့် ကိစ္စရပ်များမကြီးထွားမီ အသေးအဖွဲ့ဖြစ်ရပ်

အဆင့်ကပင် အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် လှုံ့ဆော်သင့်ပါသည်။²⁰ ဤလုပ်ဆောင်ချက်ကို ရေရှည်ရေး စံသတ်မှတ်ချက်များပြုစုရာတွင်လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

သင့်လျော်မှုရှိမရှိ၊ ရေရှည်ခံနိုင်မှုနှင့် မတည်ရင်းနှီးငွေနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းစရိတ်များ တတ်နိုင်မှုရှိမရှိနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ရေရှည်ရေးနည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ပုံစံအမျိုးမျိုးအတွက် လက်ရှိ နှင့်အလားအလာရှိသည့် နည်းပညာနှင့်နည်းပညာဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များအား ပြန်လည် သုံးသပ်ခြင်း (JMP အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များအား ကိုးကားပြီး)။ ယင်းသို့သုံးသပ်ရာတွင် ရာသီ ဥတုပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါသည်။ (မြို့နယ်၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် -ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန)

ရေရှည်ရေးလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းများအတွက် ရပ်ရွာလူထုဘက်က လိုအပ် သည်များကို ပြင်ဆင်ရန်နှင့် ရပ်ရွာလူထုပါဝင်လာစေရန်အတွက် လက်ရှိလုပ်ငန်းစဉ်များအား ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း။

ပြည်နယ်၊တိုင်းဒေသကြီးအလိုက်နှင့် ရာသီဥတုပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအလိုက် မတူညီသည့် လိုအပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး နိုင်ငံတော်အဆင့်စံသတ်မှတ်ချက်များ ပြုစုခြင်း။

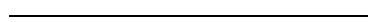
လက်ရှိတွင် လုပ်ငန်းမလည်ပတ်တော့သည့် ရေပေးရေးစနစ်များအား အစားထိုးလဲလှယ် မည် (သို့မဟုတ်) ပြင်ဆင်မွမ်းမံမည်ဆိုသည်ကိုဆုံးဖြတ်ရန်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များပြုစုခြင်း။

စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို နိုင်ငံတော်အဆင့် ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ကျေးလက် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနများ၊ NGO များနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတို့ ပါဝင်ပြီးတိုင်ပင် ဆွေးနွေးကာ ပြုစုရေးဆွဲရမည်။ဤသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အားလုံးပါဝင်သိရှိဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၁-၂-၃

ကျေးရွာများနှင့်ကျေးရွာအုပ်စုများရှိ အမျိုးသားများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများ၊ ယောက်ျားလေးများ၊ ကျောင်းများနှင့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများသည် ရေရှည်ရေး ဝန်ဆောင်မှု များတန်းတူညီမျှရရှိလာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

²⁰ပြည်ထောင်စု သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် အမျိုးသားအဆင့် ရေ မူဝါဒ (၂၀၁၄-ခုနှစ်)

- ဦးစားပေးအစီအစဉ်များ ချမှတ်ခြင်းအပါအဝင် ရေရရှိရေးမူဝန်ဆောင်မှု အသစ်၊ လက်ရှိ ရေပေးဝေမှု စနစ်များအားပြင်ဆင်မှု၊ ပြုပြင်မွမ်းမံမှု (သို့မဟုတ်) အဆင့်မြှင့်တင်မှုအတွက် ရေတို၊ရေရှည်အစီအစဉ်များရေးဆွဲရန် (မြို့နယ်၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဌာနဆိုင်ရာများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်) အန်ဂျီအိုများအပါအဝင် အစိုးရနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ဆောင်နေသည့်အဖွဲ့များမှ ကမ်းလှမ်းလာသည့် အကူအညီများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- (မြို့နယ်၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန)
- ရေရရှိရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ခြင်းအတွက် လျှောက်လွှာ တင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို အားပေးခြင်း။
- ရေရရှိရေး ဝန်ဆောင်မှုအတွက် ဆောက်လုပ်ရေး၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့အား စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်အတွက် ရပ်ရွာလူထုဘက်က အဆင့်သင့်ဖြစ်စေရန်ပံ့ပိုးခြင်း။
(မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာများ၊အန်ဂျီအိုများ၊ရပ်ရွာလူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ)
- ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် နည်းလမ်းများ၊ မတည်ရင်းနှီးငွေနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် ကုန်ကျစရိတ်များကို ပြည့်ပြည့်ဝဝနားလည် သဘောပေါက်မှုပေါ်တွင် အခြေခံပြီး အသုံးပြုမည့် နည်းပညာအား ရပ်ရွာလူထု၊ အထူးသဖြင့်အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် ရွေးချယ်စေခြင်း။
- အခြေခံအဆောက်အအုံများအားပံ့ပိုးပေးခြင်း။
(ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ရပ်ရွာလူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၊ မြို့နယ်အဆင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန)
- အခြေခံအဆောက်အအုံများဆောက်လုပ်ရာတွင် ပုံစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီစေရန် အရည်အသွေးထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ဆောင်ခြင်း
(မြို့နယ်အဆင့်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန)
- အခြေခံအဆောက်အအုံအစီအစဉ်များမတည်ရင်းနှီးငွေအတွက်ရန်ပုံငွေရှာဖွေခြင်း
(ရပ်ရွာလူထုများ၊ မြို့နယ်၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန)

ကဏ္ဍ ၇-၁-၃။ ရေအရည်အသွေးစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်စိတ်ချရသည့်ရေရရှိမှု အစီအစဉ်များ
 ရပ်ရွာလူထုအတွက် ကျေးလက်ရေပေးဝေရာတွင်ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင်ထားသည့် ရေအရင်းအမြစ်များမှ ပေးဝေသင့်ပါသည်။ ရေအရင်းအမြစ်များမှ အနည်းဆုံးလူတစ်ဦးလျှင်

၄.၅ လီတာနှုန်းဖြင့် သောက်သုံးရေဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များ²¹ နှင့် ကိုက်ညီသည့် သောက်ရေ နှင့် ချက်ပြုတ်ရန်ရေများ ပေးဝေရမည်။

သောက်သုံးရေစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသော သောက်သုံးရေရရှိရေး မရနိုင်သည့် နေရာများတွင် ရေသန့်စင်စေခြင်းကို အားပေးရပါမည်။ ယင်းတွင်ကျေးရွာ လူထုသည် ရေအရည် အသွေးစမ်းသပ်စက်များ၊ စိတ်ချရသည့်ရေစစ်ကရိယာများကို မိမိတို့တတ်နိုင်သည့် ဈေးနှုန်းဖြင့် ဝယ်ယူတပ်ဆင်သုံးစွဲနိုင်စေရန် ဈေးကွက်ချိတ်ဆက်မြှင့်တင်ခြင်း၊ အိမ်တွင် ရေအသုံးပြုမှုစီမံ ခန့်ခွဲတတ်ရန် သင်တန်းပေးခြင်းများပါဝင်ပါသည်။

ပိုက်လိုင်းရေပေးရေးစနစ်မဟုတ်သည့် ရေရရှိရေးများ ကိုစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက် ညီမှုရှိမရှိသိရှိရန် စစ်ဆေးမှုကို အစပိုင်းတွင် တစ်ကြိမ်တစ်ခါသာ ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ပဲ ရေစတင် ပေးဝေပြီးနောက်ပိုင်း လိုအပ်သလို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား အဆင့်မြှင့်တင်သင့်ပါသည်။ ပိုက်လိုင်းရေပေးရေးစနစ်မဟုတ်သည့် ရေပေးဝေမှုအတွက် သာမက လူဦးရေ ၅,၀၀၀ အောက်ကို ပေးဝေနေသည့် ရေပိုက်လိုင်းအသေးများအတွက်လည်း စမ်းသပ် စစ်ဆေး၍ လိုအပ်သည့်ပစ္စည်းများနှင့် သို့မဟုတ် တစ်နေရာမှတစ်နေရာ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည့် စမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုပစ္စည်းများအားပြင်ဆင်ထားရန်လိုအပ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၁-၃-၁

ရေပေးရေးစနစ်များကို ပုံမှန်စစ်ဆေးခြင်းအားဖြင့် ဖြန့်ဝေသည့် သောက်သုံးရေသည် အရည်အသွေးစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်ကိုက်ညီလာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- သောက်သုံးရန်အသုံးပြုသည့် ပိုက်ဖြင့် မဟုတ်သည့် ရေရင်းမြစ်မှရေများအား ပုံမှန် စမ်းသပ်ခြင်းအတွက် ထပ်တိုးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပြုစုရေးဆွဲခြင်း။
- ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုစီတွင် ရေအရည်အသွေးစမ်းသပ်သည့် ပစ္စည်းကိရိယာ များထားရှိရန် (ဓာတ်ခွဲခန်းများ (သို့မဟုတ်) ရွှေ့ပြောင်းစမ်းသပ်နိုင်သည့် စနစ်များအား သင့်လျော်သလို ထားရှိခြင်း)
- ရေအရည်အသွေးစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းကိုပုံမှန်ဆောင်ရွက်ခြင်း
- အရည်အသွေးစစ်ဆေးမှုရလဒ်မကောင်းသည့်အခါ ရေညစ်ညမ်းစေသည့် အကြောင်းရင်း များကို ဖော်ထုတ်ပြီးယင်းအကြောင်းအရာများကို ပြုပြင်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ညစ်ညမ်းမှု မဖြစ်အောင်ကာကွယ်ခြင်း။

²¹ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ နိုင်ငံတော်အဆင့် သောက်သုံးရေအရည်အသွေးဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ ၂၀၁၄-ခုနှစ်

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၁-၃-၂

မြို့နယ်တစ်ခုချင်းစီနှင့် ကျေးရွာတစ်ခုချင်းစီတွင် အသုံးပြုရန်အသင့်ဖြစ်သော စိတ်ချရသည့် ရေရရှိမှုအစီအစဉ်ရှိလာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- WHO နှင့်အခြားရင်းမြစ်များကထုတ်ဝေထားသည့် လမ်းညွှန်ချက်များ²² ကို အခြေခံပြီး ဒေသ၏လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီသည့် ရေဖူလုံရေးအစီအစဉ်ကို ပြင်ဆင်ခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်များပြုစုခြင်း။
- မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာတစ်ခုချင်းစီ၏ ရေဖူလုံရေးအစီအစဉ်များအား ပြုစုခြင်း၊ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့်ပုံမှန် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း။ ရေရရှိရေးလုပ်ငန်းများအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် လိုအပ်သလိုဆောင်ရွက်ရန်။
- စိတ်ချရသည့်ရေရရှိမှု အစီအစဉ်ဖော်ဆောင်ရာ၌ ဆိုးကျိုးများတွေ့ရှိပါက ၎င်းစစ်မြစ်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်၍ ကင်းရှင်းစေအောင် အရေးယူဆောင်ရွက်ရန်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၁-၃-၃

လူအများသောက်သုံးရေအတွက် စီမံအသုံးပြုရာတွင် ဘေးကင်းစိတ်ချရသည့် နည်းလမ်းများ အသုံးပြုလာကြမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အမူအကျင့်ပြောင်းလဲမှုမှတစ်ဆင့် ရေကောင်းရေသန့်သုံးစွဲမှု အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း၊
- ဒေသန္တရဈေးများတွင် ရေသန့်စင်စနစ်များရရှိနိုင်ရန် ဈေးကွက်များ ဖော်ဆောင်ပေးခြင်း အပါအဝင် သောက်သုံးရေကိုလိုအပ်သလို သန့်စင်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း။

²²World Health Organization, 2009, *Water Safety Plan Manual: Step-by-step risk management for drinking-water suppliers*

Frank Greaves and Claire Simmons, 2011, *Water Safety Plans for communities: Guidance for adoption of Water Safety Plans at community level*, Tearfund

ကဏ္ဍ ၇-၁-၄။ လုပ်ငန်းလည်ပတ်စေခြင်းနှင့်ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ခြင်း

လုပ်ငန်းလည်ပတ်စေခြင်း ဆိုသည်မှာ ရေရရှိရေး ဝန်ဆောင်မှုများကို နေ့စဉ် လည်ပတ် လုပ်ဆောင်နေခြင်းနှင့် အသုံးပြုနေခြင်းတို့ကို ဆိုလိုပါသည်။ ရေရရှိရေးဝန်ဆောင်မှုများကို မှန်ကန်စွာဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အကောင်းဆုံးအသုံးချနိုင်စေပြီး ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ပျက်စီးမှုနှင့် ပြုပြင်ရမှုများကို လျော့နည်းစေပါသည်။ လုပ်ငန်းလည်ဆောင်ရာတွင် လုပ်ဆောင်ချက် အမျိုးမျိုးပါဝင်ပါသည်။

- အဓိကလုပ်ငန်းလည်ဆောင်မှု၌အသုံးပြုသူများ ရေကောင်းရေသန့်ရရှိနိုင်ရန် လိုအပ်သည့် လုပ်ဆောင်မှုဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ - မော်တာသုံးရေတင်စက်နှင့် ရေထိန်းခလုတ်များအား အဖွင့်အပိတ်ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် စက်သုံးဆီဖြည့်တင်းရေးတို့ဖြစ်၏။
- ရေရရှိရေးပစ္စည်းအစိတ်အပိုင်းများအား သက်တမ်းရှည်ကြာစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန် အသုံးပြုသူများက မှန်မှန်ကန်ကန်ကိုင်တွယ်အသုံးပြုခြင်း။ ဥပမာ - ရေတွင်း၌ကြိုးနှင့် ရေပုံးကို အသုံးပြုခြင်း၊ လက်နှိပ်တုံကင်အသုံးပြုခြင်းနှင့် ရေငုတ်များ၌ ရေပိုက်ခေါင်းများ အသုံးပြုရာတွင် မှန်မှန်ကန်ကန်သုံးခြင်း။
- ရေရရှိရေးစနစ်များနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်အား သန့်ရှင်းအောင်ထိန်းသိမ်းခြင်း
- ရေရရှိရေးအတွက်ဝင်ငွေများ၊ အခွန်အခများနှင့် ရေသုံးစွဲခများကောက်ခံပြီး ယင်းတို့ကို ရေတင်စက်များ အတွက်စက်သုံးဆီ၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းစရိတ် စသည့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု အတွက် သုံးခြင်း။
- ယင်းလုပ်ဆောင်ချက်များကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း။

ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း ဆိုသည်မှာ ရေရရှိရေးပစ္စည်းများ ကောင်းစွာအလုပ်လုပ်စေရန် ထိန်းသိမ်းရသည့်လုပ်ဆောင်ချက်များကိုဆိုလိုပါသည်။ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားထားသည်။

- ကြိုတင်ကာကွယ်သည့်ထိန်းသိမ်းမှု - ပစ္စည်းများအား ပုံမှန်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပြုပြင်ခြင်း၊ စက်ပစ္စည်းများ ပျက်စီးမှု နည်းပါးစေခြင်း။
- ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းခြင်း - စိတ်ချရသည့်ရေရရှိရေး ရေရှည်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ပျက်စီး၊ ယိုယွင်းသော အစိတ်အပိုင်းများကို အသေးစားပြင်ဆင်ခြင်း။
- အရေးပေါ်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း - ရုတ်တရက်စက်ချို့ယွင်းမှုများနှင့် သုံးစွဲသူများက စောဒကတက်မှုများကို ဖြေရှင်းရန် ကြိုတင်စီစဉ်ထားသော တုံ့ပြန်မှုများဆောင်ရွက်ပြီး ရပ်တန့်သွားသည့် ရေပေးဝေမှုကို ပြန်လည်လုပ်ဆောင်ခြင်း။

အများပြည်သူသုံးရေရရှိရေး လုပ်ငန်းအသစ်ကို ထိန်းသိမ်းစီမံခန့်ခွဲရန်နှင့် ပြင်ဆင်စရိတ် အတွက် ငွေကြေးကောက်ခံရန် ရေသုံးစွဲသူများက ရေကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းရမည်ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများ၏ အတွေ့အကြုံအရ ရေငုတ်အသစ်များ ဆောက်လုပ်ပြီးခါစတွင်သာ ခေတ္တ အလုပ်ဖြစ်ပြီး နောက်(၁)နှစ် သို့မဟုတ် (၂)နှစ်အတွင်းလုံးဝမပျက်ခင်မှာပင် ကောင်းစွာအလုပ် မဖြစ်တော့ကြောင်း တွေ့ရသည်။ အသုံးပြုသူများက အသေးအဖွဲ့ပျက်စီးမှုများကို ပြင်ဆင်နိုင် သော်လည်း အကြီးစားပြင်ဆင်မှုများ လုပ်ဆောင်ရာတွင်မူ အခက်အခဲရှိကြသည်။ ယင်းအခက် အခဲများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန်ရပ်ရွာလူထုအား စည်းရုံးခြင်းနှင့်သင်တန်းပေးခြင်းတို့ကို ရေပေးဝေမှု စနစ်များ မတည်ဆောက်မီလုပ်ဆောင်ရန် ဖြစ်သော်လည်း လက်တွေ့တွင် ယင်းတို့ကိုအမြဲ လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိ (သို့မဟုတ်) ကောင်းစွာလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။ ထို့ပြင်ရပ်ရွာလူထု အားလုံးနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များအားလုံးသည် အလားတူအခက်အခဲမျိုး ကြုံတွေ့ရတတ်ပြီး တူညီသည့် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုနှင့် ပြင်ဆင်ချိန်ရရှိရန် လိုအပ်ကြောင်းယူဆပါသည်။

ကော်မတီဖွဲ့စည်းပြီးသည့်အခါ ဒေသန္တရအာဏာပိုင် (သို့မဟုတ်) ဒေသန္တရအန်ဂျီအိုစသည့် ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ၏ အကူအညီလိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာ ကော်မတီသည် ဆက်လက်၍ တက်တက်ကြွကြွရှိနေမည်ဖြစ်ပြီး ကော်မတီအား ပြန်လည်လေ့ကျင့်သင်ကြားပေး ခြင်း (သို့မဟုတ်) ကော်မတီဝင်အသစ်များနှင့် ကော်မတီကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သူများအား လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ကောင်းမွန်သည့် ရပ်ရွာလူမှု စီမံ ခန့်ခွဲမှု ဖွဲ့စည်းပုံများပင်လျှင် ကောင်းစွာလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှု၊ ရေပေးဝေသည့် စက်ကိရိယာ အပိုအစိတ်အပိုင်းများ ရရှိနိုင်မှု၊ နည်းပညာကျွမ်းကျင် ဝန်ဆောင်မှုများ²³ လက်လှမ်းမီ ရရှိနိုင် ခြင်းမရှိပါက ရေပေးဝေသည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ ကောင်းစွာလည်ပတ်နိုင်မည် မဟုတ် ပါ။ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်မည့်ယန္တရား မြို့နယ် များ၌ ရှိရန်လိုအပ်သည်။

ရေရရှိရေးစနစ်များ ရည်ရွယ်တည်တံ့တန်ဖန်သုံးစွဲမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုတို့၌ အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်မှု အရေးကြီးပေသည်။ သူတို့အား နည်းပညာသင်တန်းများအပါအဝင် အခြားသင်တန်း များ၌လည်း ပါဝင်စေသင့်ပါသည်။ ကျေးရွာရေကော်မတီများ၌လည်း တက်ကြွစွာပါဝင်စေသင့် ပါသည်။

²³ Rural Water Supply Network, 2010, Perspectives No 4: Myths of the Rural Water Supply Sector

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၁-၄-၁

ကျေးလက်နေပြည်သူများ ရေရရှိရေးဝန်ဆောင်မှုများကို မပြတ်ရရှိလာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ကျေးရွာရေရရှိရေးစနစ်ကို လည်ပတ်ရန်နှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ရေသုံးစွဲသူ အဖွဲ့များ (အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းသူများနှင့်လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားများစသည့်ဖြင့် ဖယ်ကျဉ်ထားခံရသည့် အုပ်စုများကိုလည်း အပြည့်အဝကိုယ်စားပြုပြီး)အား ဖွဲ့စည်းပေးခြင်းနှင့် သင်တန်းများအတွက်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ဖော်ဆောင်ခြင်း။
- လက်ရှိ ရေရရှိရေးစနစ်များနှင့် စနစ်သစ်များ တည်ဆောက်နေစဉ်အတွင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- ဘဏ္ဍာရေးရာ စီမံခန့်ခွဲမှုအပါအဝင် ရေရရှိရေးစနစ်များ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း။
- ဘဏ္ဍာရေးအပါအဝင် ရေရရှိရေးစနစ်များ လည်ပတ်စေခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့ကို ကျေးရွာရေကော်မတီများက စီမံခန့်ခွဲခြင်း။
- လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုအဖွဲ့က ကျေးရွာရေကော်မတီများအား စဉ်ဆက်မပြတ် အကြံပေးထောက်ပံ့ပေးခြင်း။
- ရေရရှိရေးစနစ်များအတွက် လိုအပ်သည့် အစိတ်အပိုင်းများ လဲလှယ်နိုင်ရန် ကျေးရွာရေကော်မတီများအတွက် ထောက်ပံ့မှုကွင်းဆက်များ တည်ထောင်ပေးခြင်း။
- ကျေးလက်ရေရရှိရေးစနစ်များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကို စီမံခန့်ခွဲရန်နှင့်စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းခြင်းအတွက် စနစ်တစ်ခုထူထောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း။

၇-၂။ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်	၂၀၃၀တွင် ကျေးလက်နေပြည်သူများအားလုံးသည် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အပေါ့အလေးစွန့်သော ဓလေ့များပျောက်သည့် ရုပ်ဝန်းကျင်၌ နေထိုင်လျက်ရှိကြမည်။ သန့်ရှင်းသော၊ လုံခြုံသော၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့နှင့် ကိုက်ညီသော၊ သိက္ခာ ²⁴ ရှိသော ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံ။ အသုံးအဆောင်များကိုသုံးလျက်ရှိကြမည်။ထိရောက်၍အကျိုးရှိကာ ကုန်ကျစရိတ်ခံနိုင်သော အမှိုက်စွန့်ခြင်းဝန်ဆောင်မှုများရရှိလျက် အမှိုက်ပြန်လည်သန့်စင်အသုံးပြုရန် စီမံခန့်ခွဲမှုများရှိနေမည်။
------------------------------	--

²⁴Wording adapted from United Nations General Assembly Resolution 70/169 passed 17 December 2015

**ကဏ္ဍ ၇-၂-၁။ အိမ်ထောင်စုများ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးတိုးမြှင့်လာရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း
နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်၌ အပေါ့အလေးသွားခြင်းကို ပပျောက်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း**

၂၀၁၄ ခုနှစ် စစ်တမ်းများအရ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒေသတွင်းနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက အိမ်သာအသုံးပြုမှု အတော်လေး မြင့်မားပါသည်။ သို့ရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အပေါ့အလေး သွားမှုသည် ကျေးလက်ဒေသများတွင်ရှိနေဆဲဖြစ်သည့် အခက်အခဲ တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ရေလွှမ်းမှုကိုခံနိုင်မည့် အိမ်သာပုံစံဒီဇိုင်းများ လိုအပ်နေသေး၏။ မြေအောက်ရေနေမြင့်သော ဒေသများ၊ ရေလွှမ်းသည့်ဒေသများတို့၌ အိမ်သာဆောက်လုပ်သုံးစွဲရန်သည် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုအနေဖြင့် ရှိနေသေး၏။

အိမ်သာများဆောက်လုပ်ကာ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး အဆင့်မြှင့်သည့် မိရိုးဖလာနည်းလမ်းသည် သိသာစွာအကျိုးသက်ရောက်မှု မရှိသလို အိမ်သာအသုံးပြုသည့် အလေ့အထကိုလည်း ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံများက ပြသကြသည်။ လက်ရှိတွင် ပိုသေချာသည့် နည်းဗျူဟာများအနေဖြင့် ကျေးရွာနေပြည်သူတို့၏ အလေ့အထ ပြုပြင်ပြောင်းလဲစေပြီး ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်က အိမ်သာအသုံးပြုရန် လိုလိုလားလား တောင်းဆိုလာစေသည့် နည်းလမ်းကို အဓိကထားကြပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အိမ်သာသုံး မိလ္လာစနစ်အတွက် လိုအပ်သည့် ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ²⁵ ကို ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်ထားခြင်းဖြင့် ပိုမိုထိရောက်သည့် နည်းဗျူဟာများကို ကျင့်သုံးနေကြပါသည်။

အိမ်ထောင်စုများသည် အခြေခံပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး အထောက်အပံ့ အင်္ဂါရပ်များ အသုံးပြုနိုင်ရုံဖြင့် အညစ်အကြေးများ ဘေးကင်းစွာစွန့်ပစ်နိုင်ရေး စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် မလုံလောက်ပါ။ အညစ်အကြေးများအား သတ်မှတ်ထားသည့်နေရာအရောက် (သို့မဟုတ်) ပြန်လည်အသုံးပြုရန် (သို့မဟုတ်) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်း မပြုမီ စီမံပြုပြင်သည့် နေရာအရောက် ကောင်းစွာပို့ဆောင်နိုင်ခြင်းရှိမှသာ ဘေးကင်းစိတ်ချရသည့် အညစ်အကြေး စီမံခန့်ခွဲမှုဟု ယူဆနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးကို စနစ်တစ်ခုအနေဖြင့် စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ ယင်းစနစ်တွင် အိမ်သာများသည် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် လက်ရှိအိမ်သာများလုံလောက်မှုနှင့် ဘေးကင်းမှုရှိမရှိကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် လိုပါသည်။ သို့မှသာ အိမ်သာပုံစံများကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင်မွမ်းမံနိုင်ရန်နှင့် ယင်းအိမ်သာများရရှိသုံးစွဲနိုင်မှုကို တိုးတက်စေမည်ဖြစ်သည်။ ဤသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် မိသားစုများသည် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးတွင် အဆင့်မြှင့်တက်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။

²⁵(Devine, 2009) *Introducing SaniFOAM: A Framework to Analyze Sanitation Behaviors to Design Effective Sanitation Programs*, published by WSP

လူအများနှင့် အိမ်ထောင်စုများ ကိုယ်တိုင် အိမ်သာအသုံးပြုချင်လာပြီး ယင်းအိမ်သာများကို ၎င်းတို့ဘာသာ ထိန်းသိမ်းလာစေရန် အခြေအနေများကို ဖန်တီးပေးသည့် နည်းလမ်းများကြောင့် အကန့်အသတ်ရှိသည့် ပြည်သူ့ရန်ပုံငွေကို အသုံးပြုပြီး အကြီးမားဆုံး ပြောင်းလဲမှုဖြစ်လာစေနိုင်ပါသည်။ အဆိုပါနည်းလမ်းများကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် အိမ်သာများကို ရေရှည်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းအသုံးပြုနိုင်စေမည့် ဝန်ဆောင်မှုများ ပါလည်းပါဝင်ပါသည်။ ဥပမာ - အိမ်သာကျင်းများနှင့် မိလ္လာကန်များရှင်းလင်းပေးခြင်း။

မိလ္လာစနစ်အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်းဖြင့် အောက်ပါကိစ္စရပ်များကို လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

- ရပ်ရွာလူထုဦးဆောင်သော အလုံးစုံ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးကဲ့သို့သော နည်းလမ်းများအားဖြင့် အလေ့အထကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲစေကာ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အပေါ့အလေးစွန့်ခြင်းကို ပပျောက်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း။ (CLTS)
- လူတန်းစားမရွေး ဝယ်ယူသုံးစွဲနိုင်သော၊ သဘာဝဘေးခံနိုင်သော၊ သင့်တော်သည့် အိမ်သာပုံစံအမျိုးမျိုးကို အရောင်းမြှင့်တင်ခြင်း။ ယင်းတွင်လက်ရှိသုံးနေသည့် အိမ်သာများအား အဆင့်မြှင့်ခြင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။(Sanitation marketing)
- ကျေးလက်ဒေသများတွင် ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးနိုင်ရန် အသေးစားနှင့် အလတ်စား စွန့်ဦးတီထွင်သူများအတွက် ပုဂ္ဂလိကအခန်းကဏ္ဍ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် အခြေအနေများ ဖန်တီးပေးခြင်း (စည်းကမ်းချက်များ၊ပါမစ်များ၊ ငွေကြေးရရှိနိုင်မှု)
- အိမ်သာဆောက်လုပ်ရန်ခက်ခဲသော အိမ်ထောင်စုများ အိမ်သာဆောက်လုပ်နိုင်စေရန် ငွေကြေးထောက်ပံ့သည့် နည်းလမ်းများကို တိုးတက်စေခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အလေ့အထများကိုနားလည်ရန်နှင့် ထိရောက်သည့် နည်းလမ်းများ ပြုစုရန် Sani FOAM²⁶ ကဲ့သို့သော မူဘောင်များသုံး၍ ဆက်လက် လေ့လာခြင်း။

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၂-၁-၁

ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အပေါ့အလေးစွန့်သော ဓလေ့များ ပပျောက်သည့် ရုပ်ဝန်းကျင်တွင် လူများနေထိုင်ကြလျက် အိမ်ထောင်စုများကကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သော အိမ်သာများ ဆောက်လုပ်ပြီး အသုံးပြုလာကြမည်။

²⁶Guidance on development of septage services can be found at: https://www.rti.org/pubs/septage_management_guide_1.pdf

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- CLTS ကဲ့သို့သော နည်းလမ်းများကို သင့်တော်သလိုသုံးခြင်း။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အပေါ့အလေးစွန့်ခြင်းပပျောက်အောင် အလေ့အထပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် အလားအလာရှိသည့် နည်းလမ်းများဖော်ထုတ်ခြင်း၊
- ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အလေ့အထများပြုပြင်ပြောင်းလဲလာရန် အိမ်ထောင်စုများနှင့် ရပ်ရွာလူထုများအား ပညာပေးစည်းရုံးသည့်နည်းလမ်းများအသုံးပြုခြင်း၊
- အသုံးပြုဆဲအိမ်သာများ အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်း၊ အိမ်သာသစ်များ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းနှင့် မိလ္လာစွန့်ခြင်းစနစ်ဆိုင်ရာ ဈေးကွက်မြှင့်တင်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရန် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုချင်းစီတွင် တိုးတက်ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ သုတေသနများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- မိလ္လာစနစ်အတွက် အသုံးလိုသည့် ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအား ရပ်ရွာအတွင်းနှင့် ခရိုင်များအတွင်း ထောက်ပံ့နိုင်ရန် အသေးစားပုဂ္ဂလိကများနှင့် ဈေးများအား စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း၊
- အိမ်ထောင်စုများက အိမ်သာများ ဆောက်လုပ်/ဝယ်ယူခြင်း၊
- အသေးစားချေးငွေများ ထူထောင်ပြီး အိမ်ထောင်စုများ အိမ်သာဆောက်လုပ်သုံးစွဲနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- ထောက်ပံ့မှုအစီအစဉ်များ ဖော်ဆောင်၍ အဆင်းရဲဆုံးသော အိမ်ထောင်စုများ အိမ်သာဆောက်လုပ်သုံးစွဲနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- ကျေးရွာများ၌ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အပေါ့အလေးစွန့်ခြင်းပပျောက်မှုကို စစ်ဆေး အတည်ပြုခြင်း၊

ကဏ္ဍ ၇-၂-၂။ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ရွေးချယ်စရာ များပြားလာစေခြင်း

ယခင်ကဆိုလျှင်အသုံးပြုရန် ယင်လုံအိမ်သာအမျိုးအစား တစ်မျိုးတည်းကိုသာ အားပေးထောက်ခံခဲ့သည်။ လက်ရှိတွင် လူအများအား ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည့် အိမ်သာများ ရွေးချယ်နိုင်စေရန်နှင့် အကုန်ကျခံနိုင်မည့် အိမ်သာပုံစံများကို လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်၏။ ဒေသတွင်းအခြားနိုင်ငံများ၏ အတွေ့အကြုံများကိုလည်း ဆီလျော်အောင် ပြင်ဆင်အသုံးပြုထားပါသည်။ အိမ်သာဆောက်လုပ်ရန်အခက်အခဲရှိသည့် ပတ်ဝန်းကျင်များ (မြေအောက်ရေနေမြင့်ခြင်း (high water table)၊ ရေလွှမ်းလွယ်သည့်ဒေသများ၊ မြစ်ကမ်းများစသည်ဖြင့်) အတွက် နည်းပညာများနှင့် သဘာဝဘေးခံနိုင်သည့်အိမ်သာပုံစံများလည်း ပါဝင်ပါသည်။

အိမ်သာသာမကစိတ်ချရသည့် မိလ္လာစနစ်များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည်။ မြေကျင်းတူးအိမ်သာဖြစ်စေ၊ အုတ်ကန်ဖြင့်အိမ်သာမျိုးဖြစ်စေ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှုရှိပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေသော အထူးသဖြင့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး

ကို ဆိုးကျိုးဖြစ်စေခြင်း၊ ရေအရင်းအမြစ်များအား ညစ်ညမ်းစေနိုင်ခြင်းမျိုးကို ကာကွယ်သည့် အိမ်သာပုံစံများနှင့်စနစ်များ ဖြစ်ပါမည်။

အိမ်သာပုံစံဒီဇိုင်းများနှင့် ရရှိနိုင်မှု တစတစ ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန် လက်ရှိအိမ်သာ များ၏ လုံခြုံလုံလောက်မှု အခြေအနေကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် လိုအပ်သည်။ ဒေသအလိုက် သင့်လျော်သော အိမ်သာပုံစံဒီဇိုင်းများရှိရန် လိုအပ်သည်။

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၂-၂-၂

လူအများကုန်ကျစရိတ်တတ်နိုင်သည့် အခြေအနေရှိသော အိမ်သာဒီဇိုင်းပုံစံ အမျိုးမျိုး ရွေးချယ်စရာ ရှိလာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- မြန်မာနှင့်အခြားနိုင်ငံများတွင် ဈေးသက်သာသည့် အိမ်သာမှအစ ဈေးကြီးသည့် အိမ်သာ များအထိ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ရွေးချယ်စရာများကို ဖော်ထုတ်ရန်။ ယင်းဖော်ထုတ် ရရှိသည့်သတင်းအချက်အလက်များအား ရပ်ရွာအဆင့်တွင် အသုံးပြုနိုင်သည့်ပုံစံများဖြင့် ထုတ်ဝေဖြန့်ဖြူးရန်၊
- အရှေ့တောင်အာရှဒေသတွင်း အိမ်သာဆောက်လုပ်ရန် ခက်ခဲသည့်ဝန်းကျင်များတွင် သုတေသနပြုလုပ်ချက်များအား ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ယင်းတို့ကို မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အိမ်သာဆောက်လုပ်ရန်ခက်ခဲသည့် နေရာများတွင် ပြန်လည်မွမ်းမံအသုံးပြုရန်။

ကဏ္ဍ ၇-၂-၃။ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ခြင်းနှင့်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း

အိမ်ထောင်စုတစ်ခုချင်းစီသည် ၎င်းတို့ပိုင် အိမ်သာများအား ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်၊ ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ရန် တာဝန်ရှိပါမည်။

မိလ္လာကျင်းနှင့်ကန်များအားရှင်းလင်းခြင်း

ရေလောင်းအိမ်သာများနှင့် Dry Laterines ၏ အိမ်သာကျင်းများကို ရှင်းလင်းရန်နှင့် ပြည့်လျှံနေသည့် အိမ်သာကန်များမှ မိလ္လာများကိုလည်း ဖယ်ရှားပစ်ရန် လိုအပ်ချက်မြင့်မားလာ မည် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကို septage ဝန်ဆောင်မှုဟု သိကြပါသည်။ မြို့နယ်များအနေဖြင့် ဒေသ၏စည်းကမ်းဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီသည့် မိလ္လာကျင်းရှင်းလင်းသည့်ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ရေသန့်

စင်ခြင်း (Safe Treatment) ၊ မစင်နှင့် အညစ်အကြေးများအားစွန့်ပစ်ခြင်း²⁷ အတွက် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍနှင့်ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၂-၃-၁

လုပ်ငန်းဝန်ဆောင်မှုပေးသူများ ပေါ်ထွက်လာပြီး ဘေးကင်း၍ သုံးစွဲသူများ ကုန်ကျစရိတ် တတ်နိုင်သည့် မိလ္လာအညစ်အကြေးစွန့်ပစ်မှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို လုပ်ငန်းလည်ပတ်ခြင်း ဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်လာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- မြို့နယ်များတွင် မိလ္လာကျင်းရှင်းလင်းခြင်း စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း။
- မိလ္လာကျင်းများ ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် အညစ်အကြေးများ စီမံရန် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြုစုရေးဆွဲခြင်း။
- မိလ္လာနှင့်အညစ်အကြေးများအား ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း (သို့မဟုတ်) စွန့်ပစ်ရှင်းလင်း ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ခြင်း (Treatment) ဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုအင်္ဂါရပ်များ လုပ်ဆောင်ခြင်း။
- မိလ္လာကျင်းနှင့် မိလ္လာကန်များအား ရှင်းလင်းသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ တိုးတက်လာစေခြင်း။
- လုပ်ငန်းလည်ပတ်စေရန်နှင့် ကြပ်မတ်ရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း။

ကဏ္ဍ ၇-၂-၄။ အမှိုက်စွန့်ပစ်ခြင်းဆိုင်ရာစီမံမှု

ပြည်သူများကျန်းမာရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးတွင် အမှိုက်စနစ်တကျ စွန့်ရန် လိုအပ်သည်။ အမှိုက်များကြောင့် ခြင်၊ ကြွက်များ ပေါက်ပွားကာ ပြည်သူများ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားရေးမူဝါဒတွင်ဖွင့်ဆိုထားသည့် “လူများနှင့် တိရိစ္ဆာန် များ၏ အညစ်အကြေးများအပါအဝင်အညစ်အကြေးများအား ကောင်းမွန်ထိရောက်စွာ စွန့်ပစ် နိုင်ရမည်”ဆိုသည့် မဟာဗျူဟာများတွင်ပါဝင်သော်လည်း ကျေးလက်ဒေသများတွင် အမှိုက် သိမ်းသည့်လုပ်ဆောင်ချက်မရှိသေးပါ။ အမှိုက်ပမာဏ များပြားလာသည့် ပြဿနာသည် ပလတ်စ တစ်အိတ်များအသုံးပြုမှု တိုးပွားလာခြင်း၊ ထုပ်ပိုးထားသည့်ပစ္စည်းများ ကျေးလက်ဒေသတွင် ရောင်းချမှု များပြားလာခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။ အမှိုက်များအားစီမံရန်မှာ သုညအနေအထားမှ

²⁷Guidance on development of septage services can be found at: https://www.rti.org/pubs/septage_management_guide_1.pdf

စတင်ရမည်ဖြစ်သဖြင့် ပထမဆုံးအနေဖြင့် လိုအပ်ချက်နှင့်ပမာဏကို သိရှိနိုင်ရန် သုတေသနပြုရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသုတေသနပြုချက်ကို ဇီဝအဆင့်ကျဆင်းစေသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်သည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ၊ အလွယ်တကူမပျက်စီးသည့် အမှိုက်များအား စီမံနိုင်သည့်အနေအထားရောက်အောင် လုပ်ဆောင်ရမည့် အဆင့်များကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရာတွင်အသုံးပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အမှိုက်စွန့်ပစ်ခြင်းစီမံမှုဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းမှုများ ဖော်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

အမှိုက်စွန့်ပစ်မှုစီမံခန့်ခွဲသည့် ယေဘုယျစည်းမျဉ်းများသည် R သုံးလုံးပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

- Reduce - လျော့ချခြင်း။
အမှိုက်ထွက်ရှိမှုကိုလျော့ချခြင်းနှင့် အမှိုက်မထွက်အောင် ကာကွယ်ခြင်းတို့ကို ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ခြင်း။
- Reuse - တတ်နိုင်သမျှအမှိုက်များအား ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း။
အမှိုက်အစား အရင်းအမြစ်အဖြစ်စဉ်းစားခြင်း။
- Recycle - ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း။
ပြုပြင်သုံးစွဲနိုင်သောအမှိုက်နှင့် ပြန်လည်အသုံးမပြုနိုင်သော အမှိုက်ဟူ၍ ခွဲခြားခြင်းအားဖြင့် ပြုပြင်နိုင်သော အမှိုက်များအား စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍသုံး ဓာတ်မြေဩဇာများအဖြစ် ပြန်လည် ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ထို့အပြင် ပြန်လည်ပြုပြင်၍မရသော အမှိုက်များအား ပလတ်စတစ်၊ စက္ကူနှင့် သတ္တုစသည်ဖြင့် ထပ်မံခွဲထုတ်ပြီး ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း။

R သုံးလုံးကိုကျင့်သုံးရာတွင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာအခွင့်အလမ်းများလည်း ရှိပါသည်။ အလွယ်တကူမပျက်စီးသည့် အမှိုက်များအား ဘေးဥပဒ်ကင်းစွာ စွန့်ပစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် မြေဖို့သည့်အခါမျိုးတွင် ဖြစ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၂-၄-၁

ကျေးလက်ဒေသများအတွက်ထိရောက်ပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုမဖြစ်စေသည့် အမှိုက်သိမ်းဝန်ဆောင်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးအစား ခွဲခြားလေ့လာခြင်း၊ စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ် ရှိနိုင်သည်များနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်ပြုပြင်သည့် ကွင်းဆက်များအား ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အမှိုက်လျော့ချသည့် နည်းလမ်းများအပါအဝင် သုတေသနများ လုပ်ဆောင်ခြင်း။
- အမှိုက်ထွက်ရှိသည့်နေရာ (အိမ်ထောင်စု)တွင် ပင်အမှိုက်များကို အမျိုးအစားခွဲခြားစွန့်ပစ်ရန် တိုက်တွန်းအားပေးခြင်း

- ကျေးလက်အညစ်အကြေးစွန့်ပစ်ခြင်း ဝန်ဆောင်မှု ထူထောင်ရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ နှင့် လမ်းညွှန်ချက်များရေးဆွဲခြင်း။
- စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား မြေဩဇာပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ရန် သင့်တော်သည့် နည်းပညာများသုံးခြင်း။
- မြေဩဇာပြုလုပ်ခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်ပြုပြင်ရာတွင် ကိုယ်ထူကိုယ်ထ အဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့်အဖွဲ့များအတွက် ဝင်ငွေရရှိနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်း များမြှင့်တင်ပေးခြင်း။
- အမှိုက်စွန့်ပစ်မှုစီမံခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအတွက် ဒေသန္တရဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများ ချမှတ်ခြင်းအပါအဝင် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အစီအမံများပြုလုပ်ခြင်း။
- အမှိုက်စွန့်ပစ်မှုစီမံသည့်ဝန်ဆောင်မှုများတိုးတက်စေခြင်းနှင့်လုပ်ငန်းလည်ပတ်စေခြင်း။

၇-၃။ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာအလေ့အထပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း

မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်	ကျေးလက်နေပြည်သူများအားလုံးသည် အခြေခံတစ်ကိုယ်ရည်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အလေ့အထများ ကျင့်သုံးလာကြသည်။ ယင်းအလေ့အထများတွင် အဆင့်မြင့်ထားသည့် အိမ်သာများ အသုံးပြုခြင်း၊ သတ်မှတ်ထားသည့် လက်ဆေးသင့်သော အချိန်များတွင် လက်ဆေးခြင်းနှင့် မွေးကင်းစကလေးများ၏မစင်များကိုစနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်း၊ သန့်ရှင်းသော ရေအသုံးပြုမှုစီမံခြင်းတို့ပါဝင်သည်။
------------------------------	--

အသိပညာ၊ခံယူချက်နှင့်အလေ့အထဆိုင်ရာ လက်ရှိစစ်တမ်းကောက်ယူချက်များ(KAP Sureys)အရ တစ်ကိုယ်ရည်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး အသိပညာရှိမှု မြင့်မားသော်လည်း လက်တွေ့တွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု အားနည်းကြောင်း သိရှိရသည်။ ဤလစ်ဟာချက်ကို ပြုပြင်ရန် အဓိကအချက်မှာ အလေ့အထပြုပြင်ပြောင်းလဲလာစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ဘေးမကင်းသည့်အလေ့အထများကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲနိုင်မည့် အရေအတွက်အကန့်အသတ်ရှိကြောင်း လက်ခံထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဓိကကျသည့် အလေ့အထများကို တစ်ကိုယ်ရည်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးကို မြှင့်တင်ခြင်းအားဖြင့် ပြုပြင်ရန် ဆောင်ရွက်ပါမည်။

- ပတ်ဝန်းကျင်တွင်အပေါ့အလေးသွားခြင်း၊
- လက်ဆေးသင့်သောအချိန်များ၌ လက်မဆေးခြင်း၊
- မသန့်ရှင်းသည့် ရေကို သောက်သုံးခြင်း၊
- မွေးကင်းစကလေးအညစ်အကြေးများစွန့်ပစ်ခြင်း၊

အထက်ပါကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် ဆက်သွယ်ပြန်ကြားရေး နည်းလမ်းဖြစ်သော သန့်လေးသန့်လက်ကမ်းစာစောင်များကို (တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးလမ်းညွှန်ချက်များအဖြစ်

လက်သန့်၊အစာသန့်၊ရေသန့်၊အိမ်သာသန့်) အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ကျန်းမာပညာဌာနက ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်နေပါသည်။ အန်ဂျီအိုများကလည်း ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင်နည်းလမ်းများနှင့် ပစ္စည်းများအသုံးပြုနေကြသည်။ ကျန်းမာပညာဌာနကလည်း အခြားရင်းမြစ်များမှရရှိသည့် ရန်ပုံငွေများဖြင့် မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် ဓမ္မတာရာသီသွေးလာခြင်းနှင့် ဆိုင်သည့်တစ်ကိုယ်ရည်ကျန်းမာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုကို လုပ်ဆောင်နေပါသည်။

ကဏ္ဍ ၇-၃-၁။ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာအလေ့အထကိုလက်ခံကျင့်သုံးခြင်း

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၃-၁-၁

လူများသည် ရေရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို နားလည်သဘောပေါက်ပြီး တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကောင်းမွန်သော အလေ့အထများကို ကျင့်သုံးလာကြမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- သတ်မှတ်လျာထားသော အုပ်စုများ၏ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အပြုအမူ၊ လှုံ့ဆော်မှုနှင့် စိတ်ပိုင်းဆန့်ကျင်မှုများကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်လေ့လာခြင်း၊
- ထိရောက်သည့် အပြောင်းအလဲဖြစ်စေရန် လစ်ဟာချက်များကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန် ချဉ်းကပ်နည်းများ၊ နည်းလမ်းများ၊ အသိပေးလိုသော သတ်မှတ်ထားသည့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့်အသုံးပြုပုံများကို ပြုစုရေးဆွဲခြင်း၊
- မြို့နယ်အဆင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးမြှင့်တင်မည့် သင်တန်းဆရာများအား နည်းလမ်းသစ်များသင်ကြားပေးခြင်း၊
- ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးအလေ့အထများကို လေ့လာသည့် အခြေခံစစ်တမ်းများနှင့် နောက်ဆက်တွဲစစ်တမ်းများဆောင်ရွက်ပြီး ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနကို အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း၊
- ရပ်ရွာလူထုနှင့် အိမ်ထောင်စုများအတွင်း ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးအလေ့အထများ လိုက်နာကျင့်သုံးကြရန် လှုံ့ဆော်ပွဲများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ကျေးရွာလူထုပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးအလေ့အထ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် ဉာဏ်သစ်လောင်းသင်တန်းများ ပုံမှန်လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊

ကဏ္ဍ ၇-၃-၂။ မွေးကင်းစကလေးငယ်များ၏ မစင်များအား စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်း

မွေးကင်းစကလေးငယ်များ၏ မစင်များအား စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်းသည်လည်း အရေးကြီးပေ၏။ ကလေးငယ်များ၏ မစင်သည်လည်း ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေနိုင်သည်။ မွေးကင်းစကလေးငယ်များ၏ မစင်များအား စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်းဖြင့် ကလေးများ အိမ်သာအသုံးပြုသည့် အလေ့အထလည်းဖြစ်လာစေနိုင်မည်။

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၃-၂-၁

မွေးကင်းစကလေးငယ်များ၏ မစင်များအား စနစ်တကျစွန့်ပစ်လာကြမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- မွေးကင်းစကလေးငယ်များ၏ မစင်များစွန့်ပစ်မှုဆိုင်ရာ အသိနှင့် အလေ့အကျင့်များကို လေ့လာမှုပြုခြင်း၊
- မွေးကင်းစကလေးငယ်များ၏ မစင်များ စနစ်စွန့်ပစ်ရန် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ခွဲများ၊ မိခင်အဖွဲ့များမှ လမ်းညွှန်ချက်များ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖော်ထုတ်ခြင်း၊
- ကျေးရွာများတွင် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အပေါ့အလေးစွန့်မှု ကင်းစင်သည့်အခြေနေ (ODF status) စစ်ဆေးရာ၌ ကလေးမစင်ကိုပါ စစ်ဆေးရန်၊

ကဏ္ဍ ၇-၃-၃။ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၃-၃-၁

လူအများသည်သန့်ရှင်း၍ ဘေးကင်းသည့်အိမ်ထောင်စုများ၊ ရပ်ရွာနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်များတို့တွင် နေထိုင်လာကြမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- အမှိုက်လျော့နည်းခြင်း၊ အမှိုက်များကို ပြန်လည်ပြုပြင် အသုံးပြုနိုင်သည့် အမျိုးအစားနှင့် မပြုနိုင်သည့် အမျိုးအစားဟူ၍ ခွဲခြားခြင်းတို့အတွက် လူထုစည်းရုံး လှုံ့ဆော်ပွဲများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ရေဆိုးများအား ဘေးကင်းအောင်သန့်စင်စေ၍ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း သို့မဟုတ် ယင်းတို့အား စနစ်တကျဘေးကင်းစွာ စွန့်ပစ်ခြင်းအတွက် လူထုစည်းရုံး လှုံ့ဆော်ပွဲများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

၇-၄။ စာသင်ကျောင်းများ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေး

မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်	ကျောင်းများအားလုံးသည် ရေကောင်းရေသန့်ရရှိရန်၊ လုံလောက်သော အိမ်သာများရှိရန်နှင့် အမှိုက်များအား စနစ်တကျစွန့်ပစ်နိုင်စေရန် လိုအပ်သည်။ များကိုထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း အားဖြင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးကို ကိုယ်တွေ့ခံစား ရရှိလာနိုင်မည့် ဝန်းကျင်ကိုဖန်တီးပေးသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ကျောင်းများသည် ဘေးကင်းစိတ်ချရသည့်ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး အလေ့အထများ ²⁸ ကိုလည်း အားပေးမြှင့်တင်ပေးသည်။
------------------------------	--

အခြေခံပညာရေးစနစ်ဖွဲ့စည်းပုံဇယား

အဆင့်	နှစ်အရေအတွက်	အသက်	အတန်း
သူငယ်တန်း	၁	၅+	၀
မူလတန်း	ငယ်	၆+ မှ ၈+	၁ မှ ၃
	ကြီး	၉+ မှ ၁၀+	၄ မှ ၅
အလယ်တန်း	၄	၁၁+ မှ ၁၄+	၆ မှ ၉
အထက်တန်း	၃	၁၅+ မှ ၁၇+	၁၀ မှ ၁၂

ကျောင်းများတွင်အခြေခံလိုအပ်ချက်ဖြစ်သည့် ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး မကောင်းခြင်း၊ ကျောင်းသားများ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး အလေ့အထ အားနည်းခြင်း တို့ကြောင့်ကလေးများတွင် ဖြစ်လေ့ရှိသည့် ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော ရောဂါများ၊ သန်ကောင်ရောဂါ (Helminth Infections) များ ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း မြင့်မားလေ့ရှိသည်။ ယင်းအချက်ကြောင့် ကျောင်းသူ/သားများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကိုထိခိုက်နိုင်ပြီး ကျောင်းအပ်နှုန်း လျော့နည်းခြင်း၊ ကျောင်းပျက်များခြင်းတို့ ဖြစ်စေသည်။ ထို့ပြင် စာသင်ခန်းအတွင်း ကျောင်းသားများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုကျဆင်းစေခြင်း၊ စောစီးစွာ ကျောင်းမှနှုတ်ထွက်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေရုံမျှမက ပညာရေးဆိုင်ရာစွမ်းဆောင်နိုင်မှု၊ လေ့လာသင်ယူမှုရလဒ်များနှင့် ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်မှု စသည်တို့အား တိုင်းတာသည့်အခါ လေ့လာသင်ယူနိုင်စွမ်းကိုလည်း လျော့ကျစေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ရှိသင့်ရှိထိုက်သည့် လိုအပ်ချက်များကို မပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ကျောင်းသူ/သားများ၏

²⁸ Adapted from: UNICEF and IRC, 1998. Towards Better Programming- A manual on school sanitation and hygiene. Guidelines Series, in WELL FACTSHEET: School Sanitation and Hygiene Education, Author: Mariëlle Snel, May 2003

ကျောင်းတက်လိုစိတ်ကို လျော့နည်းစေသည်။ တစ်ကိုယ်ရည်လွတ်လပ်မှု²⁹ မရှိခြင်းကြောင့် အထူးသဖြင့် မိန်းကလေးများသည် လစဉ်ဓမ္မတာလာသည့်အချိန်တွင် ကျောင်းမတက်ခြင်းမျိုး ဖြစ်စေနိုင်သည်။

ကျောင်းများ၌ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးစံပြပုံစံဖြင့် ကျောင်းသူ/သားများအား တစ်နည်း မဟုတ်တစ်နည်းဖြင့် သင်ကြားနိုင်သည့်အခွင့်အရေးကို ဖန်တီးပေးနိုင်သည်။ ကျောင်းအများ အပြားတွင် တွေ့ရသည့် ကျန်းမာရေးနှင့် မညီညွတ်သည့်အခြေအနေနှင့် အိမ်သာများကြောင့် ကျောင်းသူ/သားများသည် တစ်ကိုယ်ရည်ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးကို အလေး ထားရကောင်းမှန်းမသိနိုင်တော့ပေ။ ထို့ကြောင့်ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး အလေ့အထကောင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်နှင့် စံပြပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းများ ဖြစ်လာစေရန် ကျောင်း များသည်အရေးပါသည့် နေရာများ ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းတွင်ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးအလေ့အထများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားခွင့်ရသည့် ကျောင်းသားကျောင်းသူများသည် အိမ်တွင်လည်းကျန်းမာရေးအလေ့အထကောင်းများကျင့်သုံးစေရန်အားပေးသူများဖြစ်လာနိုင်ပါ သည်။³⁰

မသန်စွမ်းသည့်ကလေးများ - ရုပ်ပိုင်း၊ အာရုံခံစားမှုအပိုင်းချို့တဲ့ခြင်း (အမြင်အာရုံ ချို့တဲ့ ခြင်း၊ နားမကြားခြင်း)၊ ဉာဏ်ရည်ချို့တဲ့ခြင်း (သို့မဟုတ်) စိတ်ကျန်းမာရေး ချို့တဲ့ခြင်း ခံစား နေရသည့်ကလေးများအား ကျောင်းအပ်နှံရန် အခွင့်အလမ်း နည်းပါးသည့် အုပ်စုများအနက် တစ်စုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ ယင်းအုပ်စုများ ပညာသင်ယူမှုပြီးမြောက်ရန်မှာ ၅% (သို့မဟုတ်) ထို့အောက်နည်းပြီးဆင်းရဲချို့တဲ့ရန် အခွင့်အလမ်းများသည်။ အထူးသဖြင့် မသန်စွမ်း သည့် မိန်းကလေးငယ်များပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုပိုရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ မသန်စွမ်းသူများ အသုံးပြုနိုင်သည့် အိမ်သာအမျိုးအစားများအတွက် ခန့်မှန်းခြေပိုမိုကုန်ကျစရိတ်မှာ အိမ်သာ အားလုံးအတွက် ကျန်ကျစရိတ်၏ ၃% နှင့် ၈% ကြားရှိသည်။ စရိတ်နည်းနည်းဖြင့် အထိရောက် ဆုံးနည်းမှာ နောက်ပိုင်းကျမှစရိတ်ကြီးကြီးပေး၍ ပြုပြင်ခြင်းထက်မသန်စွမ်း ကလေးငယ်များ အပါအဝင်အားလုံးသုံးနိုင်သည့် အိမ်သာပုံစံများကို အစတည်းကတည်ဆောက်ရန်ဖြစ်သည်။ အားလုံးသုံးနိုင်သည့် အိမ်သာပုံစံဆိုသည်မှာ အသုံးပြုသူများ၊ ကလေးများအလွယ်တကူ အသုံး ပြုနိုင်မည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။ ယင်းသည်အပျိုဖော်ဝင်ကာစအမျိုးသမီးငယ်လေးများ၊ ကလေးငယ် များ၊ နေထိုင်မကောင်းသည့်ကလေးများအပါအဝင် အသုံးပြုသူအားလုံးအတွက် အကျိုးရှိစေမည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။ အိမ်သာကိုကောင်းစွာ ပုံစံဆွဲထားသော်လည်း အခြားအချက်များ ဖြစ်သည်

²⁹Mooijman, A., Berg, C. v. d., Jensen, L. O., & Bundy, D. (2005). *Hygiene, Sanitation and Water in Schools: Introduction to the Web-based toolkit*. www.schoolsanitation.org : The World Bank, UNICEF, WSP

³⁰ *ibid.*

နေရာ၊ အကွာအဝေးနှင့်အိမ်သာသို့သွားရာလမ်း အနေအထားတို့သည် အမှန်တကယ် အသုံးပြု နိုင်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့်အိမ်သာ ပုံစံရေးဆွဲရာတွင်³¹ ယင်းအချက်များ ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ကျောင်းများတွင် လတ်တလော စမ်းသပ်အကောင်အထည်ဖော် သည့် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးချဉ်းကပ်ပုံ နည်းလမ်းအား သန့်ရှင်းကြယ် ဟု သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ယင်းသည် UNICEF နှင့် GIZ တို့ ပြုစုရေးဆွဲ ထားသည့် ကြယ်သုံးပွင့်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ချဉ်းကပ် နည်းလမ်းအား အသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အဆင့်အနေဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် သန့်ရှင်းကြယ်ချဉ်းကပ်နည်း အသေးစိတ်နှင့် ကျင့်သုံးလုပ်ဆောင်ရာတွင် အလားအလာရှိသည် များကို နောက်ဆက်တွဲတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ကဏ္ဍ ၇-၄-၁။ စာသင်ကျောင်းများ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာအဆောက်အအုံနှင့်အသုံးအဆောင်များ

ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး အသုံးအဆောင်များ ပံ့ပိုးပေးခြင်းဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များကို အခန်း-၃တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၄-၁-၁။

ကျောင်းများတွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးအတွက် လိုအပ်သည့် အသုံးအဆောင်များအား အဆင့်မြှင့်တင်ထားပြီးဖြစ်မည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- နိုင်ငံတော်အဆင့်စံသတ်မှတ်ချက်တစ်ခုကို အတည်ပြုပြီးကျင့်သုံးကြသည်။
 - ကျောင်းသား/သူနှင့် ကျောင်းဝန်ထမ်းသတ်မှတ်ပမာဏအတွက် အိမ်သာတစ်လုံးကျ စီကို ယောက်ျားလေး၊ မိန်းကလေး၊ ဝန်ထမ်းနှင့် မသန်စွမ်းကလေးငယ်များအတွက် သီးခြားစီသတ်မှတ်ထားသည်။
 - အမျိုးသမီးငယ်များ ဓမ္မတာလာစဉ် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးအတွက် စီမံနိုင်ရန် စိတ်ချရပြီး တစ်ကိုယ်ရည်လွတ်လပ်မှုရှိသည့် သီးသန့်နေရာများ၊

³¹WEDC, 2011, Briefing Note 1, Inclusive design of school latrines – how much does it cost and who benefits?

- သောက်ရေသည် နိုင်ငံတော်အဆင့်သောက်သုံးရေဆိုင်ရာစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီရမည် ဆိုသည့်အချက်အားဖြင့် ရေရရှိရေးအတွက် ကျောင်းပိုင်ရေရင်းမြစ် (သို့မဟုတ်) ရပ်ရွာအတွင်း ပိုက်လိုင်းစနစ်မှတစ်ဆင့် ရယူသည်။
- အမှိုက်လျော့နည်းရန်၊ ပြန်လည်အသုံးပြုရန်နှင့် ပြုပြင်သုံးစွဲရန်၊ ကျောင်းများက ထွက်ရှိသည့် ဆွေးမြေ့ပျက်စီးရန်မလွယ်သော အမှိုက်များအားဘေးကင်းစွာစွန့်ပစ်ရန်၊
- မတူညီသော ပထဝီဝင်အနေ အထားနှင့်ယှဉ် ကျေးမှုများကို လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန် လုပ်ဆောင်ပြီးကျောင်းများတွင်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ဆိုင်ရာ အသုံးအဆောင်များအတွက် စံပုံစံများ ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် ပြန်လည် သုံးသပ်ခြင်း၊
- ကျောင်းအားလုံးတွင် သင့်တော်သည့် ရေရရှိရေးနှင့်မိလ္လာစနစ်များ တည်ဆောက်ခြင်း၊
- ကျောင်းများအားလုံး (ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြရှိ မူကြိုမှ အထက်တန်းကျောင်းအထိ) တွင် လက်ရှိရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု အပါအဝင်၊ ယင်းတို့၏ပစ္စည်းအသုံးအဆောင်များစာရင်းကို ပြုစုထိန်းသိမ်းထားခြင်း၊
- ရေအတွက်ပေးရသည့်အခွန်အခအပါအဝင် ရေရရှိရေးနှင့် မိလ္လာစနစ်များကို ဆက်လက် လုပ်ငန်းလည်ပတ်နေစေသည်။ (ကျောင်း)
- ကျောင်းများတွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် အမှိုက်စွန့်ပစ်ခြင်း စနစ် တစ်ခုချင်းစီ၏ လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများကို ကြီးကြပ်သည်။ (PTA/မြို့နယ်/ပြည်နယ်/တိုင်ဒေသကြီးအဆင့်အခြေခံပညာဦးစီးဌာန)

ကဏ္ဍ ၇-၄-၂။ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာအမှုအကျင့်ပြောင်းလဲခြင်း

ပညာရေးသုတေသနဦးစီးဌာနသည် ကျောင်းသင်ရိုးများအား အဆင့်အလိုက် ပြန်လည် သုံးသပ်ပြင်ဆင်နေသည်။ သူငယ်တန်းအတွက် ၂၀၁၆၊ ပထမတန်းအတွက် ၂၀၁၇ တွင် ပြီးစီး မည်စသည်ဖြင့်၊ Life skills များအား ဘာသာရပ် တစ်ခုအနေဖြင့် အခြေခံအဆင့်ကပင် သင်ကြားပေးမည်ဖြစ်ပြီး ကျန်းမာရေးနှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးကို အလယ်တန်းအဆင့်၏ အဆင့်မြင့်တန်းက စတင်သင်ကြားမည်ဖြစ်သည်။ Life Skills သည် စာမေးပွဲစစ်မည့် ဘာသာ ရပ်မဟုတ်ပါ။ အခြေခံအဆင့်တွင် သဘာဝသိပ္ပံသင်ကြားရာတွင် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး အမြင်များလည်း ထည့်သွင်းမည်ဖြစ်သည်။ အလယ်တန်းအဆင့်တွင် ရေသံသရာလည်ပုံ၊ ရေအသုံးပြုမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်စသည်တို့ကို သိပ္ပံ၊ ပထဝီနှင့် life skills များတွင် ထည့်သွင်းမည်ဖြစ်သည်။

တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အမှုအကျင့်များကို တိုးတက်လာစေရန် လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးခြင်း၏ ထိရောက်မှုကို စနစ်တကျဆက်လက် အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်နေရန် လိုပါသည်။

အထူးအားဖြင့် စာမေးပွဲမရှိသည့် life skills ဘာသာရပ်မျိုးအတွက် ဆရာများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကို အကဲဖြတ်စောင့်ကြည့်ခြင်းကို ခိုင်ခိုင်မာမာလုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၄-၂-၁

ကျောင်းသူ/သားများသည် စိတ်ချရသော ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အမှုအကျင့်များကို သဘောပေါက်နားလည်ပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးကြမည်။ ကျောင်းသူ/သားများသည် အိမ်ထောင်စုများနှင့် ရပ်ရွာများအတွင်း ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အမှုအကျင့်များပြောင်းလဲလာစေရန် တိုက်တွန်းအားပေးသည့် ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်လာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- အခြေခံအဆောက်အဦ ထောက်ပံ့ခြင်းနှင့် တွဲဖက်၍ အဓိကကျောင်းသင်ခန်းစာ၏ အစိတ်အပိုင်းအနေဖြင့် ဘဝတွက်တာ ကျွမ်းကျင်ရာ အခြေပြုပညာရေးကို ပြန်လည်သုံးသပ်၊ ပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ (အမျိုးသမီးငယ်များ ဓမ္မတာသန်ရှင်းရေးအပါအဝင်)
- ကျောင်းများ၌ အမျိုးသမီးငယ်များဓမ္မတာသန်ရှင်းရေးအတွက် လုံခြုံစွာနှင့် သိက္ခာရှိစွာ ပြုနိုင်ရန် ဆရာမများက ပံ့ပိုးခြင်း၊
- လက်တွေ့လေ့ကျင့်မှုဆိုင်ရာ နည်းပညာများအပါအဝင် ဘဝတွက်တာကျွမ်းကျင်ရာ အခြေပြုပညာရေး (Life Skills-based Education) ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းခွင်မဝင်မီနှင့် လုပ်ငန်းခွင်တွင်း သင်တန်းများအား ဆရာ/ဆရာမများအတွက် ပြန်လည် သုံးသပ်၊ ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ပေးခြင်း။
- ဘဝတွက်တာကျွမ်းကျင်ရာများ သင်ကြားလေ့ကျင့်ရာတွင် ဆရာများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကို လေ့လာစောင့်ကြည့်ခြင်း၊
- အတန်းအားလုံး၌ ကျောင်းသားများ ၏တစ်ကိုယ်ရည်သန်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အမှုအကျင့်ပြောင်းလဲအောင် လက်ရှိလေ့ကျင့်သင်ကြားမှုများ၏ ထိရောက်မှု၊ မိသားစုများအပေါ် သက်ရောက်မှုများအား သုတေသနပြုပြီး ရလဒ်များအား သက်ဆိုင်ရာဘာသာရပ်များ သင်ကြားမှုတိုးတက်လာစေရေးအတွက် အသုံးပြုခြင်း။

ကဏ္ဍ ၇-၄-၃။ စာသင်ကျောင်းများ၌ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သန်ရှင်းရေး

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၄-၃-၁

ကျောင်းသား/သူများနှင့်ဝန်ထမ်းများသည် ကျောင်းများတွင် သန်ရှင်းဘေးကင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်ရှိရန် အရေးကြီးပုံကို သဘောပေါက်နားလည်ကြပြီး ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင် သန်ရှင်းရေးကို ထိန်းသိမ်းထားမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- အောက်ပါတို့အတွက်သင့်တော်သည့်စံနှုန်းများနှင့်အသုံးအဆောင်များအားဆောင်ရွက်ခြင်း
 - ကျောင်းများရှိ ဆွေးမြေ့ရန်မလွယ်သော အမှိုက်များ ဘေးကင်းစွာ စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့် အမှိုက်များအား ပြုပြင်ခြင်း၊ ပြန်လည်သုံးခြင်း၊ အမှိုက်လျော့နည်းစေခြင်း၊
 - ရေဆိုးများကို အိမ်ရှိ အပင်များရေလောင်းရန်နှင့် ရေလောင်းအိမ်သာတွင် ပြန်သုံးနိုင်သည့် အလားအလာများနှင့်တကွ ရေဆိုးများနှင့် မိလ္လာကျင်းများမှအရည်များအား ပြန်လည် သန့်စင်ခြင်း၊ လက်ဆေးခြင်းနှင့် ရေချိုးခြင်း၊ ချက်ပြုတ်ခြင်းအတွက် အသုံးအဆောင်များ၊
- ကျောင်းများအားလုံးတွင် သင့်တော်သည့် ရေဆိုးပြန်လည်သန့်စင်ခြင်းစနစ်၊ စနစ်တကျ အမှိုက်စွန့်စနစ်များ တည်ဆောင်ခြင်း၊ လည်ပတ်စေခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း။
- ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအရေးကြီးပုံကို ကျောင်းသားများနှင့် ကျောင်းဝန်ထမ်းများ သိရှိ လာအောင် အသိပညာပေးသည့် လက်တွေ့အသုံးချသင်တန်းများ လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း။
- ကျောင်းများ၌ ပုံမှန်သန့်ရှင်းရေးလုပ်ဆောင်ရန် စနစ်တစ်ခု ပြုစုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- ကျောင်းတစ်ကျောင်းစီ၏ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး၊ စနစ်တကျ အမှိုက်စွန့်ရန် စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ရေဆိုးစွန့်ပစ်ရန် စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်ကို ကြီးကြပ်ခြင်း၊ ကျောင်းများအားစစ်ဆေးခြင်း (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ မြို့နယ်ပညာရေးအရာရှိ)

၇-၅။ ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများတွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေး

မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်	ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ခွဲများ၊ မြို့နယ်နှင့်တိုက်နယ်ဆေးရုံများအားလုံး တွင်လူနာများ၊ လူနာစောင့်ရှောက်သူများနှင့်ဝန်ထမ်းများအတွက် လုံလောက် သည့် သောက်သုံးရေနှင့် အိမ်သာများ၊ ဆေးရုံဆေးခန်းတွက် အညစ်အကြေး ပစ္စည်းစွန့်စနစ်များ၊ ရေဆိုးစွန့်စနစ်များ၊ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများအတွက် သင့်တော်သည့်ရေအမျိုးအစားရှိပြီးသန့်ရှင်းသောပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိန်းသိမ်း ထားသည်။
------------------------------	---

**ကဏ္ဍ ၇-၅-၁။ ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများရေရရှိရေး
မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၅-၁-၁**

ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများတွင် လူနာများ၊ လူနာစောင့်ရှောက်သူများနှင့် ဝန်ထမ်းများအတွက် ရေကောင်းရေသန့် ရရှိသောစနစ်များရှိနေမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ဆေးရုံတက်ရောက်နေသည့်လူနာ၊ ပြင်ပလူနာဌာနတွင် လာရောက်ပြသသည့် လူနာနှင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းတစ်ဦးချင်းစီအတွက် ရေပမာဏသတ်မှတ်ရန် နိုင်ငံတော်အဆင့် စံသတ်မှတ်ချက်တစ်ခု ပြုစုရေးဆွဲခြင်း၊
- ရေပေးရေးစနစ်များအတွက် နိုင်ငံတော်အဆင့် ဒီဇိုင်းပုံစံ သတ်မှတ်ရေးဆွဲပြုစုခြင်း။ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် နာမကျန်းသူများနှင့်မသန်စွမ်းသူများအတွက် အထူးလိုအပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး မတူကွဲပြားသည့် ပထဝီဝင်၊ လူမျိုးစုဆိုင်ရာ အနေအထားများ၊ မတူညီသည့်နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာရွေးချယ်စရာများနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း (ကိုယ်ပိုင်ရေ အရင်းအမြစ် သို့မဟုတ် ရပ်ရွာတွင်းရှိ ရေပိုက်လိုင်းများမှ ရေရယူခြင်း)၊
- ပုံမှန်လည်ပတ်နေစေမှုအခြေအနေအပါအဝင် ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများရှိ ရေရရှိရေးစနစ်များ စာရင်းဇယားကို ပြုစုထိန်းသိမ်းထားခြင်း၊
- ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများအားလုံးတွင် ရေကိုကိုယ်ပိုင်ရေအရင်းအမြစ်မှဖြစ်စေ ရပ်ရွာရှိ ရေပိုက်လိုင်းများကတစ်ဆင့် ဖြစ်စေ ရယူပြီး သင့်တော်သည့် ရေရရှိရေးစနစ်များ တည်ဆောက်ခြင်း၊
- ရေရရှိရေးဝန်ဆောင်မှုပေးသူအတွက် အခကြေးငွေများ ပေးဆောင်ခြင်းအပါအဝင် ရေရရှိရေးလုပ်ငန်းများ အားပုံမှန်လည်ပတ်နေစေပြီးပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊
- ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းတစ်ခုချင်းစီ ၏ရေရရှိရေးစနစ်အနေအထားများနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများ အားကြီးကြပ်ခြင်း၊

ကဏ္ဍ ၇-၅-၂။ ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၅-၂-၁

ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ၌လူနာများ၊ လူနာစောင့်ရှောက်သူများနှင့် ဝန်ထမ်းများအတွက် ကောင်းမွန်သော ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးစနစ်များရှိလာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ကျား/မသီးသန့်ခွဲခြားထားပြီးအတွင်းလူနာ၊ ပြင်ပလူနာနှင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းများ အတွက် အိမ်သာတစ်ခုလျှင် လူဦးရေအရေအတွက် သတ်မှတ်ရန် အမျိုးသားအဆင့် စံသတ်မှတ်ချက် ရေးဆွဲပြုစုကျင့်သုံးခြင်း၊

- နာမကျန်းသူများနှင့် မသန်စွမ်းသူများအတွက် အထူးလိုအပ်ချက်များ၊ မတူကွဲပြားသည့် ပထဝီဝင်နှင့် လူမျိုးစုဆိုင်ရာ အနေအထားများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေးစနစ် ဒီဇိုင်းပုံစံများနိုင်ငံတော်အဆင့် စံသတ်မှတ်ချက်ရေးဆွဲခြင်း၊
- ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများအားလုံးရှိ မိလ္လာစနစ်များလည်ပတ်နေမှု အခြေအနေအပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေများကို စာရင်းပြုစုထိန်းသိမ်းထားခြင်း၊
- ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများအားလုံးတွင်သင့်တော်သည့် မိလ္လာစနစ်များ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊
- မိလ္လာစနစ်များကိုပုံမှန်လည်ပတ်နေစေခြင်းနှင့်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း၊
- ဆေးရုံ၊ဆေးပေးခန်းများအားလုံးကိုပုံမှန်သန့်ရှင်းရေးလုပ်ဆောင်သည့်စနစ်တစ်ခုပြင်ဆင် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊
- ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းတစ်ခုချင်းစီ၏ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် အထွေထွေသန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုများအားကြီးကြပ်ခြင်း၊

ကဏ္ဍ ၇-၅-၃။ ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများမှအန္တရာယ်ရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများစွန့်ပစ်ခြင်း

“ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ရှိသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ အမျိုးမျိုး ရှိသည်။ အသုံးပြုပြီးအပ်များကစ၍ ဆေးထိုးပြွန်များ၊ အညစ်အကြေးသန့်စင်ရာတွင် သုံးထားသည့် စွန်းထင်းပေကျံနေသောပစ္စည်းများ၊ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများ၊ ရောဂါရှာဖွေ စမ်းသပ်ထားသည့်နမူနာများ၊ သွေး၊ ဓာတုပစ္စည်းများ၊ ဆေးပညာသုံးကိရိယာများနှင့် ရေဒီယိုသတ္တိကြွပစ္စည်းများစသည်ဖြင့်ပါဝင်နိုင်သည်။”³²

“ဆေးရုံဆေးပေးခန်းသုံးစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား စနစ်တကျမစွန့်ပစ်ခြင်းကြောင့် ကျန်းမာရေး လုပ်သားများ၊ အမှိုက်သိမ်းသူများ၊ လူနာများကိုအန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သည့် အလားအလာရှိပြီး ရပ်ရွာလူမှုအဖွဲ့အစည်းကို ရောဂါကူးစက်ခြင်း၊ အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေခြင်း၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရစေခြင်းတို့ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထို့အပြင်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုလည်း ညစ်ညမ်းစေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့်ဆေးရုံဆေးခန်းသုံး စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား အမျိုးအစားခွဲခြားပြီး ဘေးကင်းစွာ စွန့်ပစ်ရန်အရေးကြီးသည်။”³³

“စက်ရုံများနှင့်ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများကထွက်ရှိသည့် အန္တရာယ်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများသည်စည်ပင်သာယာရေးဌာနက ခွဲခြားစွန့်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ထားပေးသည့် အမှိုက်စာရင်းတွင်မပါဝင်ခြင်းကြောင့် ယေဘုယျအားဖြင့် ယင်းတို့ကိုသာမန်အမှိုက်များမှ ခွဲထုတ်ရန် ခက်ခဲ

³²http://www.who.int/topics/medical_waste/en/

³³ *ibid.*

လေ့ရှိသည်။ အထူးသဖြင့်ယင်းတို့သည် သေးငယ်ပြီးပြန့်ကျဲနေလျှင် ခွဲထုတ်ရန် ပိုခက်ခဲလေ့ရှိသည်။ အန္တရာယ်ရှိသည့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို သာမန်အမှိုက်များနှင့် ရောနှောစွန့်ပစ်ခြင်းကြောင့် ပြင်းထန်သည့်အကျိုးဆက်များဖြစ်ပွားမှုကိုအတိုင်းအတာတစ်ခုအထိလျော့ချနိုင်ရန်အန္တရာယ်ရှိသည့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို သာမန်အမှိုက်များနှင့် ရောနှောမသွားစေရေးအတွက် အမှိုက်သိမ်းစနစ်များတွင် အထူးသတ်မှတ်ကာကွယ်ရန်နည်းလမ်းများထည့်သွင်းဆောင်ရွက်သင့်သည်။”³⁴

ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများသည် ၎င်းတို့ဆီကထွက်ရှိလာသည့် အန္တရာယ်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုတာဝန်ယူသင့်သည်။ အန္တရာယ်မရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုလည်း ဒေသဆိုင်ရာအမှိုက်သိမ်းစနစ်သို့စွန့်ပစ်သည့်အခါ အမျိုးအစားခွဲခြားစွန့်ပစ်သင့်သည်။

(မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာရည်မှန်းချက်အောက်ရှိ - ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး)

လက်ရှိတွင်ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်နေသော အရေးပါသည့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများရရှိရေးစီမံကိန်း (၂၀၁၄-၂၀၁၉)တွင် စနစ်ခိုင်မာအားကောင်းစေရန်၊ စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ရန်နှင့် စီမံကိန်းများစီမံအုပ်ချုပ်မှု အထောက်အပံ့များဆိုင်ရာကဏ္ဍ၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် ဆေးရုံဆေးပေးခန်း စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စီမံသည့်လမ်းညွှန်ချက်များ ပြင်ဆင်ခြင်းလည်းပါဝင်ပါသည်။

“ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်ပြင်ဆင်ခြင်းတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် အောက်ပါကိစ္စရပ်များကိုစဉ်းစားထားပါသည်။ (ခ) နိုင်ငံအတွင်း ဆေးရုံဆေးပေးခန်းစွန့်ပစ် ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ် (ဥပမာ- ဆေးရုံဆေးပေးခန်းများ အတွက်စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခြင်းဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများ ချမှတ်ပေးခြင်း၊ Waste generation ကိုအကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ ဆေးရုံအညစ်အကြေးစွန့်ပစ်ခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်၏တည်ရှိမှု/ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု/ အကောင်အထည်ဖော်မှု)၊ ဆေးရုံဆေးပေးခန်းစွန့်ပစ်ပစ္စည်းအနည်းဆုံးဖြစ်စေခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းနှင့် ပြုပြင်ခြင်းနည်းလမ်းများရှိမှု၊ ဆေးပစ္စည်းအမှိုက်အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆေးရုံဆေးခန်းစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စွန့်ပစ်သည့်နည်းလမ်းများနှင့် ပြုပြင်စီမံမှု..။”

ဆေးရုံဆေးပေးခန်းစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စီမံသည့် လမ်းညွှန်ချက်နှင့် မူဝါဒများပြုစုရန်၊ ယင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သင်တန်းများ ပေးရန်၊ယင်းအတွက် လိုအပ်သည့် အသုံးအဆောင်များ တပ်ဆင်ပေးရန် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန (လုပ်ငန်ခွင်ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး)၏ တာဝန်ယူမှုဖြင့်အမေရိကန်ဒေါ်လာ၂-သန်းကို ခွဲတမ်းချထားပါသည်။

³⁴ Peter Schübeler, 1996, *Conceptual Framework for Municipal Solid Waste Management in Low-Income Countries*, SKAT for UNDP/UNCHS/WORLD BANK-UMP

အောက်ပါလုပ်ဆောင်ချက်များသည် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့က ပြုစုထားသည့် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများက ထွက်ရှိသည့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအားဘေးကင်းစွာစီမံခန့်ခွဲခြင်း (WHO's Safe management of wastes from health-care activities (2014)³⁵ မှ မှီငြမ်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၅-၃-၁

ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများက ထွက်ရှိသည့်အန္တရာယ်ရှိသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ဘေးကင်းစွာ စီမံစွန့်ပစ်နိုင်လာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံတော်အဆင့် လမ်းညွှန်ချက်များကိုပြုစုရေးဆွဲခြင်း၊ (ယင်းလမ်းညွှန်ချက်တွင်အောက်ပါတို့ပါဝင်သည်)
 - စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်တာဝန်ယူမှုကို အဆင့်ဆင့်ခွဲဝေပေးခြင်း၊
 - စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ ထွက်ရှိလာပုံကို လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း၊
 - ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ၏စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်ကို ပြုစုရေးဆွဲခြင်း၊
 - ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ခြင်း၊
- ဘေးအန္တရာယ်ရှိသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများနှင့် ဘေးအန္တရာယ်မရှိသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ခွဲခြားခြင်း၊စီမံပြုပြင်ခြင်းနှင့် အန္တရာယ်ရှိသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးအား ဘေးကင်းစွာ စွန့်ပစ်နိုင်ရန် စံသတ်မှတ်ချက်ဒီဇိုင်းပုံစံ ရေးဆွဲပြုစုခြင်း၊
- အန္တရာယ်ရှိသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအတွက် အမှိုက်စွန့်ပစ်နိုင်ရန်လိုအပ်သည့် စနစ်ကိုပံ့ပိုး တည်ဆောက်ပေးခြင်း၊
- အမှိုက်စွန့်ပစ်သည့်စနစ်များကို လည်ပတ်စေခြင်း၊ထိန်းသိမ်းခြင်း၊
- ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းတစ်ခုချင်းစီ၏ အမှိုက်စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များအား ကြီးကြပ်ခြင်း၊

ကဏ္ဍ ၇-၅-၄။ ရေဆိုးစွန့်ထုတ်ခြင်း၊ပြန်လည်သန့်စင်စေခြင်းနှင့်စွန့်ပစ်ခြင်း

လက်ဆေးကန်၊ရေပန်း၊ ပန်းကန်ဆေးကန်စသည်များမှ ရေဆိုး (မီးခိုးရောင်ရေ)နှင့် ရေလောင်းအိမ်သာများမှ ရေဆိုး (အနက်ရောင်ရေ) ထွက်ပါသည်။ ၎င်းရေများကို စွန့်ပစ်ရာ တွင် စံချိန်မီရေဆိုးစွန့်စနစ်မှတစ်ဆင့် စွန့်ပစ်သင့်သည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက ပြင်ပမြေအောက် မိလ္လာပိုက် သို့ ဆက်သွယ်ထားသည့် အညစ်အကြေးစွန့်စနစ်များကတစ်ဆင့် စွန့်ပစ်သင့်ပါသည်။ ရေဆိုး

³⁵ <http://www.healthcare-waste.org>

စွန့်စနစ်အားလုံးကို ဖုံးကာထားသင့်ပါသည်။ သို့မှသာရောဂါပိုးများ ပေါက်ပွားခြင်းနှင့် ညစ်ညမ်းစေခြင်းတို့ကို ရှောင်ရှားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။³⁶

ရောပိုးပိုးကူးစက်နိုင်သည့် ရေဆိုး (ဥပမာ- သွေး (သို့မဟုတ်) ခန္ဓာကိုယ်မှ ထွက်သည့် အရည်) ပမာဏအနည်းငယ်ကိုလက်ဆေးကန်များအတွင်း လောင်းချကောင်းလောင်းချ မိတတ်ပါသည်။ ရောဂါပိုးကူးစက်စေသည့်အရာများသည်အချိန်ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ရေဆိုးများတွင် ရောဂါပိုးကာကွယ်သည့်အရာများ ပါရှိနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်စေ အားပျော့သွားနိုင်ပါသည်။ အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေသည့် ရေဆိုးများ (ဥပမာ-ဓာတ်ခွဲခန်းများကထွက်သည့်ဓာတ်ပြုပစ္စည်းများ) အား ဆေးရုံဆေးခန်းထွက် အန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ် ပစ္စည်းများအနေဖြင့် သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ရေဆိုးများအား ရေဆိုးစွန့်စနစ်အတွင်း ရောက်ရှိသွားနိုင်သည့် လက်ဆေးကန်များ (သို့မဟုတ်) အိမ်သာများအတွင်းမစွန့်ပစ်သင့်ပါ။³⁷

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၅-၃-၁။

ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများမှအန္တရာယ်ရှိသောစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများစွန့်ပစ်ခြင်းအား စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲခြင်းရှိစေမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ၌ ရေဆိုးစွန့်ထုတ်စနစ်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်နှင့် လည်ပတ်နေစေရန် နိုင်ငံတော်အဆင့်လမ်းညွှန်ချက်များပြုစုခြင်း၊
 - တာဝန်ဝတ္တရားများခွဲဝေခြင်းနှင့်စီမံခန့်ခွဲမှုပုံစံ၊
 - ရေဆိုးထွက်ရှိပုံအဆင့်ဆင့်ကိုဆန်းစစ်ခြင်း၊
 - ရေဆိုးစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်လည်ပတ်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- DEWATS³⁸ နည်းလမ်း (သို့မဟုတ်) အခြားသင့်တော်သည့် နည်းလမ်းများကို အခြေခံပြီး ရေဆိုးစွန့်စနစ်အတွက် စံသတ်မှတ်ဒီဇိုင်းပုံစံများ ပြုစုရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်စီမံထားသည့် ရေဆိုးများစွန့်ပစ်ခြင်း၊
- ရေဆိုးစွန့်ပစ်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့်စနစ်များကို ဆောက်လုပ်ခြင်း၊
- ရေဆိုးပြန်လည်ပြုပြင်စီမံသည့်စနစ်များ လည်ပတ်နေစေခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊

³⁶WHO, 2008, Essential environmental health standards in health care

³⁷WHO, 2008, Essential environmental health standards in health care

³⁸See, for example, <http://www.borda-net.org/basic-needs-services/decentralized-wastewater-treatment.html>

- ဆေးရုံဆေးပေးခန်းဆိုင်ရာ ရေဆိုးစွန့်စနစ်တစ်ခုချင်းစီ၏ လုပ်ဆောင်ချက်နှင့်စီမံခန့်ခွဲမှုများကို ကြီးကြပ်ခြင်း၊

၇-၆။ အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး

မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်	ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုရှိ၍ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ပြီးနှင့် အခြားအရေးပေါ်အခြေအနေများတွင်ဒုက္ခသည်များကို ထိရောက်စွာအကျိုးရှိသည့် တုန့်ပြန်မှုကို ပေးနိုင်မည်။
------------------------------	---

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များအပြင် ပဋိပက္ခအခြေအနေများ၌ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးလိုအပ်ချက်များ ရှိနေသောကြောင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုရှိ၍ ထိရောက်စွာအကျိုးရှိသော တုန့်ပြန်မှုကို ပေးနိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ(၂၀၁၃)နှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာနည်းဥပဒေများ (၂၀၁၅)တို့တွင် အစိုးရဌာနများအတွက် တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများကို သတ်မှတ်ထားပါသည်။ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဦးစီးဌာနကို ဦးဆောင်သည့်ဌာန အဖြစ်သတ်မှတ်ထားပါသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းထားပုံကို နောက်ဆက်တွဲ၌ဖော်ပြထားပါသည်။

လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ဖော်ပြပါ အပိုင်း ၃-ပိုင်း ရှိသည်။

- အရေးပေါ်အခြေအနေအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားမှု၊
- အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု၊
- စောစီးစွာ နာလန်ထူမှု၊

ကဏ္ဍ ၇-၆-၁။ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်အတွက်ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားခြင်း

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၆-၁-၁

လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများအတွက် နိုင်ငံတော်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အဆင့်များတွင် မူဝါဒများ၊ အစီအစဉ်များ၊ စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် စွမ်းဆောင်နိုင်မှုတို့အသင့်ရှိနေမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- အချိန်နှင့်တပြေးညီ ထိရောက်သော တုံ့ပြန်မှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်ချက်များ၊ ဝန်ထမ်းများ၊ စနစ်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ အစီအစဉ်များ စသည်တို့အတွက် စွမ်းဆောင်နိုင်ရည် ဆန်းစစ်ချက်များလုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲရေးဥပဒေနှင့်အညီ လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများကို ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်းအပါအဝင် ရေရှည်ရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများပြုစုခြင်း။
- အစိုးရဌာနများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဝန်ထမ်းများနှင့် ကွင်းဆင်းလုပ်သားများအတွက် ရေရှည်ရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များအတွက် နည်းစနစ်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်သင်တန်းများကို ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊
- ကျရောက်နိုင်ခြေရှိသည့် ဘေးအန္တရာယ်များအတွက် အနာဂတ်ဖြစ်နိုင်ခြေမှန်းဆချက်များ အပေါ်တွင်အခြေခံပြီး အရေးပေါ်အစီအစဉ်များကို နိုင်ငံတော်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ် အဆင့်တိုင်း၌ပြုစုခြင်း၊
- အရေးပေါ်အခြေအနေတွင်လိုအပ်မည့် ရေရှည်ရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာပစ္စည်းများ (အမျိုးသမီးများ လစဉ်သုံးပစ္စည်းအပါအဝင်) ကို ပြင်ဆင်ထားခြင်း၊
- ထိခိုက်ခံစားရသူများ၊ နိုင်ငံတော်၊ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး၊ မြို့နယ်အဆင့်အစိုးရ ဌာနများနှင့်လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေသည့် သူများအားလုံး အကျုံးဝင်သည့် တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာများ ဖော်ဆောင်ခြင်း၊
- အရေးပေါ်အခြေအနေအဆင့်ဆင့်၌ တုံ့ပြန်မှုများအောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရေရှည်ရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အခြေခံဆောင်ရွက်မှုများ၏ စံသတ်မှတ်ချက်များ ဖော်ထုတ်ခြင်း၊
- ယာယီရွှေ့ပြောင်းထားသည့်စခန်းများတွင် အသုံးပြုရန်အိမ်သာများ၊ မိလ္လာကျင်းထွက်ရေဆိုးအညစ်အကြေးများ ပြုပြင်စီမံခြင်းအပါအဝင် စံချိန်မီသော ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေးစနစ်များ ပြင်ဆင်ခြင်း။
- မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများထံ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာငွေလွှဲမှုများ လျင်မြန်မှုရှိရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပါအဝင် ထိရောက်သည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများထူထောင်ခြင်း၊
- လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ရေရှည်ရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များအတွက် ပုဂ္ဂလိကအပါအဝင် နိုင်ငံတော်နှင့် ဒေသန္တရဆိုင်ရာ အဆင့်များ၌ မိတ်ဖက်အဖွဲ့များထူထောင်ခြင်း၊

- အရေးပေါ်အခြေအနေအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုရှိနေစေရန် ရပ်ရွာအဆင့်တွင် သတင်းအချက်အလက်များပေးခြင်း၊ ပညာပေးခြင်းနှင့် ပြန်ကြားဆက်သွယ်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ (Information, Education, & Communication- IEC)

လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှု -လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာမူဘောင် ³⁹

မည်သည့်တာဝန်ရှိပါသနည်း	<ul style="list-style-type: none"> တာဝန်ခံထားသူများ၊
မည်သူ့အတွက်တာဝန်ရှိပါသနည်း	<ul style="list-style-type: none"> ထိခိုက်ခံစားရသူတစ်ဦးချင်း (သို့) ရပ်ရွာလူထုများ၊ အခြားပက်သက်ဆက်နွှယ်သူများ၊
မည်သည့်အတွက်တာဝန်ရှိပါသနည်း	<ul style="list-style-type: none"> စံသတ်မှတ်ချက်များအညီလုပ်ဆောင်ရန်ပြုထားသော ကတိကဝတ်များကို ဖြည့်ဆည်းရန်၊
မည်သို့လုပ်ဆောင်မည်နည်း	<ul style="list-style-type: none"> စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း နားထောင်ခြင်း၊ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊အကဲဖြတ်ခြင်း၊ ပြန်လည်တုံ့ပြန်ခြင်း၊ သတင်းပေးခြင်းနှင့်အစီရင်ခံခြင်း၊ တာဝန်ခံသူများဖော်ထုတ်ခြင်း၊ မိမိဘာသာလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့်အမှီအခိုကင်းသည့်ယန္တရား၊
မည်သည့်ရလဒ်အတွက်	<ul style="list-style-type: none"> စီမံချက်နှင့်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာ၌ ပြောင်းလဲမှုများ၊ဆုလာဘ်များ၊ဒဏ်ကြေးများ၊တားမြစ်ကန့်သတ်ခြင်းများ၊

ကဏ္ဍ ၇-၆-၂။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်

လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ကူညီခြင်းဟုဆိုရာတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ပဋိပက္ခအခြေအနေများဖြစ်နေချိန်နှင့် ဖြစ်ပြီးကာလများ၌ လူများအသက်ကယ်ခြင်း၊ ဒုက္ခခံစားရမှုများကို ပပျောက်စေခြင်း၊ လူ့သိက္ခာရှိစေခြင်းနှင့် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းဘေးအခြေအနေများကို ကာကွယ်ရန်နှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားမှုရှိရန်တို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ ဥပဒေများ⁴⁰ နှင့်အညီလည်း ဆောင်ရွက် ရမည် ဖြစ်သည်။

- လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု - နေရာမရွေးလိုအပ်သလို လူများအသက်ကယ်ခြင်း၊ ဒုက္ခခံစားရမှုများကိုပပျောက်စေခြင်း၊
- ခွဲခြားမှုမရှိခြင်း - ဒုက္ခခံစားရနေသူများကို ခွဲခြားမှုမရှိဘဲ ကူညီခြင်း၊

³⁹HAP, 2001, Humanitarian Accountability: Key elements and operational framework

⁴⁰ Good Humanitarian Donorship, <http://www.ghdinitiative.org/ghd/gns/principles-good-practices-of-ghd/principles-good-practice-ghd.html>

- **ဘက်လိုက်မှုမရှိခြင်း** - ပဋိပက္ခအခြေအနေများနှင့် အခြားငြင်းခုံမှုများတွင် ဘက်လိုက်မှု မရှိဘဲ ကူညီခြင်း၊
- **လွတ်လပ်မှုရှိခြင်း** - လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာကူညီသည့်နေရာရှိ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး ပတ်သက်မှုများမှ လွတ်လပ်မှုရှိ၍ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များအတိုင်း လုပ်ဆောင်ခြင်း၊

ထိခိုက်ခံစားရသည့်လူများအတွက် အသက်ကယ်ဆယ်ရေးအထောက်အပံ့များ လိုအပ်ပါသည်။ မကြာခဏဆိုသလို ၎င်းတို့၏အသိုင်းအဝိုင်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းများလည်း ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းနှင့်ထိခိုက်ခြင်း၊ အားနည်းခြင်းတို့ ဖြစ်လေ့ရှိပါသည်။ နာလန်ထူရေးစီမံချက်များသည် ဝန်ဆောင်မှုများ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုစွမ်းရည်များ ပြန်လည်လုပ်ဆောင် ရှိနိုင်ရန် အတွက်ဖြစ်သည်။ ယင်းကိုအရေးပေါ်အသက်ကယ်ဆယ်ရေးအဆင့်(သို့မဟုတ်) လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်သည့်အဆင့်တွင်ပင် ချက်ချင်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ အသက်ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်နေစဉ်ပင် နာလန်ထူရေးအစီအစဉ်များ စောစောစတင်နိုင်လေ ထိခိုက်သည့် နယ်မြေသည် စောစောတည်ငြိမ်မှုရလေဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်နိုင်ငံတော်အဆင့်နှင့် ဒေသဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများက အခြေခံဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးသည့်လုပ်ဆောင်ချက်များ ပြန်လည်တိုးတက်လာစေကာ လုံခြုံရေး၊ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့်တရားစီရင်ရေး⁴¹ စသည့်စီမံအုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်းများ ပြန်လည်လုပ်ဆောင်နိုင်သည့်နည်းတူ နာလန်ထူရေးလုပ်ငန်းများ ထိရောက်ပြီး လုပ်ဆောင်ရသည့် အချိန်တိုတောင်းလေဖြစ်ပါသည်။ စောစီးစွာနာလန်ထူရေး လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေး နည်းဥပဒေများကိုလိုက်နာသင့်ပါသည်။⁴²

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၆-၂-၁

ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍ၌ပါဝင်သော အစိုးရဌာနများ၊ ကျေးရွာလူထုများနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု လုပ်ငန်းအဖွဲ့များက လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုလုပ်ငန်းများလျာထားလုပ်ဆောင်ရာ၌ လူသားချင်းစာနာ

⁴¹<https://www.humanitarianresponse.info/en/clusters/early-recovery>

⁴²UNOCHA, 2010, *OCHA on Message: Transition*, https://docs.unocha.org/sites/dms/Documents/OOM_Transition_English.pdf

ထောက်ထားခြင်း ဆိုင်ရာဥပဒေသများအပေါ်အခြေခံ၍ အမျိုးသား လူသားချင်း စာနာထောက်ထားခြင်းဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ အချိန်မီပြီးစီးအောင်ဆောင်ရွက်မည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- နိုင်ငံတော်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် မြို့နယ်အဆင့်များတွင် လည်းကောင်း၊ ၎င်းအဆင့်များကြားတွင်လည်းကောင်း ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု လုပ်ငန်းများ၌ ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို အလျှင်အမြန်ကောက်ယူ၍ ဆန်းစစ်ချက်များဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အချက်အလက်များစုဆောင်းခြင်း၊
- လျင်မြန်စွာစီမံခြင်းဆိုင်ရာယူဆချက်များပြုလုပ်၍ သင့်လျော်သည့် တုံ့ပြန်မှုဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အညွှန်းကိန်းများချမှတ်ခြင်း၊
- အရေးပေါ်အခြေအနေအတွက် (မ)သုံးလုံး (မည်သူက၊ မည်သည့်အရာ၊ မည်သည့်နေရာ) ကို စာရင်းပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်း၊
- ထိခိုက်ခံစားရသူများအား ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်နေစဉ်နှင့် ကျရောက်ပြီးနောက်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အထောက်အပံ့များလုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊
- မျက်ခြေမပြတ်စောင့်ကြည့်ခြင်းအပါအဝင် ပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် ထောက်ပံ့ပေးထားသော ပစ္စည်းများအသုံးပြုမှုကိုစီမံခန့်ခွဲခြင်း၊
- တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာမူဘောင်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊
- ပြန်ကြားဆက်သွယ်ခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သူများကို အသိပေးလို သည့်သတင်းအချက်အလက်များပေးခြင်း၊

ကဏ္ဍ ၇-၆-၃။ စောစီးစွာနာလန်ထူခြင်း

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၆-၃-၁

ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ၌ပါဝင်သော အစိုးရဌာနများ၊ ကျေးရွာလူထုများနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုလုပ်ငန်းအဖွဲ့များက ပျက်စီးသွားခဲ့သော ဝန်ဆောင်မှုများကို ပြန်လည်ကောင်းမွန်စေပြီး ယခင်ထက်သာ၍ကောင်းသော ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အဆောက်အဦများကို တည်ဆောက်မည်။

စောစီးစွာ နာလန်ထူစေခြင်းကိုလူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုလုပ်ငန်းများနှင့်တပြိုင်တည်း ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင်၎င်းတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ နည်းလမ်းများနှင့် လိုအပ်

သော ကျွမ်းကျင်မှုများမှာ မူကွဲပြားခြားနားပေသည်။ စောစီးစွာနာလန်ထူခြင်း၌ အောက်ပါတို့ကို ရည်ရွယ်ပါသည်⁴³

- လုပ်ဆောင်ဆဲ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုလုပ်ငန်းများ အရှိန်အဟုန်တိုးမြှင့်ပေးခြင်း၊
- ထိခိုက်ခံလူထုက ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေသည့် နာလန်ထူရေးလုပ်ဆောင်ချက်များအား ပံ့ပိုးပေးခြင်းနှင့်
- ရေရှည်ပြန်လည်နာလန်ထူရေးအတွက် အခြေခံများတည်ထောင်ပေးခြင်း။

လုပ်ဆောင်ချက်များ

- ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ စောစီးစွာ နာလန်ထူခြင်းမှ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်သို့ ကူးပြောင်းရာတွင် နိုင်ငံတော်၊ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့်မြို့နယ်အဆင့်များ၌ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု လုပ်ငန်းအေးဂျင်စီများ အဆင့်အသီးသီး၌ဖြစ်စေ၊ ကြားအဆင့်များ၌ဖြစ်စေ ညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်ပေးခြင်း။
- အရေးပေါ်တုံ့ပြန်မှု၏ ရှေးဦးအဆင့်တွင်စောစီးစွာနာလန်ထူရန်နှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ အကူးအပြောင်းများအတွက် လိုအပ်ချက်များဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် တုံ့ပြန်မှုအစီအစဉ်အတွက် အစိုးရဘဏ္ဍာရေးဌာန၊ အခြားထောက်ပံ့မှုပေးသည့် အလှူရှင်များအကြား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အစီအစဉ်များရေးဆွဲခြင်း။
- ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ ပြုပြင်ခြင်း၊ ဒီဇိုင်းပုံစံထုတ်ခြင်း၊ ဆောက်လုပ်ခြင်းတို့၌ ဘေးဒဏ်ကိုခံနိုင်မည့် နည်းပညာများ၊ တွေးခေါ်ယူဆမှုများကို ဖြစ်နိုင်သမျှ ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။
- ပြောင်းလဲမှုအစီအစဉ်များအား အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။

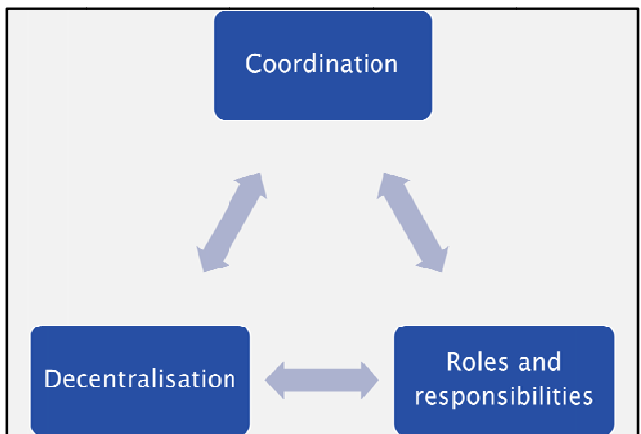
၇-၇။ ဌာနနှင့် အဖွဲ့စည်းများဆိုင်ရာဖွဲ့စည်းပုံအစီအမံများ

မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်	၂၀၁၈-ခုနှစ်တွင်နိုင်ငံတော်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ခရိုင်နှင့်မြို့နယ်အဆင့်များရှိ အစိုးရဌာနများ၊ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်ရှိ ကျေးရွာလူထုများအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ၊တရားဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ လူ့စွမ်းအားရင်းမြစ်စသည်တို့ ပြုစုဆောင်ရွက်ထားနိုင်ပြီဖြစ်သည်။ထို့ပြင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အလေ့အထကောင်းများအတွက် လိုအပ်သည့် ဝန်ဆောင်မှုများကိုလည်း တိုးမြှင့် လုပ်ဆောင်ကာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားနိုင်မည်။
------------------------------	---

⁴³<https://www.humanitarianresponse.info/en/clusters/early-recovery>

အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများနှင့် ကဏ္ဍအလိုက်လေ့လာမှုအရ ကြုံတွေ့ရမှုအများဆုံး အခက်အခဲမှာ ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အောက်ပါပုံ*တွင် ပြသထားပါသည့် အတိုင်းပူးပေါင်းညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်မှုသည် တစ်ခုတည်းရပ်တည်သည် မဟုတ်ပဲ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုဖြေလျော့ခြင်း၊ ရှင်းလင်းပြတ်သားသည့် တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားသတ်မှတ်ချက်များ တို့နှင့်ကဏ္ဍ (၃) ရပ်ဆိုင်းရာဆက်သွယ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ ၇-၇-၁ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာအဓိကအခက်အခဲများအကြားဆက်သွယ်ချက်များ

ကဏ္ဍ ၇-၇-၁။ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ စီမံခန့်ခွဲမှု နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ဤကဏ္ဍ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုအလုံးစုံကို တာဝန်ခံရသည့် အစိုးရဌာနဟူ၍ သီးခြားမရှိပေ။ ကျေးလက်ရေရရှိရေးကို စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနက တာဝန်ယူ၍ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန်ရှင်းရေးကိုမူကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနက တာဝန်ယူဆောင်ရွက်လျက်ရှိပေသည်။ အဆိုပါအဓိကဖြစ်သည့် ဌာနနှစ်ခုသည် အခြားနီးနွယ်သော ဌာနဆိုင်ရာများ၊ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့်လည်း ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပေသည်။ အထူးသဖြင့်အခြေခံပညာဦးစီးဌာနနှင့် လည်းကောင်း၊ မြို့နယ်များ၌လည်း အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနနှင့်လည်းကောင်း၊ အတူအကွ ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပေသည်။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး မဟာဗျူဟာမူဘောင်အရ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ချရာတွင် အောင်မြင်စေမည့်အချက်မှာ “သီးခြားစီတာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ခြင်းထက် ပုဂ္ဂလိက၊ အစိုးရဌာနများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ လက်ချင်းတွဲပြီး အတူတကွလုပ်ဆောင်ကြခြင်း”ပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းအတွက်ပြည်ထောင်စုအဆင့်/ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်နှင့်မြို့နယ်အဆင့် ဟူ၍အဆင့်လေးဆင့်၌ ထိရောက်သည့်ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်မှုရှိရန်ပါသည်။ ဤကဏ္ဍ၌

ထိရောက်သည့်စီမံခန့်ခွဲမှုရှိရန် ကောင်းမွန်သော ပူးပေါင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုပေါ်တွင် အမှီပြု နေပါသည်။

- အစိုးရဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိအဆင့်တူ အခြားဌာနများနှင့် တစ်ပြေးညီ ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း ဆက်ဆံရေး၊
- အစိုးရဌာနများ၌ အလွှာအသီးသီးနှင့် ဒေါင်လိုက်ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- ကဏ္ဍအတွင်း အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း။ ဥပမာ - အစိုးရမဟုတ်သော ဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းနှစ်ဖွဲ့ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်း အများ အပြား ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၇-၁-၁

အဆင့်ဆင့်ရှိရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍတွင် ပက်သက်ဆက်နွယ်သူများသည် ကျေးလက်ဒေသဆိုင်ရာရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ် ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းဝန်ဆောင်မှုများအတွက် အတူတကွပူးပေါင်း ညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင် လာကြမည်။

လုပ်ဆောင်ချက်များ

- သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများ၊ ဌာနနှစ်ခုသောလည်းကောင်း၊ ထိုထက် ပို၍သော်လည်း ကောင်း ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမိတ်ဖက်များ၊ ပြည်တွင်း ပြည်ပ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများပါဝင်သည့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် ပူးပေါင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သည့်အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်း။ ယင်းအဖွဲ့သည် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍတွင် ထိရောက်သည့်ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးနိုင် အောင် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများအတွက်လည်း တာဝန်ရှိစေရမည်။
- အလားတူ ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မည့်အဖွဲ့များကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်၊ ခရိုင်အဆင့်နှင့် မြို့နယ်အဆင့်များတွင်လည်း အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန ဦးဆောင် မှုဖြင့် ဖွဲ့စည်းခြင်း၊
- အဆင့်သီးသီး၌ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းရေးဆောင်ရွက်သည့်အဖွဲ့များအကြားညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်မှု ယန္တရား ချောမွေ့စေခြင်း၊

ထိရောက်သည့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုသည် ပါဝင်ဆက်နွယ်သူများ အားလုံးအကြား ယုံကြည်မှု၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လိုစိတ်၊ ခေါင်းဆောင်မှုကောင်းတို့အပေါ် မူတည်ပေသည်။

တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ

ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ထိရောက်စွာ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ခြင်းတို့သည် တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းသင့်လျော်သောခွဲမှုပေါ်မူတည်ပါသည်။ ဤသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုဖြေလျှော့ရန်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်၌ စီမံခန့်ခွဲမှုအား ကောင်းလာစေရန် “စီးပွားရေးနှင့်လူမှုရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက်မူဘောင်” တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်းတွန်းအားပေး လုပ်ဆောင်ရန် အထူးအရေးကြီးပါသည်။ “စီးပွားရေးနှင့်လူမှုရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် မူဘောင်” အရ “မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရသည် စီမံခန့်ခွဲရေးတာဝန်များကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဒေသန္တရဌာနများအကြား တပြေးညီဖြစ်စေရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်နေပြီး၊ အုပ်ချုပ်မှုအဆင့်အသီးသီးရှိ ဌာနများ၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများကိုရှင်းလင်းစေရန် ဆောင်ရွက်နေသည့်အချိန်၌ ဗဟိုချုပ်ကိုင်ထားသည့်အဖွဲ့အစည်းမှအာဏာနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အောက်ခြေဌာနများသို့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့၍ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ပေးရန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အလိုက်လျှော့ချ၍ ခွဲဝေပေးရန် ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်နေပါသည်။

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၇-၁-၂

ကဏ္ဍတွင်း အပြောင်းအလဲကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို အဆင့်အသီးသီး၌ ပါဝင်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ တာဝန်များကိုရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ထားနိုင်မည်။ အပြောင်းအလဲမှာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပံ့ပိုးပေးနေခြင်းမှ အလယ်အလတ်ကာလ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက်ဝန်ဆောင်မှုသစ်အချို့နှင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်စေခြင်း၊ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းတို့ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းများ ဖြစ်လာစေရန် ဖြစ်သည်။

လုပ်ဆောင်ချက်များ

- ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအတွင်း အဆင့်အသီးသီးရှိ တာဝန်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် နောင်လိုအပ်မည့် တာဝန်များ ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်ခြင်း၊
- တာဝန်နှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများ သတ်မှတ်ခွဲဝေရန်လိုအပ်သည့် ဥပဒေများပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊

နောက်ဆက်တွဲပါဇယားကိုမဟာဗျူဟာ၏ အစိတ်ပိုင်းတစ်ခုဖြစ်လာစေရန်လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်နှင့်ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

ယုံကြည်မှုတိုးတက်လာစေရန် လိုအပ်သည့်အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုမှာ ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် ငွေကြေးစီမံမှုစာရင်းအင်း သတင်းအချက်အလက်များရယူနိုင်မှု အခြေအနေတို့ ဖြစ်သည်။ “စီးပွားရေးနှင့်လူမှုရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် မူဘောင်”^{၄၄} နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် “ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်နှင့် သန့်စင်သောအစိုးရ” “ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၊ သတင်းလက်ခံရရှိမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုကို ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ဥပဒေနည်းကျအုပ်ချုပ်ရေးပြည်သူများပါဝင်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်နှင့် တိုင်ပင် အကြံ ရယူမှု စသည့် အဓိကနယ်ပယ်များတွင် လုပ်ဆောင်ရန်အဆိုပြုသည့် ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်”၏ အရေးပါပုံကို အသိအမှတ်ပြုလုပ်ဆောင်ရန်ဆုံးဖြတ်ထားပြီးဖြစ်သည်။

“နယ်ပယ်အများအပြားတွင် အချို့လုပ်ဆောင်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ပြီးပြည့်စုံသည့် မဟာဗျူဟာတရပ် ရေးဆွဲပြီးသည်အထိ (သို့) ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်းပြီးသည်အထိ^{၄၄} စောင့်ဆိုင်းရန်လိုအပ်ကြောင်း” အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။ “ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာမူ ဘောင်”^{၄၅}လည်း ကျေးရွာများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်မှုများနှင့် စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းများ^{၄၅} လုပ်ဆောင်ရာတွင် မြင်သာမှုရှိရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။ ဤမဟာဗျူဟာသည်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများရှင်းလင်းစွာ စီစဉ်ဆောင်ရွက် နိုင်စေမည့် အခွင့်အလမ်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ၎င်းကိုအစိုးရအသီးသီးနှင့်သာသက်ဆိုင်မှုမျိုး မဖြစ်သင့်ပေ။ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ဆောင်နေသည့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များ အပိုင်းတွင် လည်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။ ကဏ္ဍတွင်းရှိအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူများအားလုံး သည် မတူညီသည့်ဆက်နွယ်သူများအား တာဝန်ခံရမှုအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဝန်ဆောင်မှုအသုံးပြုသူများအပေါ် မိမိတို့၏လုပ်ဆောင်ချက်များ (လူမှုရေး၊ ငွေရေးကြေးရေး၊ နည်းပညာပိုင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာများ) အတွက်တာဝန်ခံရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၇-၁-၃

အဖွဲ့အစည်းတိုင်းတွင်ထိရောက်သည့်တာဝန်ခံမှုယန္တရားများသတ်မှတ်ထားပြီးလိုက်နာ ကျင့်သုံးလာကြမည်။

⁴⁴Framework for Economic and Social Reform (FESR), Policy Priorities for 2012-15 towards the Long-Term Goals of the National Comprehensive Development Plan, First Myanmar Development Cooperation Forum, 2013

⁴⁵Ministry of Livestock, Fisheries and Rural Development, 2014, Rural Development Strategic Framework.

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းကို လူမှုရေးဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်သည့် နည်းအသုံးပြုခြင်းအပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးကူညီရာတွင် မြို့နယ်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်သူများက ရပ်ရွာလူထုအပေါ် တာဝန်ခံယူမှုရှိရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများပြုစုခြင်း။
- ပံ့ပိုးသည့်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် မြို့နယ်အဆင့်အစိုးရဌာနများ ထက်အောက်တာဝန်ခံယူမှုရှိရန် လမ်းညွှန်ချက်များပြုစုခြင်း။
- ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနနှင့် အခြေခံပညာဦးစီးဌာနတို့အနေဖြင့် မြို့နယ်များအကြား အပြိုင်အဆိုင် လုပ်ဆောင်ချက်ကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအပါအဝင် ရပ်ရွာလူထု၊ အိမ်ထောင်စုများ၊ ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်မှု တာဝန်ခံများထံမှ ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်များ ရှာဖွေရယူရန်နှင့် သုံးသပ်ချက်များအရ လိုအပ်သည်များကို အရေးယူဆောင်ရွက်ရန်စနစ်တစ်ခုပြုစုခြင်း။

လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည် သန်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အယူအဆများ ကျယ်ပြန့်ရန် ချဉ်းကပ်နည်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား စံသတ်မှတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ လိုအပ်ပါသည်။ လမ်းညွှန်ချက်များ၌ အခြေခံသတ်မှတ်ချက်များကို သတ်မှတ်ထားပေးပြီး မှန်ကန်စွာအသုံးပြုပါက ဝန်ဆောင်မှုများကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။ လမ်းညွှန်ချက်များသည်တာဝန်ခံမှုကိုလည်း မြှင့်တင်စေမည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ အနေကဲ့သို့လည်းဖြစ်ပေသည်။ လမ်းညွှန်ချက်များကြောင့် ရပ်ရွာလူထုသည်လည်း ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများမှ မည်သည့်ဝန်ဆောင်မှုမျိုးရသင့်ရထိုက်သည်ကို သိရှိလာပေမည်။

ကျေးလက်ဒေသရေရရှိရေး၊ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန်အတွက် တိကျသော လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်ချက်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများပါဝင်သော လက်စွဲစာအုပ် ရှိသင့်ပေသည်။ စံဒီဇိုင်းပုံစံသတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်သည့် သီးသန့်စာအုပ်အတွဲလည်းပါသင့်ပါသည်။ အချို့အခန်းများကို သီးသန့်ပုံနှိပ်ကာ ကျေးရွာအဆင့်၌ အသုံးပြုနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ စာသင်ကျောင်းများနှင့် ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန်ရှင်းရေးဆိုင်ရာအတွက်လည်း သီးသန့်လက်စွဲစာအုပ်များရှိသင့်ပေသည်။ အဆိုပါ လက်စွဲစာအုပ်များအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များကို နောက်ဆက်တွဲ၌ ဖော်ပြထားပါသည်။

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၇-၁-၄

စံသတ်မှတ်ချက်ထားရှိသည့်တာဝန်ခံမှုများ ပါဝင်သည့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ထိရောက်စွာ ဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- လက်ရှိလမ်းညွှန်ချက်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး လိုအပ်ပါက ပြင်ဆင်ခြင်း၊
- ဤမဟာဗျူဟာ၏ အခန်းများ၌လည်း လမ်းညွှန်ချက်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအသစ်များ လိုအပ်သလို ထုတ်ဖော်ရေးဆွဲခြင်း၊
- လမ်းညွှန်ချက်များ ထုတ်ဝေပြီးအုပ်ချုပ်မှုတာဝန်ရှိသူများ၊ ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများ၊ မြို့နယ်များနှင့် သုံးစွဲသူရပ်ရွာလူထု၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ ထံ ဖြန့်ဖြူးပေးခြင်း၊
- လမ်းညွှန်ချက်များ အသုံးပြုမှုနှင့်ထိရောက်မှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာပြီး လိုအပ်ပါက မွမ်းမံ ပြင်ဆင်ခြင်း၊

စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုပြုစုရာတွင် နိုင်ငံတော်အဆင့် ကျေးလက် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၊ အခြေခံပညာဦးစီးဌာနနှင့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနတို့က ဦးဆောင်၍၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာများပါဝင်မှုဖြင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရပါမည်။ ဤသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်များအကြား ဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် အကျိုးကျေးဇူးများဖြစ်ထွန်းစေနိုင်ပါသည်။

ဆက်သွယ်ရေးနှင့်ပြန်ကြားရေး

သတင်းအချက်အလက်များ၊ ကဏ္ဍတွင်းလိုအပ်ချက်နှင့် ဦးစားပေးရန်များ၊ ပြဿနာများနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ပြန်ကြားဆက်သွယ်ခြင်းများသည် ရေရှည်ရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍကို သိမှတ်အားပေးခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ထိရောက်စွာ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ခြင်း၊ ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း တို့အတွက် အရေးပါလှပေသည်။ အဆင့်အသီးသီးတွင် ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံတော်အဆင့်မှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့်မြို့နယ်အဆင့်၊ ထိုမှတစ်ဆင့်ရပ်ရွာလူထုအဆင့် အထိ ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးများ၊ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အစိုးရပိုင်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သူများ အကြား ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရအကြားပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးများဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၇-၁-၅

ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍ အတွင်း၊ အပြင် ထိရောက်သည့်ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေး ရှိနေမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- အောက်ပါတို့ပါဝင်သည်များကို လုပ်ဆောင်ဖြေရှင်းရန် ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးဗျူဟာ တစ်ခု ပြုစုရေးဆွဲ၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊
 - နိုင်ငံအရေးတွင် ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ရသည့် နယ်ပယ်များဖြစ်သော ကျန်းမာရေးနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများတွင် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသော ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍ၏ အရေးပါပုံကို သိရှိလာရန် ပြန်ကြားဆက်သွယ်ခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံအရေးတွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍ၏ အရေးပါမှုတိုးမြှင့်လာစေခြင်း၊
 - ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍကို မီဒီယာများက အာရုံစိုက်မှုတိုးတက်လာစေခြင်း၊
 - ကဏ္ဍတွင်းပြင်နှစ်ရပ်စလုံးတွင် ကဏ္ဍ၏မဟာဗျူဟာကို သိရှိလာအောင် ပြန်ကြားဆက်သွယ်ခြင်း၊
 - ဝန်ကြီးဌာနများအကြား ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးယန္တရားများထူထောင်ခြင်း။
 - အဓိကလိုအပ်သည့်သတင်းနှင့်အချက်အလက်များကိုဖော်ထုတ်ခြင်း။
 - ကဏ္ဍတွင်း ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းနှင့် ယန္တရားများအား ပြုစုရေးဆွဲခြင်း။

ကဏ္ဍ ၇-၇-လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များနှင့်စွမ်းဆောင်ရည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း

လက်ရှိကာလရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အဦများ တည်ဆောက်ရာ၌ လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်နှင့်စွမ်းဆောင်ရည်ကို ပိုအလေးထားပါသည်။ လာမည့်ကာလတွင်မူဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးမှုကိုကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်နိုင်စေမည့် စွမ်းဆောင်ရည်အဖြစ် ပြောင်းလဲရန်နှင့် ခရိုင်နှင့်မြို့နယ်အဆင့်များတွင် စွမ်းဆောင်ရည်များတိုးမြှင့်လာရန်လိုအပ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းချက်ရလဒ် ၇-၇-၂-၁

ပြည်ထောင်စုအဆင့်က ပံ့ပိုးကူညီမှုဖြင့် ပြည်ထောင်စုအောက်အဆင့်အဆင့်၌ ဝန်ဆောင်မှုများအား ပံ့ပိုးရန်နှင့် ထိန်းသိမ်းရန်စွမ်းဆောင်ရည်ရှိလာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ကဏ္ဍအတွင်း ပြန်လည်သတ်မှတ်သည့်တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများပေါ်အခြေခံပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်နှင့်မြို့နယ်အဆင့်များတွင် ကျွမ်းကျင်မှုများကို သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ဝန်ထမ်းခန့်ထားခြင်း၊
- လက်ရှိဝန်ထမ်းအရေအတွက်၊ ကျွမ်းကျင်မှု၊ အတွေ့အကြုံများနှင့်လိုအပ်သည့် ဝန်ထမ်းအရေအတွက်၊ ကျွမ်းကျင်မှုများအကြား ကွာဟချက်ကိုဖော်ထုတ်ရန် စွမ်းဆောင်ရည် လိုအပ်ချက်များကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ချက်လုပ်ဆောင်ခြင်း။
- စွမ်းဆောင်ရည်လိုအပ်ချက်များကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ချက်အရ လိုအပ်လာမည့် စွမ်းဆောင်ရည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ပြီးပြည့်စုံသည့် အစီအစဉ်တစ်ရပ်ကို ပြင်ဆင်ခြင်း။ ဝန်ထမ်းများ မိမိတို့ကျရာတာဝန်များ အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နှင့် လျာထားချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်လိုအပ်သော ကုန်ကျစရိတ်များတွက်နိုင်ရန် သင်တန်းများထပ်မံလိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။
- စွမ်းဆောင်ရည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေမည့်လုပ်ငန်းစဉ်များအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။

ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု

ဝန်ဆောင်မှုများပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ရန် စွမ်းဆောင်ရည် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမှာပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍပါဝင်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍဆိုသည့် အသုံးအနှုန်းတွင်အမျိုးမျိုးသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီတို့ အကျုံးဝင်ပါသည်။ ကျေးရွာနှင့်မြို့နယ်များရှိ လက်မှုပညာကျွမ်းကျင်သူများ၊ ပန်းရံလုပ်သားများ၊ စက်ပြင်ဆရာများ၊ ဒေသန္တရဈေးများနှင့် ဆိုင်များ၊ ဒေသန္တရတွင်း ထုတ်လုပ်သူများ၊ တွင်းတူးကုမ္ပဏီများ၊ အတိုင်ပင်ခံများ (တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ/ ကုမ္ပဏီဖြစ်စေ)၊ ကျွမ်းကျင်သူကုမ္ပဏီများလည်း အားလုံးအကျုံးဝင်ပါသည်။

အိမ်ထောင်စုများအတွက် အိမ်သာများဆောက်လုပ် သုံးစွဲနိုင်ရန် အသေးစား ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် မိလ္လာစနစ်ဈေးကွက်မြှင့်တင်ခြင်းအတွက် အရေးပါသည်။ ယင်းအတွက်သင့်တော်သည့် ဝန်းကျင်အနေအထား ဖန်တီးပေးခြင်းသည်လည်း အရေးကြီးသည်။ ဤအတွက် လိုအပ်သည့်နည်းလမ်းများမှာ ရိုးရှင်းစွာပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းမျဉ်း၊ ဥပဒေများ၊ လုပ်ငန်းလိုင်စင်များ၊ အခွန်ကောက်ခံမှုများ စသည်တို့နှင့် စီးပွားလုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုတိုးတက်လာစေရန် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၇-၂-၂

မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်များရှိ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ထိရောက်၍ အချိန်တိုတိုနှင့် အကျိုးများများ ဖြစ်ထွန်းစေသော အရည်အသွေးပြည့်မီသည့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်လာမည်။

လုပ်ဆောင်ချက်များ

- ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ရိုးရှင်းလွယ်ကူသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ပြုစုရေးဆွဲခြင်း၊
- မြို့နယ်များ၌ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား တာဝန်ခံယူမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစွာ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းငယ်များ လိုအပ်သည့် ငွေကြေးနှင့် ချေးငွေများ ရရှိနိုင်ခြင်း၊
- စီမံအုပ်ချုပ်မှု၊ စာရင်းအင်း၊ ဈေးကွက်မြှင့်တင်ခြင်းအပါအဝင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများအတွက် သင့်တော်သည့် သင်တန်းများ ရှိခြင်း၊

ကဏ္ဍ ၇-၇-၃။ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲခြင်းစနစ်များ

ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ စီစဉ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းအတွက် မှန်ကန်စိတ်ချရသည့် သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိရန် အရေးကြီးသည်။ သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲခြင်းစနစ်ဆိုသည့် အသုံးအနှုန်း (“Management Information System” (MIS) သည် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း (Monitoring) ဆိုသည့် အသုံးအနှုန်းထက် ပိုသင့်လျော်ပါသည်။ အကြောင်းရင်းမှာ MIS သည် သတင်းအချက်အလက်များကို ဝန်ဆောင်မှုများလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ဖြန့်ဖြူးပို့ဆောင်ခြင်းအတွက် အသုံးပြုသည်ဟု ညွှန်းဆိုထားသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းဆိုသည့် အသုံးအနှုန်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြုခြင်းထက်စာလျှင် အစီရင်ခံခြင်းအတွက် အချက်အလက် ကောက်ယူခြင်းကို ညွှန်းဆိုပါသည်။ ကဏ္ဍတွင် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းသည် မဟာဗျူဟာအရ သတ်မှတ်ထားသည့် ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီရေးအတွက် အခြေအနေတိုးတက်မှုများကို အကဲဖြတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၇-၃-၁

ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအတွက် ထိရောက်မည့် အစီအစဉ်များရေးဆွဲခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းတို့အတွက် စုစည်းထားသည့် သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲခြင်းစနစ်တစ်ခုကို အသုံးပြုနေမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ရေရရှိရေး၊ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးခြင်းနှင့် လည်ပတ်နေစေမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ရန်နှင့် ဆန်းစစ် လေ့လာရန် သတင်းအချက်အလက်များကို တစ်နေရာတည်း၌ စုစည်းလုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- MIS စနစ်ကို အင်တာနက် တင်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အင်တာနက်မရှိသူများအတွက် အခြား ပြန်ကြားဆက်သွယ်သည့် နည်းများမှတစ်ဆင့်ဖြစ်စေ ပက်သက်ဆက်နွှယ်နေသော ကဏ္ဍ အားလုံးမှ သူများသုံးနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများနှင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်နေမှု အခြေအနေ၊ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ဝန်ဆောင်မှုရရှိသူ/ မရသူများစသည့် အချက်အလက်များကို (ကျား၊ မ၊ ကလေး၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ လူနည်းစုဖြစ်သည့် မျိုးနွယ်စုများဟူ၍မခွဲခြားပဲ) ကောက်ယူရန်သေချာစွာ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- မဟာဗျူဟာအရ လျာထားချက်များ ပြည့်မီရန် အခြေအနေတိုးတက်မှုကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် MIS က ကောက်ယူထားသည့် အချက်အလက်များကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် စုဆောင်း ခြင်း။

လုပ်ဆောင်မှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း

ဝန်ဆောင်မှုကို ဦးစားပေးထားသည့်အတွက် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ သတ်မှတ်ရေးဆွဲ ထားသည့်အတိုင်း ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် လိုအပ်သည်။ ယင်းကို စောင့်ကြည့် လေ့လာရန် သတ်မှတ်ချက်များ လိုအပ်ပါသည်။ ဝန်ဆောင်မှုကျဆင်းသည်များကို အရေးယူရန်လည်း ယင်း သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။ သုံးစွဲသူများအတွက် ဝန်ဆောင်မှု ကောင်းများပေးနိုင်ရန်မှာ ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများ၏ တာဝန်ဖြစ်သော်လည်း လုပ်ဆောင်မှု စီမံ ခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းခြင်းအတွက် တာဝန်ယူရန် သင့်တော်သည့်အဆင့်မှာ မြို့နယ်အဆင့်ဖြစ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၇-၃-၂

ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းကို ဝန်ဆောင်မှုစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ပေးဆောင်နိုင်စွမ်း ရှိနေမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း လုပ်ငန်းများအတွက် စည်းမျဉ်းများ ပြဋ္ဌာန်းရန် မြို့နယ်အဆင့်၌ ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများနှင့် ကင်းလွတ်သော အုပ်ချုပ်ရေးရုံး ထားရှိခြင်း၊

- ဝန်ဆောင်မှုပေးသော လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အညွှန်းကိန်းများ ထူထောင်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်ကို ပုံမှန်ကောက်ယူခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်ခြင်းစနစ် ထူထောင်ခြင်း။
- လုပ်ဆောင်ချက်များ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီစေရန်ဆုပေး၊ ဒဏ်ပေးစနစ်တစ်ရပ် ထူထောင်ခြင်း။
- စံသတ်မှတ်ချက်များအတိုင်း ကိုက်ညီမှုမရှိသည့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို သင့်တော်သည့် အရေးယူမှုများဆောင်ရွက်ခြင်း။

ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့်သင်ခန်းစာရယူခြင်း

ဝန်ဆောင်မှုများတိုးတက်နေစေရန်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့လည်ပတ်နေစေရန် ကဏ္ဍတွင်း ပက်သက်ဆက်နွယ်နေသူများ (နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်၊ မြို့နယ် အဆင့်အစိုးရဌာနများ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် NGO များ) တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အတွေ့အကြုံလေ့လာ ဖလှယ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၇-၃-၃

ဝန်ဆောင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် အသုံးပြုနိုင်ရန်မတူညီသည့် အပိုင်းများတွင် တစ်ဦး တစ်ယောက်ချင်းထံမှသော်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့လိုက်မှသော်လည်းကောင်း၊ ရရှိလာသည့် သင်ခန်းစာများနှင့် အတွေးအမြင်များကို တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ဖြန့်ဝေပေးနိုင်သည့် စနစ်တည်ရှိနေမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်များ၊ အခြားအသိပညာနှင့် သင်ခန်းစာများအားစုဆောင်းခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေခြင်းအတွက် စနစ်ထူထောင်ခြင်း။
- ကဏ္ဍအတွင်း အမြင်သုံးသပ်ချက်များနှင့် ချဉ်းကပ်ပုံများအား အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ လေ့လာခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရန် တာဝန်ပေးခြင်းနှင့် ယင်းလေ့လာချက်များအား ထုတ်ဝေခြင်း။
- ကဏ္ဍအတွင်း သုတေသနများ လုပ်ဆောင်၍ ပုံနှိပ်ဖြန့်ဝေခြင်း။

ကဏ္ဍ ၇-၇-၄။ သုတေသနပြုခြင်း၊ တိုးတက်ခြင်းနှင့် ဆန်းသစ်တီထွင်ခြင်း

လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ နည်းပညာနှင့် ဒီဇိုင်းပုံစံများတို့အတွက် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် အနည်းဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များကို ဖော်ထုတ်ရန် လိုပေသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့သော စံသတ်မှတ်ချက်များက အသစ် သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲတီထွင်သော နည်းပညာများနှင့် လုပ်နည်း

ကိုင်နည်းအသစ်များ ထွက်ပေါ်လာနိုင်မှုအတွက် ဟန်တားမှုရှိနိုင်သည်။ ဤသည်တို့ကို ရှေ့ပြေး စမ်းသပ်ချက်များလုပ်ဆောင်ကာ ဆန်းစစ်အတည်ပြု၍ ကျေးလက်ဒေသများ၌ စတင်ဆောင်ရွက် ရန် ဖြစ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၇-၄-၁

ရှေ့ပြေးစမ်းသပ်ချက်များ လုပ်ဆောင်ကာ ဆန်းစစ်အတည်ပြု၍ ဆန်းသစ်သော နည်းပညာ၊ ချဉ်းကပ်ပုံနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စတင်ဆောင်ရွက်နေမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- လျှောက်လွှာတင်ခြင်း၊ စစ်ဆေးအတည်ပြုခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေခြင်းတို့အတွက် စနစ်ကျသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ယင်းလုပ်ငန်းများကို လမ်းညွှန်ရန်နှင့် ခွင့်ပြုရန် အကြီးတန်းကော်မတီ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခြင်း၊

၇-၈။ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ရန်ပုံငွေအထောက်အပံ့

မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်	ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု များပံ့ပိုးရန်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် မတည်ရင်းနှီးငွေနှင့် နှစ်စဉ် လိုအပ်ငွေ ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် ရန်ပုံငွေထောက်အပံ့ ရှိနေမည်။
------------------------------	--

ရန်ပုံငွေအထောက်အပံ့သည် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေး ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ ရေရှည်တည်တံ့စေရန် အရေးပါသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ ဝန်ဆောင်မှု များအတွက် စရိတ်ကျခံနိုင်မှုသည်လည်း ရေရှည်တည်တံ့ရန်အတွက် အရေးကြီးပါသည်။ အစိုးရ ရန်ပုံငွေ လုံလောက်မှုနှင့် အများပြည်သူတို့က ကုန်ကျစရိတ်များ တတ်နိုင်သည့်အနေအထား မရှိပါက ဝန်ဆောင်မှုများ ရေရှည်တည်တံ့မည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် မတည်ရင်းနှီးငွေကိုသာ မကပဲဝန်ဆောင်မှုအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များအားလုံးကိုပါ စဉ်းစားရန် လိုပါသည်။ ကုန်ကျ စရိတ်များ အားလုံးဟုဆိုရာတွင် ဆောက်လုပ်သည့်စရိတ်၊ ရပ်ရွာလူထုနှင့် ချိတ်ဆက် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး အသိပညာမြှင့်တင်ခြင်းတို့အတွက် ကုန်ကျစရိတ် များ၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်စေသည့်စရိတ်၊ အသေးစား/အကြီးစားပြင်ဆင်စရိတ်၊ ပစ္စည်းများ အစား ထိုးတပ်ဆင်ရသည့်စရိတ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ရန်ပုံငွေအထောက်အပံ့ပေးရန် သုံးပိုင်းရှိပါသည်။

- မတည်ရင်းနှီးငွေအတွက် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊
- လုပ်ငန်းများလည်ပတ်နေစေရန်နှစ်စဉ်လိုအပ်ငွေအတွက် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊
- မတည်ရင်းနှီးငွေနှင့် နှစ်စဉ်လိုအပ်သော ရန်ပုံငွေတို့ကို လုံလောက်စွာရရှိစေရေးအတွက် တင်ပြဆွဲဆောင်ခြင်း၊

ကဏ္ဍ ၇-၈-၁။ မတည်ရင်းနှီးငွေထောက်ပံ့ခြင်း

ရန်ပုံငွေရရှိနိုင်သည့် အရင်းအမြစ်များမှာ

- အစိုးရ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၏ ရန်ပုံငွေလျာထားချက်၊
- သုံးစွဲသူများက ထည့်ဝင်ခြင်းများ၊ (ငွေသား၊ပစ္စည်း၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ ရန်ပုံငွေကို ပြန်လည် ပေးချေမှုများမှတစ်ဆင့်)
- ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမိတ်ဖက်များထံမှ ချေးငွေနှင့် ထောက်ပံ့ငွေများ (နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း များ၊ နှစ်နိုင်ငံသဘောတူညီမှုများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ)

လတ်တလောတွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမိတ်ဖက်များထံက ရန်ပုံငွေသည် အကန့်အသတ် ရှိသည်။ အဓိကအလှူရှင်များမှာ USAID နှင့် JICA ဖြစ်ပြီး UNICEF လည်း အဓိက ပံ့ပိုးသူ ဖြစ်ပါသည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေများ၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့အားလုံးနီးပါးသည် ပြင်ပအလှူရှင်များထံက ရရှိခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းပြင်ပအလှူရှင်များ၏ ထောက်ပံ့ရန်ပုံငွေသည် ကျန်ခဲ့သောနှစ်များအတွင်း ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအတွက် အရေးပါသည့် ပမာဏ ဖြစ်ခဲ့ ပေသည်။

ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၏ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ဘတ်ဂျက် သည် ပြီးခဲ့သည့်နှစ်ကထက် သုံးဆပိုများပါသည်။ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍအခြေအနေကို လေ့လာဆန်းစစ်ချက် အစီရင်ခံစာ၏ ခန့်မှန်းချက်အရ ၂၀၂၀-ခုနှစ်အတွက် ဘတ်ဂျက်သည် ၂၀၁၀ ခုနှစ်အတိုင်းဆိုလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၀၂ သန်း ခန့်လိုအပ်မည်ဖြစ်ပြီး ၂၀၀၀ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၀ခုနှစ် ကြားကာလအတွင်း အသုံးစရိတ်တိုးတက်နှုန်း အတိုင်းဆိုလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၄၅ သန်းခန့် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ ရန်ပုံငွေရရှိမှုသည် လိုအပ်ချက်⁴⁶ နှင့်ယှဉ်လျှင် နည်းပါးလျက်ရှိနေပေသည်။

ကျေးလက်နေပြည်သူများ အဆင့်မြင့်တင်ထားသည့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး စနစ်များ အသုံးပြုနိုင်မှုကိုလက်ရှိ အခြေအနေအတိုင်း ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရန် တစ်နှစ်လျှင်အမေရိကန် ဒေါ်လာသန်း ၁၆၀ ခန့်လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ အသုံးပြုမှုနှုန်းသည် ၂၀၀၀ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၀ခုနှစ် ကြားကာလတိုးနှုန်းကဲ့သို့ တိုးမြင့်လာပါက တစ်နှစ်လျှင် ရန်ပုံငွေ အမေရိကန်

⁴⁶Colin, Jeremy, Penny Dutton, and U-Prime Rodriguez. 2015. *Myanmar Water, Sanitation and Hygiene Sector Situation Analysis Final Report*. World Bank Water & Sanitation Program

ဒေါ်လာ ၁၇၃ သန်းခန့် လိုအပ်မည် ဖြစ်မည်။ ၎င်းလိုအပ်ချက်များနှင့်ယှဉ်လျှင် ရန်ပုံငွေရရှိမှု သည် အလွန်နည်းပါးလျက်ရှိပေသည်။⁴⁷

မတည်ရင်းနှီးငွေ၌ ရပ်ရွာလူထုနှင့် အိမ်ထောင်စုများမှ ပါဝင်ပေးဆောင်နိုင်မှုကို မြို့နယ်အလိုက် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးပေါ် အခြေခံ၍ သတ်မှတ်သင့်ပါသည်။

မဟာဗျူဟာကိုအထောက်အကူဖြစ်ရန်ကဏ္ဍအတွက် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုအစီအစဉ်ကို လည်း ရေးဆွဲ လျက်ရှိပါသည်။ ယင်းအစီအစဉ်သည် ရန်ပုံငွေအထောက်အပံ့ပေးခြင်းအတွက် မဟာ ဗျူဟာဆိုင်ရာရည်မှန်းချက်ကို ပိုမိုသိရှိနားလည်ရန် အထောက်အကူပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

ရေရရှိရေး

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၁-၁

ရေရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာအတွက် လိုအပ်သည့် Software အပိုင်း၊ လက်ရှိအခြေခံအဆောက်အဦများ ပြုပြင်မွမ်းမံရန်နှင့် အခြေခံအဆောက်အဦသစ်များ တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်သည့် ရန်ပုံငွေ ရရှိနေမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍတွင် ရင်းနှီးမြုပ်နှံခြင်း ဖြင့် ရရှိလာမည့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများကို ပြသခြင်းဖြင့် အစိုးရ ဘတ်ဂျက်တိုးလာစေရန် တိုက်တွန်းအားပေးခြင်း။
- ခန့်မှန်းချေတွက်ချက်မှုများ အမှန်တကယ်ကုန်ကျစရိတ်ကို အခြေခံ၍ တွက်ချက်နိုင်ရန် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲသည့်လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း။
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုချင်းစီတွင် ရပ်ရွာလူထုကထည့်ဝင်နိုင်သည့် ပမာဏအချိုးကို သုံးသပ်ခြင်း။
 - ရပ်ရွာလူထုကထည့်ဝင်နိုင်သည့် ပမာဏအချိုးသတ်မှတ်နိုင်ရန် သတ်မှတ်ချက်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပြုစုရေးဆွဲခြင်း။
 - လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်း ထည့်ဝင်ရန်အတွက် ဒေသန္တရအလိုက်နှုန်းထားများ သတ်မှတ်ခြင်း။

⁴⁷ *ibid.*

ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

အိမ်သာများ ဆောက်လုပ်သုံးစွဲခြင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ဆိုင်ရာ အလေ့အထများတိုးတက်ပြောင်းလဲလာအောင် အားပေးဆောင်ရွက်ရာတွင် အခြေခံ အဆောက်အဦများအတွက် အထောက်အပံ့များ တိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးခြင်းသည် အကျိုးထိရောက်မှု မရှိကြောင်း နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံများက ဖော်ပြနေပါသည်။

အိမ်ထောင်စုများအား အိမ်သာဆောက်လုပ်သုံးစွဲရန် အထောက်အပံ့များ တိုက်ရိုက်ပံ့ပိုး ပေးခြင်း၌ ပြဿနာများစွာရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ အခြေခံအဆောက်အဦများ အလွန်ဈေးကြီးလာ စေခြင်း၊ မိလ္လာစနစ်များအတွက် အလိုအလျောက်လည်ပတ်နေသည့် ဈေးကွက်ကို ပျက်စီး စေခြင်း၊ အခြားရန်ပုံငွေရရှိနိုင်မှုများအား အတားအဆီးဖြစ်စေခြင်း (အထူးသဖြင့်အိမ်ထောင်စု များနှင့် စီးပွားရေးဈေးကွက်ရန်ပုံငွေ အထောက်အပံ့များ)၊ အနွမ်းပါးဆုံးသူများအစား ငွေကြေး ကြွယ်ဝသူများကသာ အကျိုးရှိသွားခြင်းများ ဖြစ်ပေသည်။ အိမ်သာဆောက်လုပ်သုံးစွဲရန် အထောက်အပံ့များ တိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးပေးခြင်းသည် ငွေကုန်ကြေးကျ အလွန်များပါသည်။ မည်သည့် အစိုးရကမှ အိမ်ထောင်စုတိုင်းအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ကဏ္ဍတွင်း၌ လိုအပ်ချက်ကို တောင်းဆိုတတ်လာအောင် လှုံ့ဆော်ရန်နှင့် စွမ်းဆောင် နိုင်သည့် ဝန်းကျင်အခြေအနေဖြစ်လာစေရန်အတွက် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာကို အသုံးပြုပါမည်။ ယင်းသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးစနစ်များအတွက် လိုအပ်သည့်ထုတ်ကုန်များ ရရှိနိုင် မှု တိုးတက်လာစေရန် ဈေးကွက်မြှင့်တင်ခြင်းကဲ့သို့သော နည်းလမ်းများမှတစ်ဆင့် ထုတ်ကုန် ပစ္စည်းရရှိမှုအပိုင်းကို တိုးတက်စေခြင်းလည်းပါဝင်ပါသည်။

အိမ်ထောင်စုအိမ်သာများအတွက် မိမိတို့ဘာသာအကုန်အကျခံ ထည့်ဝင်သင့်ပါသည်။ အနွမ်းပါးဆုံးသောအိမ်ထောင်စုများအတွက် အိမ်သာများကိုသာပစ္စည်းများ တိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးမည့် အစား အခြားနည်းလမ်းများဖြင့်ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပါသည်။ ဤတွင် ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းစနစ်များ အတွက် အသေးစားချေးငွေများ ပေးရန်လည်းလိုအပ်ပါသည်။ ယင်းချေးငွေများသည် အိမ်ထောင် စုအိမ်သာများ ဆောက်လုပ်သုံးစွဲရန်နှင့် အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ထုတ်ကုန်များနှင့် ဈေးကွက်မြှင့်တင်ရန်တို့အတွက် ဖြစ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၁-၂

နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာနှင့် အလှူရှင်များပံ့ပိုးသည့် ရန်ပုံငွေများ တိုးတက်လာပြီး ယင်းရန်ပုံငွေ များကို ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအတွက် လိုအပ်ချက်များကို တောင်းဆိုတတ်လာစေရန် အားပေးလှုံ့ဆော်ခြင်းနှင့် ကဏ္ဍတွင်း ကုန်ပစ္စည်းများရရှိမှု အခြေအနေတိုးတက်မှုကို ပံ့ပိုးရန်၊ အိမ်ထောင်စုအိမ်သာများအတွက် မိမိတို့ဘာသာအကုန်အကျခံရန် အားပေးမှုအတွက် အသုံးပြု လာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- အိမ်ထောင်စုများအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကုန်ပစ္စည်းများ ဈေးကွက်တွင်း ရှိရန် အသေးစားဈေးငွေနှင့် အသေးစားစီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- အဆင်းရဲဆုံးအိမ်ထောင်စုများမှအပ အိမ်ထောင်စုများသည် မိမိတို့အိမ်သာများအတွက် မိမိတို့ဘာသာ အကုန်ကျခံခြင်း၊
- အဆင်းရဲဆုံးအိမ်ထောင်စုများ အိမ်သာဆောက်လုပ်သုံးစွဲနိုင်ရန် ပံ့ပိုးမှု အစီအစဉ်များ လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း။

စာသင်ကျောင်းများ၊ ဆေးရုံ၊ဆေးပေးခန်းများတွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး

စာသင်ကျောင်းများအတွက်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ဆိုင်ရာအဆောက်အအုံများအတွက် မတည်ရင်းနှီးငွေများကို အခြေခံပညာဦးစီးဌာန၏ ဘတ်ဂျက်မှ ကျခံသင့်ပေသည်။ ရပ်ရွာလူထုတို့ထံမှ ရရှိသော ရန်ပုံငွေအချို့ကိုလည်း စာသင် ကျောင်းများ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများတွင် သုံးလျက်ရှိပါသည်။ ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများအတွက်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ် ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများအတွက် မတည်ရင်းနှီးငွေများကို ပြည်သူ့ကျန်းမာ ရေးဦးစီးဌာန၏ ဘတ်ဂျက်မှ ကျခံသင့်ပေသည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၁-၂

စာသင်ကျောင်းများတွင် ဆရာ/ဆရာမများအား တစ်ကိုယ်ရည်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ သင်တန်းများပေးခြင်း၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများရေးဆွဲခြင်းနှင့် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ခြင်းတို့အတွက် ရန်ပုံငွေ များ ရှိနေမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- စာသင်ကျောင်းများတွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးစနစ်များတွင် ရင်းနှီးမြုပ်နှံခြင်းဖြင့် ရရှိလာမည့်စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများကို တင်ပြ၍ စာသင်ကျောင်းများ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအတွက် အစိုးရဘတ်ဂျက်တိုးမြှင့်စေရန် တိုက်တွန်းခြင်း။
- စာသင်ကျောင်းများ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးစနစ်များ တိုးတက်လာရန် လက်ရှိနှင့် အလား အလာရှိသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ထောက်ပံ့မှုများရှာဖွေခြင်း။ (ဥပမာ - ကမ္ဘာ့ဘဏ်)

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၁-၄

ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေး ဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ရန် ရန်ပုံငွေရရှိမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများတွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးစနစ်များတွင် ရင်းနှီးမြုပ်နှံခြင်းဖြင့် ရရှိလာမည့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများကို တင်ပြ၍ ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအတွက် အစိုးရဘတ်ဂျက်တိုးမြှင့်စေရန် တိုက်တွန်းခြင်း။
- ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေးစနစ်များ တိုးတက်လာရန် လက်ရှိနှင့် အလားအလာရှိသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များထံမှ ထောက်ပံ့မှုများ ရှာဖွေခြင်း။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၁-၅

ဘေးအန္တရာယ်များအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရန်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများအတွက် ပစ္စည်းများ ကြိုတင်သိုလှောင်ထားရန် ရန်ပုံငွေများ ရှိမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေး၊ အရေးပေါ်အခြေအနေအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားခြင်းနှင့် ပစ္စည်းများ ကြိုတင်သိုလှောင်မှုတို့အတွက် ဘတ်ဂျက်နှင့် ရန်ပုံငွေများကို ခွဲတမ်းချပေးခြင်း။

သက်ဆိုင်ရာဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများကို တိုးတက်စေခြင်း

မဟာဗျူဟာ၏ ပထမနှစ်နှစ်တာ ကာလအတွင်း စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှုအတွက် အသုံးစရိတ်ကိုမတည်ရင်းနှီးငွေတွင် တစ်ကြိမ်တည်းသာ ကုန်ကျမည့် စရိတ်အဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်အတွင်း ပေးမည့် သင်တန်းများနှင့် မွမ်းမံသင်တန်းများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်မှာမူ နှစ်စဉ်ကုန်ကျစရိတ်အနေဖြင့် သတ်မှတ်ရပေမည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၁-၆

စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ဝန်ထမ်းပြောင်းလဲခန့်ထားခြင်းတို့အတွက် ရန်ပုံငွေများ ရှိလာမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ကဏ္ဍပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းအတွက် ဘတ်ဂျက်နှင့် ရန်ပုံငွေများ ခွဲဝေခြင်း။

**ကဏ္ဍ ၇-၈-၂။ နှစ်စဉ်အသုံးပြုရမည့်ကုန်ကျစရိတ်များအတွက်ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်း
ရေရှိရေး**

ရေရှိရေးတွင် နှစ်စဉ်အသုံးပြုရမည့်ကုန်ကျစရိတ်များမှာ -

- ရေစုပ်စက်များအတွက် စက်သုံးဆီ၊ လောင်စာဆီနှင့် အခြားစွမ်းအင် စရိတ်များ၊
- ပုံမှန် သန့်ရှင်းရေးနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု စရိတ်များ၊
- စက်ချို့ယွင်းမှုများ ပြုပြင်ခြင်း စရိတ်များ၊
- ရေမီတာ ဖတ်ခြင်းနှင့် အခွန်အခ ကောက်ခံခြင်းအတွက် စရိတ်များ၊
- ပိုက်လိုင်းရေသွယ်စနစ်များ၌ သုံးစွဲသူများအတွက် ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းစရိတ်များ၊
- စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ စရိတ်များ၊
- ရေရှိရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများ အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ တန်ဖိုးကျလာခြင်း၊
(နောက်ဆုံး၌ အသစ်ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းကို မတည်ရင်းနှီးငွေအဖြစ် သတ်မှတ်
သည်)

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၂-၁

ပံ့ပိုးလုပ်ငန်းများအတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်းအပါအဝင် လုပ်ငန်းလည်ပတ်စရိတ် အားလုံးကို ဝန်ဆောင်မှုအသုံးပြုသူများထံမှ အခွန်အခများ လုံလောက်စွာ ရရှိခြင်းဖြင့် ဆက်လက်တည်တံ့ လည်ပတ်နေစေနိုင်မည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- လက်ရှိဝန်ဆောင်မှုများ၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု အမှန်တကယ် ကုန်ကျစရိတ်များအား တွက်ချက်ခြင်း၊ ကျောင်းများ၊ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ၏ ရေရှိရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများ အပါအဝင်ဝန်ဆောင်မှု အသုံးပြုသူ အုပ်စုများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ညှိနှိုင်းခြင်း။ ယင်းသို့ညှိနှိုင်းရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်များကမိစေရန် အသုံးပြုခများ မည်သို့သတ်မှတ် ကောက်ခံမည်ဆိုသည့်အချက်လည်းပါဝင်မည်။
- အဆိုပြုထားသည့် ရေရှိရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ခန့်မှန်းတွက်ချက်ခြင်း။ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ရွေးချယ်စရာများနှင့် ယင်းတို့အတွက် ကုန်ကျစရိတ်များ အပါအဝင် အသုံးပြုသူများက ပေးဆောင်ရမည့် ဝန်ဆောင်ခများအတွက် အသုံးပြုသူအုပ်စုများနှင့် ဆွေးနွေးခြင်း။
- ဒေသန္တရအလိုက် အသုံးပြုသူများကဝန်ဆောင်ခ ပေးဆောင်ခြင်းအတွက် ဥပဒေများပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အတည်ပြုထုတ်ပြန်ခြင်း။

- ရေရရှိရေးဝန်ဆောင်မှုများ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအတွက် သုံးစွဲခကောက်ခံခြင်း၊ ကောက်ခံရရှိငွေများကို လုပ်ငန်းတွင်ပြန်လည် အသုံးပြုခြင်းတို့အား စီမံခန့်ခွဲရန် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်များ ထူထောင်ခြင်း။

ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၂-၂

အိမ်ထောင်စုများသည် အိမ်သာများပြုပြင်ခြင်း၊ အသစ်ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်း၊ အိမ်သာကျင်းများ ရှင်းလင်းခြင်းအပါအဝင် မိမိတို့၏အိမ်သာများကို ထိန်းသိမ်းရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်ကို မိမိဘာသာ ကျခံကြမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- အိမ်ထောင်စုများသည် အညစ်အကြေးစွန့်မှုစီမံခြင်း၊ အိမ်သာကျင်းများရှင်းလင်းခြင်း အပါအဝင် မိမိတို့အိမ်သာပြုပြင်ထိန်းသိမ်းသည့်စရိတ်များကို လိုအပ်သလို ကျခံခြင်း။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၂-၃

အမှိုက်စွန့်ပစ်မှုစီမံခန့်ခွဲသည့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ငွေကြေးဆိုင်ရာအပိုင်းအရ ရေရှည် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်မည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- အဆိုပြုထားသည့် အညစ်အကြေးစွန့်ပစ်မှု စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုကုန်ကျစရိတ်များ၊ ဝင်ငွေရရှိနိုင်သည့် အလားအလာများကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်ခြင်း။ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ရွေးချယ်စရာများ၊ ယင်းတို့အတွက် ကုန်ကျစရိတ်များ အပါအဝင်အသုံးပြုသူများ ကပေးဆောင်ရမည့်ဝန်ဆောင်ခများအတွက် အသုံးပြုသူအုပ်စုများနှင့် ဆွေးနွေးခြင်း။
- ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် အသုံးပြုသူများကအဖိုးအပေးဆောင်ရန် ဒေသန္တရဥပဒေများ ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အတည်ပြုထုတ်ပြန်ခြင်း။
- ရေရရှိရေးဝန်ဆောင်မှုများ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအတွက် သုံးစွဲခကောက်ခံခြင်း၊ ကောက်ခံရရှိငွေများကိုလုပ်ငန်းတွင် ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းတို့အား စီမံခန့်ခွဲရန် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်များ ထူထောင်ခြင်း။

စာသင်ကျောင်းများ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၂-၄

စာသင်ကျောင်းများ၌ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများကိုထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားနိုင်မည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ပိုက်လိုင်းများဖြင့်ရေရရှိရေးအတွက် ပေးဆောင်ရငွေများ အပါအဝင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများလည်ပတ်ခြင်း၊ အဆောက်အအုံများ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ကုန်ကျစရိတ်များကို ကျောင်းဘတ်ဂျက်များတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲခြင်း၊

ဆေးရုံ၊ဆေးပေးခန်းများရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၂-၅

ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများ၌ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားနိုင်မည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ပိုက်လိုင်းများဖြင့် ရေရရှိရေးအတွက် ပေးဆောင်ရငွေများအပါအဝင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ လည်ပတ်ခြင်း၊ အဆောက်အအုံများကို ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ကုန်ကျစရိတ်များကို ကျန်းမာရေးဘတ်ဂျက်များတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲခြင်း၊

လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံ၊ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် စည်းမျဉ်းများ

မျှော်မှန်းရလဒ် ၇-၈-၂-၆

ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ တိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းများကို စီမံအုပ်ချုပ်သည့် ကုန်ကျစရိတ်များ လုံလောက်လျက်ရှိမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ စီမံခန့်ခွဲရန် အတွက်လိုအပ်သည့် ဝန်ထမ်းများ၊ ပစ္စည်းကိရိယာများနှင့် အဆောက်အအုံများအတွက် နှစ်အလိုက် ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ခြင်း (အဆင့်တစ်ခုချင်းစီရှိဌာနဆိုင်ရာတစ်ခုချင်းစီ)
- ဘတ်ဂျက်လိုအပ်ချက်ပြည့်မီရန်ရန်ပုံငွေများခွဲဝေခြင်း၊

ကဏ္ဍ ၇-၈-၃။ ရန်ပုံငွေရရှိရန် ကျိုးကြောင်းပြ အဆိုပြုခြင်း

ရင်းနှီးမတည်ငွေ လိုအပ်ချက်နှင့် ရန်ပုံငွေများရရှိနိုင်မှုမှာ များစွာကွာဟလျက်ရှိနေသည်ကို ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု အစီအစဉ်၌ ဖော်ပြထားပါသည်။ ရန်ပုံငွေရှာရာ၌ အစိုးရဘတ်ဂျက် ခွဲဝေမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များထံမှရနိုင်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းရန်ပုံငွေများရရန် သေချာစွာစီစဉ်၍ ကျိုးကြောင်းတင်ပြတောင်းဆိုရန် လိုအပ်ပါသည်။

ကျိုးကြောင်းတင်ပြတောင်းဆိုခြင်းကို အခြေခံနှစ်ပိုင်းခွဲကာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမှု၊ ဆင်းရဲမှုလျော့စေရေးနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးမှု ပန်းတိုင်များပြည့်မီရေးတို့ကို အထောက်အကူပြုမှုတို့ အပေါ်မူတည်၍ ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၏ ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော လေ့လာချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် အရှေ့တောင်အာရှဒေသ၌ ရေကောင်းရေသန့် ရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး လွှမ်းခြုံမှုရာနှုန်းပြည့်ဖြစ်ရန် ၁-ဒေါ်လာ ရင်းနှီးတိုင်း ၇.၈၈-ဒေါ်လာတိုး အကျိုးအမြတ် ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။⁴⁸ မကြာသေးမီက World Sanitation Programme က ပြုလုပ်ခဲ့သော လေ့လာမှုအရ အရှေ့တောင်အာရှဒေသရှိ အချို့ နိုင်ငံများ၌ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းမှုမကောင်းမှုကြောင့် စီးပွားရေး ဆုံးရှုံးမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေ ပါသည်⁴⁹ -

- အင်ဒိုနီးရှား = ဒေါ်လာ ၆၃၄၄-သန်း (တစ်ဦးလျှင် ၂၉-ဒေါ်လာ ခန့်)
- ဖိလစ်ပိုင် = ဒေါ်လာ ၁၄၁၂-သန်း (တစ်ဦးလျှင် ၁၇-ဒေါ်လာ ခန့်)
- ကမ္ဘောဒီးယား = ဒေါ်လာ ၄၈၈-သန်း (တစ်ဦးလျှင် ၃၃-ဒေါ်လာ ခန့်)

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- စီးပွားရေးဆိုင်ရာအကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမှု၊ ဆင်းရဲမှုလျော့စေရေးနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးမှု ပန်းတိုင်များ ပြည့်မီရေးတို့ကို အထောက်အကူပြုမှုအပေါ် မူတည်၍ ကျိုးကြောင်းတင်ပြတောင်းဆိုမှုကို ဖော်ဆောင်ခြင်း၊
- ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ဈေးကွက်ဖော်ဆောင်ခြင်း၊ အမှိုက်စွန့်စနစ် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့ အတွက်လက်ရှိနှင့် အလားအလာရှိသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ရန်ပုံငွေနှင့် အခြားပံ့ပိုးမှုများ ရှာဖွေခြင်း၊
- ရေရရှိရေးအတွက်နှင့် အိမ်ထောင်စုများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အသေးစားလုပ်ငန်းများအတွက် ငွေကြေးပံ့ပိုးနိုင်ရန် အသေးစားချေးငွေ လုပ်ငန်းရှင်များနှင့်အတူ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရေရရှိရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ချေးငွေများ ရယူဆောင်ရွက်ခြင်း၊

⁴⁸WHO, Evaluation of the Costs and Benefits of Water and Sanitation Improvements at the Global Level, Guy Hutton & Lawrence Haller (2004)

⁴⁹Water and Sanitation Program - East Asia and the Pacific (WSP-EAP) (2007), Economic Impacts of Sanitation in Southeast Asia: Summary

နောက်ဆက်တွဲများ

နောက်ဆက်တွဲ-၁။ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

ဝေါဟာရ	အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်/ရှင်းလင်းချက်
ရေရရှိရေးဝန်ဆောင်မှုများအား ရရှိအသုံးပြုနိုင်ခြင်း။	နေအိမ်နှင့် မိတာ၂၅၀သန့်ရှင်းသော ရေအရင်းအမြစ် တည်ရှိခြင်း။ သန့်ရှင်းသော ရေအရင်းမြစ်ဟု ဆိုရာတွင် စက်ရေတွင်းနက်များ၊ အိမ်သွယ်ရေပိုက်ပိုက်လိုင်းစနစ်များ ကဲ့သို့သော “သန့်ရှင်းသော” ရေကို ပေးနိုင်ခြေပိုရှိသော ရေအရင်းအမြစ်ကိုဆိုလိုသည်။
လုံလောက်သည့် မိလ္လာနှင့် ရေဆိုးစနစ်ကို ရရှိအသုံးပြုနိုင်ခြင်း	နေအိမ်၊ ခြံဝင်းအတွင်း၊ ကောင်းမွန်သော မိလ္လာ၊ ရေဆိုးနုတ်စနစ် တစ်ခု ရှိခြင်း။
တာဝန်ခံမှု	အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများနှင့် အစိုးရဌာနများ၏ အရာရှိများ/ဝန်ထမ်းများ သည်မိမိတို့၏လုပ်ဆောင်ချက်များကို ရှင်းလင်း ဖြေကြားနိုင်ခြင်း၊ တာဝန်နှင့် ကတိကဝတ်များကို မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့လျှင် လိုအပ်သလို ပြင်ဆင် ဆောင်ရွက်ရန် အာမခံနိုင်ရမည်။
ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းများ	အခန်းကဏ္ဍနှင့် စည်းကမ်းချက်များကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် သော နည်းလမ်း။
စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း	လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ထိရောက်ကျွမ်းကျင်စွာ လုပ်ကိုင်နိုင်စေရန် အလို့ငှာ၊ အသင်းအဖွဲ့များနှင့်လူတို့ ၏စွမ်းဆောင်ရည် တဖြည်းဖြည်း ချင်းတိုးတက်လာစေရန် လုပ်ဆောင်ချက်။
ရပ်ရွာလူထု	ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍ လုပ်ငန်းများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများမှ အကျိုးခံစားရသော သီးခြားသက်ဆိုင် သော လူတစ်စု
ရပ်ရွာလူထုကကုန်ကျစရိတ်ထည့်ဝင်ခြင်း	ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်သောကုန်ကျ စရိတ်အား လူထု၏ဝေမျှထည့်ဝင်မှု။ လူထုပါဝင်မှုကိုလုပ်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စည်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ငွေအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဒေသထွက်ပစ္စည်းနှင့် ပေးကမ်းနိုင်စွမ်းသော အခြေအနေပေါ် မူတည်ပြီး တွက်ချက်နိုင်ပါသည်။
ရပ်ရွာလူထုက ကုန်ကျစရိတ်ကို မျှဝေကျခံခြင်း	မတည်ရှင်းနှီးမြုပ်နှံမှုစရိတ်များ၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုစရိတ်များ၊ ပြုပြင် ထိန်းသိမ်းရေးစရိတ်များ၊ အခြားဝန်ဆောင်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သော မည်သည့်ကုန်ကျစရိတ်ကိုမဆို ဝန်ဆောင်မှု သုံးစွဲသောလူထုက သုံးစွဲခပေးခြင်း။
ရပ်ရွာလူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှု	ဤဖြစ်စဉ်တွင် ရပ်ရွာသူ/သားများ (သို့) အဖွဲ့တစ်ခု၏ အဖွဲ့ဝင်များ ပါဝင်ကြပြီး မိမိတို့အပေါ်သက်ရောက်မှုရှိမည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ဝင်ရောက် ချယ်လှယ် နိုင်ကြသည်။ ရပ်ရွာသူ/သားတစ်ဦး တစ်ယောက်ချင်းစီအား

	အကြံဉာဏ်များပေးရန်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရန်နှင့် လုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်ရန် အားပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ပါသည်။
ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုဖြေလျှော့ခြင်း	ဒေသန္တရလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်အတွက် အစိုးရသည် နိုင်ငံတော်အဆင့်ခွဲဌာနခွဲများအား အစိုးရလုပ်ငန်းများ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ နှင့် အရင်းအမြစ်များ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပေးအပ်သည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရသည် မိမိဒေသရှိ ပြည်သူများကို တာဝန်ခံရမည်။
တာဝန်ခွဲပေးခြင်း	ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခု (သို့မဟုတ်) အခြားအစိုးရအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် လက်အောက်ဌာနများအား မိမိတို့ကိုယ်စား ဆောင်ရွက်ရန် ကိုယ်စား လှယ်လွှဲအပ်ပြီး လုပ်ငန်းတာဝန်များခွဲပေးသည်။ လွှဲအပ်ခံ ဌာနသည် သက်ဆိုင်ရာဌာနကို တာဝန်ခံရမည်ဖြစ်သည်။
တောင်းဆိုချက်များအားလုပ်ငန်း ချောင်ပေးခြင်း	လုပ်ငန်းများ (သို့မဟုတ်) ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းများ အားဖြင့် စားသုံးသူ များ ဝယ်ယူလိုသည့် လိုချင်သည့်ကုန်စည်များ/ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးရန် သေချာစေခြင်း။
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု	အပြောင်းအလဲတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အခြေအနေတစ်ရပ် (သို့မဟုတ်) ကောင်းမွန်သည့်အနေအထားတစ်ရပ်အဖြစ်သို့ တိုးတက်ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်သည်။
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ငန်းလုပ်ငန်း ချောင်ကိုင်ဖက်များ	အလှူရှင်များ၊ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်များနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်ရန် အလွှာ အသီးသီးပါဝင်သည့်အဖွဲ့များ
မသန်စွမ်းခြင်း	တဖြည်းဖြည်းဖြစ်လာသည့်ရှုမြင်ချက်- မသန်စွမ်းမှုဆိုသည်မှာ ရုပ်/ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာချို့တဲ့သူများနှင့် သဘောထားများ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင် ရာအခက်အခဲများထိတွေ့ရာမှဖြစ်ပေါ်လာသည့် ရှုမြင်ချက်တစ်ခုဖြစ်ပါ သည်။ သဘောထားဆိုင်ရာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခက်အခဲများက မသန်စွမ်းသူများအား အခြားသူများတန်းတူ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတွင် အပြည့်အဝပါဝင်နိုင်အောင် ဟန့်တားထားသည်။
သောက်ရေ	သတ်မှတ်စံနှုန်းကိုက်ညီပြီး မပြုပြင်သော်လည်း သောက်သုံးရန် စိတ်ချရသည့်ရေ။
ဝန်ဆောင်မှုများအားထိရောက် စွာသုံးခြင်း	ကျန်းမာရေး၊စီးပွားရေးနှင့် ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းကို မျှော်မှန်းထားသည့် အတိုင်းအကောင်းဆုံးမြှင့်တင်ပေးနိုင်ရန်ရေ၊ မိလ္လာနှင့်ရေဆိုးစနစ်များ အား ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲအသုံးပြုခြင်း။
စွမ်းဆောင်နိုင်စေခြင်း	ရပ်ရွာလူထု၏ကိုယ်တိုင်အစပျိုးလုပ်ဆောင်မှုနှင့် တီထွင်ဖန်တီးမှု စွမ်း ရည်များကို လှုံ့ဆော်ပေးခြင်းဖြင့် ရပ်ရွာလူထုသည် အမှီအခိုကင်းကင်း ဖြင့်မိမိဘာသာရပ်တည်နိုင်ရန်နှင့် ယုံကြည်မှုရှိစေလာစေရန် တစ်ဦး တစ်ယောက် (သို့မဟုတ်) အစုအဖွဲ့များ၏အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှု။
စွမ်းဆောင်နိုင်သည့်ဝန်းကျင်	မူဝါဒများ၊ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍများ။တရားဝင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ရပ်ရွာအဖွဲ့ အစည်းများနှင့် မိတ်ဖက်လုပ်ဆောင်သည့် အဖွဲ့များအားလုံး စုပေါင်းပြီး ဝန်ဆောင်မှုများထိရောက်စေရန်နှင့် အကျိုးရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ပေး ခြင်း။

တန်းတူညီမျှမှု	လိင် (သို့မဟုတ်) လူမှုအဆင့်မခွဲပဲ ရုပ်ရွာသူ/သားများအားလုံးသည် ပံ့ပိုးမှုအထောက်အပံ့များကို အသုံးပြုနိုင်ကြသည်။
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာမိလ္လာနှင့်ရေဆိုးစနစ်	လူအများ၏ကျန်းမာရေးနှင့်သာယာဝပြောရေးကို ဆိုးကျိုးရှိနိုင်သော ရုပ်ဝတ္ထုသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရှိကိစ္စရပ်များ အားလုံးကို ထိန်းချုပ်သည့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ရှုမြင်ချက်။ ယင်းတွင် ရေဆိုးထုတ်စနစ်၊ အမှိုက်စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အင်းဆက်ထိန်းချုပ်ခြင်းစသည့်မိလ္လာနှင့်ရေဆိုးစနစ်ကို အထောက်အကူပြုသည့်အချက်များပါဝင်သည်။
တန်းတူအခွင့်အရေး	နိုင်ငံတကာဥပဒေအရလူအများသည် လူမျိုး၊ နိုင်ငံသား၊ ကျား/မ၊ တိုင်းရင်းသား၊ လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးဆိုင်ရာ မခွဲခြားပဲ ရသင့်ရထိုက်သည့် တန်းတူအခွင့်အရေးနှင့် အခွင့်ထူးများကိုခံစားခွင့်ရှိသည်။
	အစိုးရဝန်ဆောင်မှုများကိုပြည်သူများအားလုံးအား ပံ့ပိုးရာတွင်ခွဲခြားမှုမရှိပဲ မျှမျှတတပံ့ပိုးသည်။
ဝန်ဆောင်မှုတန်းတူညီမျှခြင်း	လုပ်ဆောင်နေဆဲ/ လုပ်ဆောင်ပြီးစီမံကိန်း၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်/မူဝါဒ၊ လုပ်ငန်းရေးဆွဲထားသည့်ပုံစံ၊ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု၊ ရလဒ်များစသည်တို့ကိုစနစ်တကျ၊ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း။ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်ရာသည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကိုက်ညီမှုရှိမရှိ၊ ရည်ရွယ်ချက်များ ပြည့်ဝမှုရှိမရှိ၊ ထိရောက်မှု၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုစသည့် အနေအထားများကို ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ချက်တစ်ခုသည် စိတ်ချရသော၊ အသုံးဝင်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ပေးပြီးသင်ခန်းစာရရှိလာသည်များကို အလှူရှင်များ၊ အကျိုးခံစားသူများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းနိုင်စေသည်။
အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း	လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းက လူမှုရေးအရ သတ်မှတ်ထားသည့် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများအတွက် အခန်းကဏ္ဍများ၊ လိုက်နာရမည့်အမှုအကျင့်များ၊ လုပ်ဆောင်ရန်များ၊ လက္ခဏာရပ်များ။
ကျား/မရေးရာ	လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် ရေးဆွဲထားသည့် အစီအစဉ်ဆိုင်ရာ ယေဘုယျ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်သည်။
ပန်းတိုင်	ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြေခံအဆောက်အအုံ - ပိုက်လိုင်းဖြင့် ရေသွယ်သည့် စနစ်၊ အဝီစိတွင်း၊ ရေတွင်း၊ တုံကင် (သို့မဟုတ်) အိမ်သာစသည်ဖြင့်။
Hardware	အိမ်တွင်ရေသိုလှောင်မှု၊ ရေသုံးစွဲမှု၊ မိလ္လာ၊ ရေဆိုးစွန့်ခြင်းဆိုင်ရာ အမှုအကျင့်များ။ တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာအလေ့အထကောင်းဆိုသည်မှာ ရောဂါနှင့် နေထိုင်မကောင်းဖြစ်ခြင်းများက ကာကွယ်ရန် မိမိကိုယ်ကို၊ မိမိနေထိုင်၊ အလုပ်လုပ်ကိုင် သည့်နေရာများကို သန့်ရှင်းအောင် ထားတတ်သည့်အလေ့အထဖြစ်သည်။
ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သည့်ဝန်းကျင်	ရေ၊မစင်တို့ကတစ်ဆင့် ဖြစ်ပွားသည့် ရောဂါများ ကင်းစင်သည့် သန့်ရှင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်
ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သည့်အိမ်သာ	အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ရောဂါပြန့်ပွားကူးစက်မှုစက်ဝန်းကို ပြတ်တောက်စေသည့်အိမ်သာ။မစင်များကို ဘေးပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဝေးရာတွင်ထားခြင်း။ ယင်ကောင်များ၊ အခြားအင်းဆက်များ မလာနိုင်အောင်

	ပြုလုပ်ခြင်း၊ ယင်ကာကွယ်ထားသည့်ပိုက်များဖြင့် မိလ္လာကျင်းများကို လေဝင်လေထွက်ကောင်းမွန်အောင်လုပ်ခြင်း။
အဆင့်မြှင့်ထားသည့် မိလ္လာနှင့် ရေဆိုးစနစ်	မိလ္လာပိုက်လိုင်း၊မိလ္လာကန် (သို့မဟုတ်) ဖုံးကာထားသည့် မိလ္လာကျင်းနှင့်ဆက်သွယ်ထားသည့် ရေလောင်းအိမ်သာ။ အင်္ဂါတေလောင်းထားသည့် (သို့မဟုတ်) လေဝင်လေထွက်ကောင်းအောင် အဆင့်မြှင့်ထားသည့် မိလ္လာကျင်းနှင့်တွဲဆောက်ထားသောအိမ်သာ။
အဆင့်မြှင့်ထားသည့်ရေရရှိရေး	စိတ်ချရသည့်ရေရရှိရေးပေးနိုင်သည့် ရေရင်းမြစ်။ အိမ်များသို့ ပိုက်ဖြင့်ပေးဝေသည့်ရေ၊ အဝီစိတွင်း စသည်။
သဘောပေါက်နားလည်စေပြီး မှ ရွေးချယ်စေခြင်း	ရပ်ရွာတွင်းရှိလူအများအား အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား၊ ဆင်းရဲ၊ ချမ်းသာမရွေး ရွေးချယ်စရာ နည်းပညာများ ပေးကာ၎င်းတို့၏အခြေအနေနှင့်ကိုက်ညီသော၊ ငွေကြေးအားဖြင့်လည်းတတ်နိုင်သော၊ ပေးရသည့်ငွေနှင့်အကျိုးထိရောက်သောနည်းပညာများကို ရွေးချယ်စေခြင်း။
	သဘာဝဇီဝစနစ်များအား မထိခိုက်စေသော၊ တန်းတူညီမျှဖြစ်သော လုပ်ဆောင်ချက်များဖြင့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး သာယာဝပြောမှုကို အကောင်းဆုံးမြှင့်တင်ပေးရန်ရေ၊ မြေနှင့်သက်ဆိုင်ရာသယံဇာတများအားစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းကို ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရန်အားပေးသည့်ဖြစ်စဉ်။
ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သည့်ရေ အရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှု	ရေရရှိရေးပစ္စည်းများကောင်းစွာ အလုပ်လုပ်စေရန် ထိန်းသိမ်းရသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ဆိုလိုပါသည်။
- ကြိုတင်ကာကွယ်သည့်ထိန်းသိမ်းမှု။ - ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းခြင်း။ - အရေးပေါ်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့်ထိန်းသိမ်းခြင်း။	- ပစ္စည်းများအားပုံမှန်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပြုပြင်ခြင်း၊ စက်ပစ္စည်းများပျက်စီးမှုနည်းပါးစေခြင်း - စိတ်ချရသည့်ရေရရှိရေး ရေရှည်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ပျက်စီး၊ယိုယွင်းသော အစိတ်အပိုင်းများကိုအသေးစားပြင်ဆင်ခြင်း။ - ရုတ်တရက်စက်ချို့ယွင်းမှုများနှင့်သုံးစွဲသူများက စောဒကတက်မှုများကို ဖြေရှင်းရန်ကြိုတင် စီစဉ်ထားသော တုံ့ပြန်မှုများ ဆောင်ရွက်ပြီး ရပ်တန့်သွားသည့်ရေပေးဝေမှုကိုပြန်လည်လုပ်ဆောင်ခြင်း။
သတင်းအချက်အလက်စနစ်များ စီမံခန့်ခွဲခြင်း (စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း)	လုပ်ဆောင်မှုနှင့်ရလဒ်များအားတိုးတက်စေရန်သတင်းအချက်အလက်များစစ်ဆေးခြင်း၊ စုဆောင်းခြင်း၊ ဆန်းစစ်ခြင်း။ အနှစ်သာရအားဖြင့်၎င်းသည် လက်တွေ့အခြေအနေနှင့်မှန်းဆ/စီစဉ်ထားသည့် အခြေအနေများကိုနှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ ထို့နောက်လက်တွေ့နှင့် မျှော်မှန်းချက်ကိုက်ညီအောင်လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။
အသေးစားငွေချေးလုပ်ငန်း	ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၊ ဝင်ငွေနည်းသူများနှင့် လုပ်ငန်းငယ်များအား ငွေကြေးထောက်ပံ့သည့်ဝန်ဆောင်မှု။ ချေးငွေ၊ စရံငွေစသည်။
အန်ဂျီအိုများ	အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့များ၊ အထူးသဖြင့် အကျိုးအမြတ်အတွက်မဟုတ်သည့်အဖွဲ့များ၊ ယင်းတွင် နိုင်ငံတကာအန်ဂျီအိုများ၊ ဒေသန္တရနှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် NGO များအပါအဝင်။ အကျိုးအမြတ်အတွက်မဟုတ်ပဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းအကျိုးအတွက် လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ဆောင်ချက်များကိုလုပ်ဆောင်နေသည့် ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများ

ရည်ရွယ်ချက်	လုပ်ဆောင်ချက်အစီအစဉ်တစ်ခု၏ တိကျသည့် ရည်မှန်းချက်/ ရည်မှန်းချက်များ။ ရည်ရွယ်ချက်များသည် အောင်မြင်နိုင်သော၊ တိုင်းတာ၍ ရသော အပြောင်းအလဲဖြစ်စေသည့် လုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။
ပတ်ဝန်းကျင်တွင်အပေါ့အလေးသွားမှုကင်းစင်ခြင်း	ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အပေါ့အလေးစွန့်သည့် အလေ့အထ လုံးဝ ပပျောက်ခြင်း၊ သတ်မှတ်အိမ်သာများအတွင်းသို့ မစွန့်ခြင်း။ နို့စို့အရွယ် ကလေးမစင်များအား မှန်မှန်ကန်ကန်စွန့်ပစ်ခြင်း။ ဥပမာ - ကလေးမစင်များအား မြေမြုပ်ခြင်း၊ အိမ်သာကျင်းအတွင်း စွန့်ပစ်ခြင်း။
လုပ်ငန်းလည်ပတ် လုပ်ဆောင်ခြင်း ရေပေးဝေဖြန့်ဖြူးရေးအတွက် နေ့စဉ်စီမံလုပ်ဆောင်ခြင်း။ ၎င်းတွင် အောက်ပါလုပ်ငန်းများပါဝင်သည်။	အဓိကလုပ်ငန်းမှာ စိတ်ချရသည့် သောက်ရေကို သုံးစွဲသူများထံ အရောက်ပို့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ - မော်တာသုံး ရေစုပ်စက်များအား မောင်းနှင်ခြင်း၊ စက်ပိတ်ခြင်း၊ စက်သုံးဆီအထောက်အပံ့နှင့်ရေဘားများ ထိန်းခြင်း။ ပံ့ပိုးမှုအင်ဂျင်နီယာများအား ရေရှည်ခံစေရန် သုံးစွဲသူများက မှန်မှန်ကန်ကန်သုံးခြင်း။ ဥပမာ- ရေတွင်းတွင် ရေပုံးနှင့်ကြိုးကို မှန်မှန်ကန်ကန်သုံးခြင်း၊ လက်တွန်းရေတင်စက်၊ ရေငုတ်တွင် ပိုက်ခေါင်းများကို မှန်မှန်ကန်ကန်သုံးခြင်း။
စနစ်(သို့မဟုတ်) ဝန်ဆောင်မှု၏ ပိုင်ဆိုင်မှု	ထောက်ပံ့သည့်ဝန်ဆောင်မှုများ (သို့မဟုတ်) စနစ်ကို စီမံခန့်ခွဲရာနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ထိန်းချုပ်ခြင်း။
ထပ်တလဲလဲကုန်ကျရန်ရှိသည့် စရိတ်	စနစ်တစ်ခု (သို့မဟုတ်) တပ်ဆင်ထားသည်များ ကောင်းစွာ လည်ပတ်အလုပ်လုပ်စေရန် ကာလအလိုက် ကုန်ကျစရိတ်။
အခန်းကဏ္ဍများနှင့်တာဝန်များ	လုပ်ငန်းတစ်ခုတွင်ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေသည့်တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်း (သို့မဟုတ်) အုပ်စုများအား လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် သတ်မှတ်တာဝန်များကိုခွဲဝေခြင်း။
အခန်းကဏ္ဍများနှင့်တာဝန်များ	လုပ်ငန်းတစ်ခုတွင်ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေသည့်တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်း (သို့မဟုတ်) အုပ်စုများအား လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် သတ်မှတ်တာဝန်များကို ခွဲဝေခြင်း။
စည်းကမ်းများ	ကဏ္ဍ၏ ရည်ရွယ်ချက်များပြည့်မီရန် လုပ်ဆောင်သည့် လုပ်ငန်းများကို ထိန်းချုပ်သည့် ပွင့်လင်းမြင်သာသော လမ်းညွှန်ချက်များ၊ မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများ။ ပတ်သက်ဆက်နွှယ်သူများ၏ အခန်းကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင်လိုက်နာရန်လမ်းညွှန်။
ကျေးလက်နေရပ်ရွာလူထုများ	စည်ပင်သာယာနယ်နိမိတ်ပြင်ပတွင် အခြေချနေထိုင်သူများ။
စိတ်ချရသည့်သောက်သုံးရေရင်းမြစ်	မြန်မာနိုင်ငံ၏ သောက်ရေစံနှုန်း (သို့မဟုတ်) အခြားသင့်တော်သည့် စံတန်ဖိုးများနှင့် ကိုက်ညီသည့် ရေကိုတစ်သမတ်တည်း ရရှိနိုင်သော ရေအရင်းမြစ်။
မိလ္လာနှင့်ရေဆိုးစနစ်	လူတို့စွန့်ထုတ်သည့်ဆီး၊ မစင်နှင့်အိမ်ထောင်စုများကထွက်သည့် စွန့်ပစ်ရေများအား စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း။
မိလ္လာ	မိလ္လာကန်အတွင်းရှိ အရည်၊ အမြုပ်စသည့်အညစ်အကြေးများ။
လူမှုရေးအရမိလ္လာနှင့်ရေဆိုးဆိုင်ရာဈေးကွက်မြှင့်တင်မှု	လူမှုရေးရည်ရွယ်ချက်များအတွက် ဈေးကွက်မြှင့်တင်သည့် နည်းလမ်းများသုံးခြင်း။ ယင်းတွင်စားသုံးသူများထံ ရောက်ရှိမည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ ၎င်းတို့ဝယ်ယူလာအောင် ဆွဲဆောင်ခြင်း၊ ထုတ်ကုန်/ဝန်ဆောင်မှုကို သုံးခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ ယင်းတွင် အစိတ်အပိုင်း လေးခု

	ပါသည်။ ထုတ်ကုန်၊ ဈေးနှုန်း၊ နေရာနှင့် အရောင်းမြှင့်တင်ခြင်း။ ယင်းအစိတ်အပိုင်းလေးခုကို လူမှုရေးရာ အရောင်းမြှင့်တင်မှုအတွက် ပြုပြင်မွမ်းမံပြီး အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။
ဆော့ဖ်ဝဲ	ရေရရှိရေး၊ မိလ္လာ၊ ရေဆိုးစနစ်ကို အဆင့်မြှင့်ရန်အတွက် အဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ အခြေခံအဆောက်အဦ အသုံးပြုခြင်း စသည်တို့မဟုတ်သော လုပ်ဆောင်ချက်များ။ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် စနစ်များ၊ ထုတ်လုပ်သူများအား စွမ်းဆောင်လာနိုင်စေခြင်း၊ တစ်ကိုယ်ရည်ကျန်းမာရေး၊မိလ္လာနှင့် ရေဆိုးစနစ်သုံးစွဲမှုမြှင့်တင်ခြင်း (CLTS နှင့် လူမှုရေးရာ ဈေးကွက်မြှင့်တင်ခြင်း အပါအဝင်)၊ သင်တန်းများ၊ လူထုကို လှုံ့ဆော်ခြင်းနှင့်စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်ခြင်း။
အညစ်အကြေးစီမံခန့်ခွဲခြင်း	ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ အင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်း၊ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ အနုသုခုမဆိုင်ရာ၊ အခြားသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကောင်းဆုံးစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီသည့်အပြုအမူများဖြင့် စနစ်လည်ပတ်ခြင်း၊ ခွဲထုတ်ခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်း၊ ကောက်ယူခြင်း၊ ပြောင်းလွှဲခြင်း၊ ပို့ဆောင်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းဖြစ်စဉ်၊ အညစ်အကြေးအမှိုက်သရိုက်များအားစွန့်ပစ်ခြင်း။ ယင်းလုပ်ဆောင်ချက်များသည် ပြည်သူ့သဘောထားကို တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းမျိုးလည်းဖြစ်ရမည်။
ပက်သက်ဆက်နွယ်သူများ	သတ်မှတ်ကဏ္ဍလုပ်ငန်း (သို့မဟုတ်) ကြားဖြတ်ဆောင်ရွက်ချက်တွင် တိုက်ရိုက်စိတ်ပါဝင်စားသည့်အုပ်စု၊
ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု	မူဝါဒဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ရည်ရွယ်ချက်များ အောင်မြင်ရန် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်/ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခု/ စီးပွားရေးကဏ္ဍတစ်ခုအား ပေးသည့် ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု။ ဥပမာ- ထောက်ပံ့ငွေမရလျှင် ကျရှုံးနိုင်သည့်လုပ်ငန်းတစ်ခုကို ထောက်ကူရန် ပေးနိုင်သည် (သို့မဟုတ်) ထောက်ပံ့ငွေမရှိလျှင် မည်သည့်အခါမှ လုပ်ဖြစ်မည်မဟုတ်သော လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန် တွန်းအားပေးသည့်အနေဖြင့် ပေးခြင်း။
ရေရှည်တည်တံ့သောဝန်ဆောင်မှုများ	လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရန်၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် အစားထိုးလဲလှယ်ရန်၊ နည်းပညာပိုင်း၊ လူမှုရေးပိုင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံပိုင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာရှုထောင့်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည့် လိုအပ်သည့် ငွေကြေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များအားလုံး ဝန်ဆောင်မှုများတွင် ရှိသည်။ သို့မှသာ ၎င်းဝန်ဆောင်မှုများသည် အခြေခံအဖြစ် လက်ခံထားသည့် ဝန်ဆောင်မှုကို ဆက်လက် လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။
ပွင့်လင်းမြင်သာမှု	လုပ်ဆောင်ချက်အပေါ်တွင် အခြားသူများက သံသယမရှိအောင်၊ တာဝန်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရိုးရိုးသားသား ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း။
မြော်မြင်ချက်	အသိဉာဏ်ပညာနှင့် စိတ်ကူးပုံဖော်ခြင်းကို ပြသသည့် ရေရှည်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာရန် ဆန္ဒရှိသော အပြောင်းအလဲ။
ထိခိုက်လွယ်အုပ်စုများ	လူအများအား အမျိုးအစားခွဲသည့် ယေဘုယျအသုံးအနှုံး။ ယင်းအုပ်စုတွင်ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ စစ်နှင့် ပဋိပက္ခကြောင့်

	ထိခိုက်ခံစားရသူများ၊ ကလေးများနှင့် လူငယ်များ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် လူနည်းစုဖြစ်သည့် တိုင်းရင်းသားများပါဝင်သည်။ လူအများသည် ဖော်ပြပါအုပ်စုအမျိုးအစား တစ်ခုမကတွင် အကျုံးဝင်နိုင်ပါသည်။ ထိခိုက်လွယ်မှုဆိုရာတွင် ဆိုးကျိုးသက်ရောက် ခံရနိုင်သည့် အနေအထား (ရုတ်တရက်ကျရောက်သည့် အကြပ်အတည်းများနှင့် ဆင်းရဲမှုပမာဏ)၊ စီမံခန့်ခွဲနိုင်စွမ်း (သယံဇာတများ၊ Safety net လုံခြုံရေးအစီအမံများရရှိနိုင်မှု)
ရေဝန်းကျင်	ရေနှင့်ဆိုင်သည့်စနစ်။ ၎င်းစနစ်အတွင်းတွင်ရပ်ရွာက လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်သည်။ ယင်းသည်ရပ်ရွာထက်ပင် ကျယ်ပြန့်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ - ရေနက်ပိုင်း ?? river basin
ရေသယံဇာတ	အသုံးပြုရန်ရရှိနိုင်သည့် ရေထု။ ရေကန်၊ မြစ် (သို့မဟုတ်) aquifer စသည်။ မိုးရေလည်းပါဝင်နိုင်ပါသည်။
ရေရင်းမြစ်	စီမံစမ်းရေ၊ ရေတွင်းစသည့် ရေထုတ်ယူနိုင်သည့်နေရာ။ မြစ်၊ ရေကန် စသည့်ဖြင့် ဒေသအနေအထားအလိုက်။
ရေရရှိရေး	အိမ်သုံးရေ - သောက်သုံးခြင်း၊ ဆေးကြောခြင်း၊ ရေချိုးခြင်း၊ အိမ်တွင်း စီးပွားလုပ်ငန်းအတွက် သုံးသည့်ရေ။
ရေသုံးစွဲခ	ပြုပြင်၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ရပ်ရွာရေပေးဝေမှုစနစ် တိုးချဲ့ခြင်းအတွက် ရပ်ရွာအတွင်းတွင် ရေသုံးစွဲခကို ပုံမှန်ကောက်ခံသည့်စနစ်။

လိုအပ်သည့်နေရာတွင်ထပ်တိုးသတင်းအချက်အလက်နှင့်လမ်းညွှန်ချက်များပံ့ပိုးပေးရန်။

နောက်ဆက်တွဲ ၂။ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ

ကျေးလက်လူထု ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး

မှတ်ချက်။ အာဏာပိုင်များက တာဝန် နှင့် ဝတ္တရားများ ပေးအပ်သောတရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းချက်များ၏ အကြောင်းအရာ၊ နေ့ရက်များကိုပေးပါ။

တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ	ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်သည့်အဖွဲ့အစည်း					တရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းချက်များ
	အဆင့်	ပြည်ထောင်စု	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသ ကြီး	ခရိုင်	မြို့နယ်	
ဌာနများ၏ မူဝါဒနှင့်နည်းဗျူဟာ						
▪ မူဝါဒရေးဆွဲရေး	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH	DRD, DPH	-	TF
▪ နည်းဗျူဟာပြင်ဆင်ခြင်း	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH	DRD, DPH	-	TF
စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးခြင်း						
▪ ကျေးလက်ဒေသရေရရှိရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု	DRD	DRD	DRD	DRD	-	
▪ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု	DRD	DRD	DRD	DRD	-	
▪ ရေရရှိရေးဦးစားပေးကျေးရွာရွေးချယ်ခြင်း	DRD	DRD	DRD	DRD	COMMUNITY	MP,CBO,DP
▪ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဦးစားပေးကျေးရွာရွေးချယ်ခြင်း	DPH	DPH	DPH	DPH	COMMUNITY	MP,CBO,DP
▪ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေးနှင့်အရေးပေါ်အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း	DPH,RRD,DRD	DPH,RRD,DRD	DPH,R RD,DRD	DPH,RRD,DRD		
ဘဏ္ဍာရေး						
▪ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း/ ကုန်ကျငွေခန့်မှန်းခြင်း	DRD,DPH,BD,PD, FERD	DRD,DPH, BD,PD, FERD	DRD,D PH.,PD, FERD	DRD,DP H.PD,		DP, NGO, CBO,
▪ ဘဏ္ဍာရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း	AG, DRD, DPH.BD, PD, FERD	DITTO	DITTO	DITTO		
▪ ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေခြင်း	BD, DRD, DPH	LG, DRD, DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		
▪ ငွေရင်းထုတ်ပေးခြင်း	BD, DRD, DPH	LG, DRD, DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		
▪ ငွေကြေးသုံးစွဲမှုကိုစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း	AG,FERD, MP					
ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း						
▪ ဌာနတွင်း	DRD,DPH	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		DPs
▪ ဌာနအချင်းချင်း	DRD,DPH	DRD,DPH	DRD,	DRD		DPs
▪ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာတုံ့ပြန်ကူညီရန်အတွက် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး	RRD,DRD, DPH	RRD,DRD, DPH	RRD,D RD, DPH	RRD,DRD, DPH		DPs

တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ	ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်သည့်အဖွဲ့အစည်း					တရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်း ကမ်းချက်များ
	အဆင့်	ပြည်ထောင်စု	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသ ကြီး	ခရိုင်	မြို့နယ်	
စည်းမျဉ်း စည်းကမ်း						
▪ မူဝါဒ	DRD,DPH, DWIR	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		HD
▪ ဘဏ္ဍာရေး	DRD,DPH	DRD,DPH	-	-	-	DPs,Auditor General,
▪ ဒေသဆိုင်ရာဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်း (by-laws)	UNIONGOV	LG	-	-	-	
▪ ဒီဇိုင်းစံချိန်စံညွှန်းများနှင့် အမျိုး အစားများ	DRD,DPH	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		
▪ အလုပ်၏အရည်အသွေး	DRD,DPH	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		
▪ ရေခွဲဝေပေးခြင်း	DRD,DWIR, ECD	LG,DRD				
▪ ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းခြင်း	DRD,DPH, SC	LG,DRD, DPH	DRD, DPH			
▪ ရေအရည်အသွေးစံသတ်မှတ်ချက် လိုက်နာမှု	DPH	DPH	DPH	DPH		
▪ ရေအရင်းအမြစ်ခွဲဝေပေးရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး	DRD,DWIR, ECD	LG,DRD,				
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေး						
ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ခြင်း	DRD,DPH.B D,PD, FERD	DRD,DPH. BD,PD, FERD	DRD, DPH., PD, FERD	DRD, DPH.PD,		
▪ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့်အိမ်ထောင် စုများအားအသေးစားချေးငွေချပေး ေး	DRD,BD,PD, MEB	DRD,MEB , BD	DRD, MEB	DRD, MEB		
▪ ရပ်ရွာလူထုကိုစည်းရုံးခြင်း/ ပံ့ပိုး ကူညီခြင်း				DRD, GAD, DPH		
▪ ရပ်ရွာလူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင် ရေး				DRD, DPH		
▪ အမှုအကျင့်ပြောင်းလဲမှုမြှင့်တင် ရေး				DPH		
▪ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးမြှင့် တင်ရေး (incl. CLTS)				DPH		
▪ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဈေး ကွက်ရှာဖွေခြင်း	AG,DPH, DRD,PS	DPH,DRD, PS	DPH, DRD, PS	GAD, DPH, DRD,PS		
▪ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး	AG,DPH, DRD,PS	DPH,DRD, PS	DPH, DRD, PS	GAD, DPH, DRD,PS		
▪ အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့် ခွဲရေး	AG,DRD, DPH	DRD,DPH	DRD, DPH	GAD, DRD, DPH		
▪ နည်းပညာဆိုင်ရာဒီဇိုင်းနှင့်ပံ့ပိုးကူညီ ခြင်း	DRD,DPH,M OST,MES	DRD,DPH, MES				
▪ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင်စီမံ ခန့်ခွဲခြင်း	DRD,DPH, MOC,	DRD,DPH	DRD, DPH,	DRD, DPH,		

တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ	ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်သည့်အဖွဲ့အစည်း					တရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်း ကမ်းချက်များ
	အဆင့်	ပြည်ထောင်စု	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသ ကြီး	ခရိုင်	မြို့နယ်	
<ul style="list-style-type: none"> ဝယ်ခြမ်းရေး 	DRD,DPH	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		
<ul style="list-style-type: none"> အရည်အသွေးထိန်းသိမ်းရေး 	DRD,DPH	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		
<ul style="list-style-type: none"> စွမ်းဆောင်ရည်စီမံခန့်ခွဲခြင်း 	DRD,DPH	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဆောင်တာများ - ရေရရှိရေး						
<ul style="list-style-type: none"> လုပ်ငန်းဆောင်တာများစီမံခန့်ခွဲခြင်း 	DRD	DRD	DRD	DRD, CBO	CBO	
<ul style="list-style-type: none"> ပုံမှန်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု 				DRD, CBO	CBO	
<ul style="list-style-type: none"> ပြုပြင်ခြင်း 				DRD, CBO	CBO	
<ul style="list-style-type: none"> လမ်းညွှန်အကြံပေးထောက်ပံ့မှု စနစ်များ 	DRD,	DRD	DRD	DRD		
<ul style="list-style-type: none"> ထောက်ပံ့မှုကွင်းဆက် 	DRD,PS	DRD,PS	DRD,PS	PS		
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဆောင်တာများ - ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး						
<ul style="list-style-type: none"> လုပ်ငန်းဆောင်တာများစီမံခန့်ခွဲခြင်း 	DPH	DPH	DPH	DPH, CBO	HH	
<ul style="list-style-type: none"> ပုံမှန်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု 				DPH, CBO	HH	
<ul style="list-style-type: none"> ပြုပြင်ခြင်း 				DPH, CBO	HH	
<ul style="list-style-type: none"> လမ်းညွှန်အကြံပေးထောက်ပံ့မှု စနစ်များ 	DPH	DPH	DPH	DPH		
<ul style="list-style-type: none"> ထောက်ပံ့မှုကွင်းဆက် 	DPH,PS	DPH,PS	DPH,PS	PS		
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဆောင်တာများ - အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်မှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း						
<ul style="list-style-type: none"> လုပ်ငန်းဆောင်တာများစီမံခန့်ခွဲခြင်း 	DRD,DPH	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH, CBO	HH	
<ul style="list-style-type: none"> ပုံမှန်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု 				DRD, DPH, CBO	HH	
<ul style="list-style-type: none"> ပြုပြင်ခြင်း 				DRD, DPH, CBO	HH	
<ul style="list-style-type: none"> လမ်းညွှန်အကြံပေးထောက်ပံ့မှု စနစ်များ 	DRD,DPH	DRD,DPH	DRD, DPH	DPH		
<ul style="list-style-type: none"> ပြန်လည်ပြုပြင်စီမံသည့် ကွင်းဆက် 	DRD,DPH,PS	DRD,DPH, PS	DRD, DPH,PS	PS		
လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ကူညီရန်အတွက်ရေရရှိရေး၊						

တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ	ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်သည့်အဖွဲ့အစည်း					တရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်း ကမ်းချက်များ
အဆင့်	ပြည်ထောင်စု	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသ ကြီး	ခရိုင်	မြို့နယ်	ကျေးရွာ	
ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး						
▪ အလျင်အမြန်အကဲဖြတ်ခြင်း	DRR,DRD, DPH	LG,DRR, DRD,DPH	DRR, DRD, DPH,	DRR, DRD, DPH,	DRR, DRD, DPH, CBO	DPs
▪ သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှု	UG,DRR, DRD,DPH	LG,DRR, DRD,DPH,	DRR, DRD, DPH	DRR, DRD, DPH	DRR, DRD, DPH, NGO, CBO	DPs
▪ ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားခြင်း	UG,DRR, DRD,DPH	LG,DRR, DRD,DPH,	DRR, DRD, DPH	DRR, DRD, DPH	DRR, DRD, DPH, NGO, CBO	DPs
▪ ရှေးဦးပြန်လည်ထူထောင်ရေး/ အကူးအပြောင်းကာလဖွံ့ဖြိုးရေး	UG,DRR, DRD,DPH, AF	LG,DRR, DRD,DPH, AF	DRR, DRD, DPH, AF	DRR, DRD, DPH, AF	DRR, DRD, DPH, AF,CBO	DPs
စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း						
▪ အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း	UG,DRR, DRD,DPH	LG,DRR, DRD,DPH	DRR, DRD, DPH	DRR, DRD, DPH		
▪ ရေရရှိရေးစနစ်များသို့လှောင်သည့် (နေရာအမျိုးအစား၊အရေအတွက်၊ အရည်အသွေး)	DRD,DPH	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		
▪ ကဏ္ဍအလိုက် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း	UG,DRD, DPH	LG,DRD, DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		
▪ ကဏ္ဍအလိုက်အကဲဖြတ်ခြင်း	DRD,DPH	DRD,DPH	DRD, DPH	DRD, DPH		
▪ အစီအစဉ်များ/စီမံကိန်းများ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း	DRD,DPH, NGO	DRD,DPH, NGO	DRD, DPH, NGO	DRD, DPH, NGO		
▪ အစီအစဉ်များ/စီမံကိန်းများအကဲဖြတ် ခြင်း	DRD,DPH, NGO	DRD,DPH, NGO	DRD, DPH, NGO	DRD, DPH, NGO		
▪ ရေအရည်အသွေးစစ်ဆေးခြင်း	DPH	DPH	DPH	DPH		
သုတေသနနှင့်တီထွင်ဖွံ့ဖြိုးရေး						
▪ လုပ်ငန်းတာဝန်ခန့်အပ်ခြင်း	DRD	DRD	DRD	DRD		
▪ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း	DRD	DRD,PS	DRD,PS	DRD,PS		

ကျောင်းများအတွက်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး

မှတ်ချက်။ အာဏာပိုင်များကတာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများပေးအပ်သော တရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းချက်များ၏ အကြောင်းအရာ၊ နေ့ရက်များကိုပေးပါ။

တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ	ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်သည့်အဖွဲ့အစည်း				တရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်း ကမ်းချက်များ
	ပြည်ထောင်စု	ပြည်နယ်/ တိုင်း ဒေသကြီး	ခရိုင်	မြို့နယ်	
အဆင့်					
ဌာနများ၏ မူဝါဒနှင့်နည်းဗျူဟာ					
▪ မူဝါဒရေးဆွဲရေး	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	
▪ နည်းဗျူဟာပြင်ဆင်ခြင်း	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	
စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးခြင်း					
▪ ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု	DBE	DBE	DBE	DBE	
▪ ရေရရှိရေး ဦးစားပေးကျောင်းများ ရွေးချယ် ခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE	
▪ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးဦးစားပေးကျောင်း များရွေးချယ်ခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE	
▪ အရေးပေါ်အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE	
ဘဏ္ဍာရေး					
▪ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း/ ကုန်ကျငွေခန့်မှန်းခြင်း	DBE, BD, PD, FERD	DBE, BD, PD, FERD	DBE, PD, FERD	DBE, PD	DP, NGO
▪ ဘဏ္ဍာရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း	AG, DBE, BD, PD, FERD	DITTO	DITTO	DITTO	
▪ ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေခြင်း	BD, DBE	LG, DBE	DBE	DBE	
▪ ငွေရင်းထုတ်ပေးခြင်း	BD, DBE	LG, DBE	DBE	DBE	
▪ ငွေကြေးသုံးစွဲမှုကိုစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း	AG, FERD, MP				
ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း					
▪ ဌာနတွင်း	DBE	DBE	DBE	DBE	
▪ ဌာနအချင်းချင်း	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	
စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း					
▪ မူဝါဒ	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	DBE, DRD, DPH	
▪ ဘဏ္ဍာရေး	DBE	DBE	-	-	
▪ ဒေသဆိုင်ရာဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်း (by-laws)	UG	LG	-	-	
▪ ဒီဇိုင်းစံချိန်စံညွှန်းများနှင့် အမျိုးအစား များ	DBE	DBE	DBE	DBE	

တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ	ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်သည့်အဖွဲ့အစည်း				တရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်း ကမ်းချက်များ
အဆင့်	ပြည်ထောင်စု	ပြည်နယ်/ တိုင်း ဒေသကြီး	ခရိုင်	မြို့နယ်	
▪ အလုပ်၏အရည်အသွေး	DBE,DPH	DBE, DPH	DBE, DPH	DBE,DPH	
▪ ရေအရည်အသွေးစံသတ်မှတ်ချက် လိုက်နာမှု	DBE	LG, DBE			
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေး					
▪ ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ခြင်း	UG, DBE	LG,DBE			
▪ အမှုအကျင့်ပြောင်းလဲမှုမြှင့်တင်ရေး/life skills	DBE,DPH	DBE, DPH	DBE, DPH	DBE,DPH	
▪ အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်မှုစီမံခန့်ခွဲရေး	AG,DBE	DBE	DBE	DBE	
▪ နည်းပညာဆိုင်ရာဒီဇိုင်းနှင့်ပံ့ပိုးကူညီခြင်း	DBE MOST, MES	DBE, MES			
▪ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင်စီမံခန့်ခွဲခြင်း	DBE MOC, MES	DBE	DBE	DBE	
▪ ဝယ်ခြမ်းရေး	DBE	DBE	DBE	DBE	
▪ အရည်အသွေးထိန်းသိမ်းရေး	DBE	DBE	DBE	DBE	
▪ စွမ်းဆောင်ရည်စီမံခန့်ခွဲခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE	
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဆောင်တာများ - ရေရရှိရေး					
▪ လုပ်ငန်းဆောင်တာများစီမံခန့်ခွဲခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE,TDC	BT,PTA
▪ ပုံမှန်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု	DBE	DBE	DBE	DBE,TDC	BT,PTA
▪ ပြုပြင်ခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE,TDC	BT,PTA
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဆောင်တာများ - ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး					
▪ လုပ်ငန်းဆောင်တာများစီမံခန့်ခွဲခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE,TDC	BT,PTA
▪ ပုံမှန်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု	DBE	DBE	DBE	DBE,TDC	BT,PTA
▪ ပြုပြင်ခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE,TDC	BT,PTA
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဆောင်တာများ - အစိုင်အခဲစွန့်ပစ်မှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း					
▪ လုပ်ငန်းဆောင်တာများစီမံခန့်ခွဲခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE,TDC	BT,PTA
▪ ပုံမှန်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု	DBE	DBE	DBE	DBE,TDC	BT,PTA
▪ ပြုပြင်ခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE,TDC	BT,PTA
စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်ခြင်း					
▪ သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE	
▪ ရေရရှိရေးစနစ်များသို့လှောင်သည့် (နေရာအမျိုးအစား၊အရေအတွက်၊အရည်အသွေး)	DBE,DRD	DBE, DRD	DBE, DRD	DBE,DRD	
▪ ကဏ္ဍအလိုက် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE	
▪ ကဏ္ဍအလိုက်အကဲဖြတ်ခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE	
▪ အစီအစဉ်များ/စီမံကိန်းများစောင့်ကြည့်လေ့	DBE	DBE	DBE	DBE	

တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ	ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်သည့်အဖွဲ့အစည်း				တရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းချက်များ
အဆင့်	ပြည်ထောင်စု	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး	ခရိုင်	မြို့နယ်	
လာခြင်း					
▪ အစီအစဉ်များ/စီမံကိန်းများအကဲဖြတ်ခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE	
▪ ရေအရည်အသွေးစစ်ဆေးခြင်း	DBE,DPH	DBE,DPH	DBE,DPH	DBE,DPH	
သုတေသနနှင့်တီထွင်ဖွံ့ဖြိုးရေး					
▪ လုပ်ငန်းတာဝန်ခန့်အပ်ခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE	BT,PTA
▪ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း	DBE	DBE	DBE	DBE	BT,PTA

ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းများအတွက်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး
မှတ်ချက်။ အာဏာပိုင်များက တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ ပေးအပ်သောတရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းချက်များ၏ အကြောင်းအရာ၊ နေ့ရက်များကို ပေးပါ။

တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ	ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်သည့် အဖွဲ့အစည်း				တရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းချက်များ
အဆင့်	ပြည်ထောင်စု	ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး	မြို့နယ်	ကျေးရွာ	
ဌာနများ၏မူဝါဒနှင့်နည်းဗျူဟာ					
▪ မူဝါဒရေးဆွဲရေး	DRD,DPE,DPH	DRD,DPE,DPH	DRD,DPE,DPH		
▪ နည်းဗျူဟာပြင်ဆင်ခြင်း	DRD,DPE,DPH	DRD,DPE,DPH	DRD,DPE,DPH		
စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးခြင်း					
▪ ကျန်းမာရေးဌာနများ ရေရရှိရေးအတွက် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု	DPH	DPH	DPH		
▪ ကျန်းမာရေးဌာနများ၏ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအတွက် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု	DPH	DPH	DPH		
▪ ကျန်းမာရေးဌာနများအတွက် အန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု	DPH	DPH	DPH		
▪ အရေးပေါ်အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း	DPH	DPH	DPH		
ဘဏ္ဍာရေး					
▪ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း/ ခန့်မှန်းခြင်း ကုန်ကျငွေ	DPH,BD,DP,FERD	DPH	DPH, PD		
▪ ဘဏ္ဍာရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း	AG	AG	AG		
▪ ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေခြင်း	DPH,BD	DPH, BD	DPH, BD		
▪ ငွေရင်းထုတ်ပေးခြင်း	DPH,BD	DPH, LG	DPH	DPH	
▪ ငွေကြေးသုံးစွဲမှုကိုစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း	DPH,ATG,	MP	DPH, MP		

တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ	ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်သည့် အဖွဲ့အစည်း			တရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်း ကမ်းချက်များ	
	အဆင့်	ပြည်ထောင်စု	ပြည်နယ်/ တိုင်း ဒေသကြီး		မြို့နယ်
	MP				
ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း					
▪ ဌာနတွင်း	DPH	DPH	DPH		
▪ ဌာနအချင်းချင်း	DRD,DBE, DPH	DRD,DBE, DPH	DRD, DBE, DPH		
စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း					
▪ မူဝါဒ	DRD,DBE, DPH	DRD, DBE, DPH	DRD, DBE, DPH		
▪ ဘဏ္ဍာရေး	DPH	DPH	DPH		
▪ ဒေသဆိုင်ရာဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်း (by-laws)	UG	LG			
▪ ဒီဇိုင်းစံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အမျိုးအစားများ	DPH	DPH	DPH		
▪ အလုပ်၏ အရည်အသွေး	DPH	DPH	DPH		
▪ ရေအရည်အသွေးစံသတ်မှတ်ချက် လိုက်နာမှု	DPH	DPH	DPH		
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးစေရေး					
▪ ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ခြင်း	DPH,UG	DPH	DPH		
▪ အမှုအကျင့်ပြောင်းလဲမှုမြှင့်တင်ရေး	DPH	DPH	DPH		
▪ အန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ္စည်းများနှင့်ဆေးရုံသုံး ပစ္စည်းများစီမံခန့်ခွဲခြင်း	DPH,AG	DPH	DPH		
▪ နည်းပညာဆိုင်ရာဒီဇိုင်းနှင့်ပုံရိပ်ကူညီ ခြင်း	DPH	DPH	DPH		
▪ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် စီမံခန့်ခွဲခြင်း	DPH,MOC, MES	DPH, MOC, MES	DPH		
▪ ဝယ်ခြမ်းရေး	DPH	DPH	DPH		
▪ အရည်အသွေးထိန်းသိမ်းရေး	DPH	DPH	DPH		
▪ စွမ်းဆောင်ရည်စီမံခန့်ခွဲခြင်း	DPH	DPH	DPH		
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဆောင်တာများ - ရေရရှိရေး					
▪ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ စီမံခန့်ခွဲ ခြင်း	DPH,DRD		DRD, TDC		
▪ ပုံမှန်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု	DPH,DRD		DRD, TDC		
▪ ပြုပြင်ခြင်း	DPH,DRD		DRD, TDC		
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဆောင်တာများ - ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး					
▪ လုပ်ငန်းဆောင်တာများစီမံခန့်ခွဲခြင်း	DPH	DPH	DRD, TDC		
▪ ပုံမှန်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု	DPH	DPH	DRD, TDC		
▪ ပြုပြင်ခြင်း	DPH	DPH	DRD, TDC		
ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဆောင်တာများ - အန္တရာယ်ရှိစွန့်ပစ္စည်းများနှင့်ဆေးရုံသုံး ပစ္စည်းများစီမံခန့်ခွဲခြင်း					

တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ	ရာထူးတာဝန်ခန့်အပ်သည့် အဖွဲ့အစည်း			တရားဝင်အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်း ကမ်းချက်များ
	ပြည်ထောင်စု	ပြည်နယ်/ တိုင်း ဒေသကြီး	မြို့နယ်	
▪ လုပ်ငန်းဆောင်တာများစီမံခန့်ခွဲခြင်း	DPH	DPH	DPH	
▪ ပုံမှန်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု	DPH	DPH	DPH	
▪ ပြုပြင်ခြင်း	DPH	DPH	DPH	
စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်ခြင်း				
▪ သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း	DPH	DPH		
▪ ရေရရှိရေးစနစ်များသို့လှောင်သည့် (နေရာအမျိုးအစား၊အရေအတွက်၊အရည် အသွေး)	DPH,DRD	DPH,DRD		
▪ ကဏ္ဍအလိုက်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း	DPH	DPH	DPH	
▪ ကဏ္ဍအလိုက်အကဲဖြတ်ခြင်း	DPH	DPH	DPH	
▪ အစီအစဉ်များ/စီမံကိန်းများစောင့်ကြည့်လေ့ လာခြင်း	DPH	DPH	DPH	
▪ အစီအစဉ်များ/စီမံကိန်းများအကဲဖြတ်ခြင်း	DPH	DPH	DPH	
▪ ရေအရည်အသွေးစစ်ဆေးခြင်း	DPH	DPH	DPH	
သုတေသနနှင့်တီထွင်ဖွံ့ဖြိုးရေး				
▪ လုပ်ငန်းတာဝန်ခန့်အပ်ခြင်း	DPH	DPH	DPH	
▪ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း	DPH	DPH	DPH	

ABBREVIATION

AF	=	Armed Forces (တပ်မတော်)
AG	=	Attorney General
ATG	=	Auditor General
BD	=	Budget Department
BT	=	Board of Trustees
CBO	=	Community Based Organization
DBE	=	Department of Basic Education
DHSHD	=	Department of Human Settlement and Housing Development
DP	=	Development Partners
DPH	=	Department of Public Health
DRD	=	Department of Rural Development
DRR	=	Department of Relief and Resettlement
DWIR System	=	Directorate of Water Resource and Improvement of River
FERD	=	Foreign Economic Relation Department
GAD	=	General Administration Department
LG	=	Local Government
NGO	=	Non-Governmental Organization
MOECAF	=	Ministry of Environmental Conservation and Forestry
MOST	=	Ministry of Science and Technology
MPF	=	Ministry of Planning and Finance
PTA	=	Parents and Teacher Association
TDC	=	Township Development Committee
UG	=	Union Government
UN	=	United Nations Organization

နောက်ဆက်တွဲ ၃။ အခြေအနေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်- ထပ်တိုးသတင်းအချက်အလက်များ

၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ကောက်ယူသော မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေနှင့် အိမ်အကြောင်းအရာ သန်ခေါင်းစာရင်းမှ ရရှိသောအချက်အလက်များကို နောက်ဆက်တွဲဇယား ၃.၁ နှင့် ၃.၂ တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ အချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်ရာတွင် သတိထား၍ ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ဥပမာ ရေပေးရေးဆိုင်ရာအချက်အလက်များတွင် ဖြေကြားသူများမှ သန်ခေါင်းစာရင်းဆိုင်ရာ မေးခွန်းများကို ပြန်လည်ဖြေကြားထားခြင်းဖြစ်ပြီး ရေပေးရေးစနစ်များ ကောင်စွာအလုပ်လုပ် နေခြင်း ရှိ/မရှိကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားခြင်းမရှိပါ။ ထို့အတူ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး ဆိုင်ရာအချက်အလက်များတွင်လည်း အိမ်သာအမျိုးအစားနှင့်ပတ်သတ်ပြီး ဖြေကြားသူ၏ အထင်အရသာ ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဇယား-၃.၁ ရေရရှိရေးအခြေအနေ

ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသ ကြီး	ကျေးလက်/ မြို့နယ်/မြို့နယ်ခွဲ/ မြို့ပြ	လူဦးရေ	အိမ်ထောင်စု	ပိုမိုကောင်းမွန်	ရှိရင်းစွဲ အခြေအနေ	% တိုးတက်မှု ရာခိုင်နှုန်း
ကချင်	ကျေးလက်	၈၆၄,၂၄၁	၁၇၃,၅၀၆	၁၁၅,၃၁၆	၅၈,၁၉၀	၆၆.၅
	မြို့ပြ	၅၁,၀၁၂	၁၀,၁၀၁	၇,၅၄၁	၂,၄၉၅	၇၅.၁
ကယား	ကျေးလက်	၂၀၄,၄၉၇	၄၂,၆၀၆	၂၀,၂၄၃	၂၂,၃၆၃	၄၇.၅
	မြို့ပြ	၁,၂၈၅	၂၉၂	၂၅၀	၄၂	၈၅.၆
ကရင်	ကျေးလက်	၁,၁၅၃,၂၆၆	၂၄၀,၈၇၄	၁၃၂,၂၁၄	၁၀၉,၄၁၆	၅၄.၇
	မြို့ပြ	၅၈,၅၃၅	၁၂,၁၁၀	၃,၄၆၄	၉,၀၃၃	၂၇.၇
ချင်း	ကျေးလက်	၃၆၈,၃၈၁	၇၁,၃၅၁	၄၇,၃၂၃	၂၄,၀၂၈	၆၆.၃
	မြို့ပြ	၉,၇၆၆	၁,၉၈၀	၁,၆၀၃	၃၅၉	၈၁.၇
စစ်ကိုင်း	ကျေးလက်	၄,၂၂၀,၈၆၆	၉၁၃,၀၈၅	၇၂၄,၃၈၁	၁၈၈,၇၀၄	၇၉.၃
	မြို့ပြ	၃၂,၇၇၃	၆,၅၈၃	၃,၇၁၄	၂,၈၆၉	၅၆.၄
တနင်္သာရီ	ကျေးလက်	၁,၀၃၃,၉၀၁	၂၁၆,၂၉၂	၁၁၂,၆၆၆	၁၀၃,၆၂၆	၅၂.၁
	မြို့ပြ	၂၂,၈၁၂	၄,၉၇၂	၂,၆၂၂	၂,၃၅၀	၅၂.၇
ပဲခူး	ကျေးလက်	၃,၇၃၅,၄၈၈	၉၀၃,၉၆၀	၆၄၀,၉၀၆	၂၆၃,၀၅၄	၇၀.၉
	မြို့ပြ	-	-	-	-	-
မကွေး	ကျေးလက်	၃,၂၄၁,၉၀၄	၇၈၈,၅၂၆	၅၈၉,၈၄၇	၁၉၈,၆၇၉	၇၄.၈
	မြို့ပြ	၄,၆၇၄	၁,၁၄၀	၂၇၅	၈၆၅	၂၄.၁
မန္တလေး	ကျေးလက်	၃,၉၀၄,၇၆၇	၉၀၇,၅၅၈	၇၃၃,၅၀၃	၁၇၄,၀၅၅	၈၀.၈
	မြို့ပြ	၁၄,၄၃၆	၃,၂၃၂	၁,၇၀၅	၁,၅၂၇	၅၂.၈
မွန်	ကျေးလက်	၁,၄၁၅,၄၂၉	၃၀၈,၄၂၅	၁၈၈,၁၇၅	၁၂၀,၂၅၀	၆၁.၀
	မြို့ပြ	၁၇,၈၂၀	၃,၇၄၅	၃,၁၁၁	၆၃၄	၈၃.၁
ရခိုင်	ကျေးလက်	၁,၇၀၆,၃၈၈	၃၈၇,၁၄၈	၁၂၇,၇၅၈	၂၅၉,၃၉၀	၃၃.၀
	မြို့ပြ	၁၁,၅၄၆	၂,၈၄၈	၂,၄၈၁	၃၆၇	၈၇.၁

ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသ ကြီး	ကျေးလက်/ မြို့နယ်/မြို့နယ်ခွဲ/ မြို့ပြ	လူဦးရေ	အိမ်ထောင်စု	ပိုမိုကောင်းမွန်	ရှိရင်းစွဲ အခြေအနေ	% တိုးတက်မှု ရာခိုင်နှုန်း
ရန်ကုန်	ကျေးလက်	၂,၁၃၃,၃၈၄	၅၁၃,၈၈၈	၂၁၉,၇၆၅	၂၉၄,၁၂၃	၄၂.၈
	မြို့ပြ	၉,၇၁၁	၂,၄၉၀	၁	၂,၄၈၉	၀.၀
ရှမ်း	ကျေးလက်	၄,၂၁၈,၀၅၈	၈၈၉,၆၅၁	၃၆၄,၃၄၅	၅၂၅,၃၀၆	၄၁.၀
	မြို့ပြ	၁၂၉,၆၄၀	၂၈,၁၈၈	၁၆,၃၅၀	၁၁,၈၃၈	၅၇.၉
ဧရာဝတီ	ကျေးလက်	၅,၂၃၄,၀၅၅	၁,၂၈၈,၀၂၁	၆၀၀,၉၃၈	၆၈၇,၀၈၃	၄၆.၇
	မြို့ပြ	၅၄,၇၅၂	၁၃,၇၅၁	၁၁,၀၄၈	၂,၇၀၃	၈၀.၃
နေပြည်တော်	ကျေးလက်	၇၆၈,၅၈၄	၁၈၃,၅၀၉	၁၄၁,၄၁၇	၄၂,၀၉၂	၇၇.၁
	မြို့ပြ	-	-	-	-	-
ပြည်ထောင်စု	ကျေးလက်	၃၄,၂၀၃,၂၀၈	၇,၈၂၈,၄၀၀	၄,၇၈၂,၃၇၇	၃,၁၀၇,၉၆၁	၆၀.၆
	မြို့ပြ	၄၁၈,၇၆၀	၉၁,၄၃၂	၅၄,၁၆၅	၃၇,၆၀၂	၅၉.၀

ရေကောင်းရေသန့်ဆိုသည်မှာ အိမ်တိုင်ယာရောက်သွယ်တန်းထားသည့် ပိုက်လိုင်းရေပေးရေး စနစ်များ၊ ရေတိုင်များ၊ စက်(သို့မဟုတ်) လက်နှိပ်တုံ့ကင်တပ်ထားသော ရေတွင်းများ၊ ကာကွယ်ထားသည့် လက်တူးတွင်းကျယ်နှင့် စိမ့်စမ်းရေသွယ်စနစ်များ ပါဝင်ပါသည်။

ဇယား-၃.၂ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအခြေအနေ

ပြည်နယ်/ တိုင်း ဒေသကြီး	ကျေးလက်/ မြို့နယ်/မြို့နယ်ခွဲ/ မြို့ပြ	လူဦးရေ	အိမ်ထောင်စု	ပိုမိုကောင်း မွန်	ရှိရင်းစွဲ အခြေအနေ	အိမ်သာ မရှိ	% တိုးတက်မှု ရာခိုင်နှုန်း
ကချင်	ကျေးလက်	၈၆၄,၂၄၁	၁၇၃,၅၀၆	၁၄၂,၄၃၈	၂၆,၁၆၃	၄,၉၀၅	၈၂.၁
	မြို့ပြ	၅၁,၀၁၂	၁၀,၁၀၁	၉,၄၀၅	၅၀၈	၁၈၈	၉၃.၁
ကယား	ကျေးလက်	၂၀၄,၄၉၇	၄၂,၆၀၆	၃၆,၈၅၅	၂,၀၃၃	၃,၇၁၈	၈၆.၅
	မြို့ပြ	၁,၂၈၅	၂၉၂	၂၂၃	၆၃	၆	၄၅.၈
ကရင်	ကျေးလက်	၁,၁၅၃,၂၆၆	၂၄၀,၈၇၄	၁၄၈,၇၉၇	၁၈,၈၄၇	၇၃,၂၃၀	၆၁.၈
	မြို့ပြ	၅၈,၅၃၅	၁၂,၁၁၀	၁၀,၉၆၂	၃၃၁	၈၁၇	၉၀.၅
ချင်း	ကျေးလက်	၃၆၈,၃၈၁	၇၁,၃၅၁	၄၉,၅၃၅	၈,၀၁၀	၁၃,၈၀၆	၆၉.၄
	မြို့ပြ	၉,၇၆၆	၁,၉၈၀	၁,၄၈၆	၁၅၅	၃၃၉	၇၅.၁
စစ်ကိုင်း	ကျေးလက်	၄,၂၂၀,၈၆၆	၉၁၃,၀၈၅	၆၁၈,၇၀၃	၁၂၃,၀၅၅	၁၇၁,၃၂၇	၆၇.၈
	မြို့ပြ	၃၂,၇၇၃	၆,၅၈၃	၅,၄၈၄	၃၇၅	၇၂၄	၈၃.၃
တနင်္သာရီ	ကျေးလက်	၁,၀၃၃,၉၀၁	၂၁၆,၂၉၂	၁၂၈,၆၈၁	၄၅,၀၅၅	၄၂,၅၅၆	၅၉.၅
	မြို့ပြ	၂၂,၈၁၂	၄,၉၇၂	၃,၂၆၀	၁,၂၆၁	၄၅၁	၆၅.၆
ပဲခူး	ကျေးလက်	၃,၇၃၅,၄၈၈	၉၀၃,၉၆၀	၆၃၈,၇၀၂	၁၄၉,၂၅၄	၁၁၅,၉၆၄	၇၀.၇

ပြည်နယ်/ တိုင်း ဒေသကြီး	ကျေးလက်/ မြို့နယ်/မြို့နယ်ခွဲ/ မြို့ပြ	လူဦးရေ	အိမ်ထောင်စု	ပိုမိုကောင်း မွန်	ရှိရင်းစွဲ အခြေအနေ	အိမ်သာ မရှိ	% တိုးတက်မှု ရာခိုင်နှုန်း
	မြို့ပြ	-	-	-	-	-	-
မကွေး	ကျေးလက်	၃,၂၄၁,၉၀၄	၇၈၈,၅၂၆	၅၁၉,၆၂၃	၁၁၃,၁၉၉	၁၅၅,၇၀၄	၆၅.၉
	မြို့ပြ	၄,၆၇၄	၁,၁၄၀	၁,၁၀၁	၂၆	၁၃	၉၆.၆
မန္တလေး	ကျေးလက်	၃,၉၀၄,၇၆၇	၉၀၇,၅၅၈	၆၇၀,၆၄၇	၄၃,၅၅၀	၁၉၃,၃၆၁	၇၃.၉
	မြို့ပြ	၁၄,၄၃၆	၃,၂၃၂	၂,၂၀၂	၁၀၆	၉၂၄	၆၈.၁
မွန်	ကျေးလက်	၁,၄၁၅,၄၂၉	၃၀၈,၄၂၅	၂၂၆,၈၁၈	၁၇,၇၃၁	၆၃,၈၇၆	၇၃.၅
	မြို့ပြ	၁၇,၈၂၀	၃,၇၄၅	၃,၄၂၉	၅၀	၂၆၆	၉၁.၆
ရခိုင်	ကျေးလက်	၁,၇၀၆,၃၈၈	၃၈၇,၁၄၈	၉၁,၂၃၇	၂၀,၄၃၄	၂၇၅,၄၇၇	၂၃.၆
	မြို့ပြ	၁၁,၅၄၆	၂,၈၄၈	၂,၂၀၆	၉၈	၅၄၄	၇၇.၅
ရန်ကုန်	ကျေးလက်	၂,၁၃၃,၃၈၄	၅၁၃,၈၈၈	၄၂၂,၂၄၆	၅၁,၂၄၆	၄၀,၃၉၆	၈၂.၂
	မြို့ပြ	၉,၇၁၁	၂,၄၉၀	၁,၅၃၅	၇၉၉	၁၅၆	၆၁.၆
ရှမ်း	ကျေးလက်	၄,၂၁၈,၀၅၈	၈၉၉,၆၅၁	၄၈၈,၀၄၈	၂၇၃,၈၂၁	၁၂၇,၇၈၂	၅၄.၉
	မြို့ပြ	၁၂၉,၆၄၀	၂၈,၁၈၈	၂၃,၂၃၅	၄,၄၄၂	၅၀၆	၈၂.၄
ဧရာဝတီ	ကျေးလက်	၅,၂၃၄,၀၅၅	၁,၂၈၈,၀၂၁	၉၃၂,၇၃၇	၁၇၀,၉၇၈	၁၈၄,၃၀၆	၇၂.၄
	မြို့ပြ	၅၄,၇၅၂	၁၃,၇၅၁	၁၁,၁၇၉	၉၁၆	၁,၆၅၆	၈၁.၃
နေပြည် တော်	ကျေးလက်	၇၆၈,၅၈၄	၁၈၃,၅၀၉	၁၅၄,၀၁၂	၁၀,၈၀၄	၁၈,၆၉၃	၈၃.၉
	မြို့ပြ	-	-	-	-	-	-
ပြည် ထောင်စု	ကျေးလက်	၃၄,၂၀၃,၂၀၈	၇,၈၂၈,၄၀၀	၅,၂၆၉,၀၇၉	၁,၀၇၄,၂၂၀	၁,၄၈၅,၁၁၁	၆၇.၃
	မြို့ပြ	၄၁၈,၇၆၀	၉၁,၄၃၂	၇၅,၇၀၇	၉,၁၃၀	၆,၅၉၀	၈၂.၈

ယင်လုံအိမ်သာဆိုသည်မှာ ရေဆွဲအိမ်သာများနှင့် ရေလုံအိမ်သာများကို ဆိုလိုပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ ၃-၁။ အခြေအနေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်အစီရင်ခံစာမှ အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

အကြောင်းအရာ	ပြဿနာ (သို့မဟုတ်) အခက်အခဲများ
မူဝါဒနှင့်မဟာဗျူဟာ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ကဏ္ဍဆိုင်ရာမူဝါဒနှင့်မဟာဗျူဟာမရှိခြင်း <ul style="list-style-type: none"> - မရှင်းလင်း (သို့မဟုတ်) မတိကျသည့်ရည်ရွယ်သတ်မှတ်ချက်များ (ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးအတွက်သတ်မှတ်ရည်ရွယ်ထားသည့်ရက်မရှိခြင်း) - အစိုးရနှင့်အလှူရှင်များ၏ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုအတွက်မူဘောင်မရှိခြင်း - အရင်းအမြစ်များ ခွဲဝေရာတွင် တန်းတူညီမျှမှုနှင့် အားလုံးပါဝင်စေမှု မရှိခြင်းပဲ ဖယ်ကျဉ်ထားခြင်း။ ▪ ကဏ္ဍကိုစည်းကမ်းဖြင့်ထိန်းကွပ်မှုမရှိခြင်း <ul style="list-style-type: none"> - ရေဆိုးစီမံပြုပြင်မှု (သို့မဟုတ်) ရေရရှိရေးအတွက်အရည်အသွေးမီစံနှုန်းများမရှိခြင်း - ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများ၏ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှုအနေအထားသည်မည်သို့ရရှိမည်ဆိုသည့် သတ်မှတ်ချက်မရှိခြင်း (အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိက) ▪ ကဏ္ဍအား စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ခြင်းအားနည်းပြီး လွှမ်းခြုံမည့်နယ်ပယ်နှင့် အတိုင်းအတာ

	<p>အကန့်အသတ်ရှိနေခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> - လွှမ်းခြုံမှုအသုံးပြုမှု၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့မှုဆိုင်ရာယုံကြည်စိတ်ချရသည့်သတင်းအချက်အလက်များမရှိခြင်း - လိုအပ်သည့်အချက်အလက်မသိရှိပုံစံစဉ်ခြင်းနှင့်ဆုံးဖြတ်ခြင်း - ကဏ္ဍ၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များအစားစီမံကိန်းကိုသာအာရုံထားခြင်း (ကဏ္ဍကိုနှစ်စဉ်ပြန်လည်သုံးခြင်းခြင်းများမရှိခြင်း)
<p>အဖွဲ့အစည်းဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအစီအစဉ်များ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ကျေးလက်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဝန်ကြီးဌာနနှစ်ခုကခွဲဝေလုပ်ဆောင်သည်။ ▪ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနနှင့်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနအကြား နိုင်ငံတော်အဆင့်နှင့်အဆင့်ခွဲများတွင် ညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်မှု အားနည်းသည်။ အကောင်းဆုံးဖြစ်သည့် အလေ့အထများနှင့်ပတ်သက်သည့် ဗဟုသုတနည်းသည် (လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုနည်းလမ်းများ၊ နည်းပညာပိုင်းရွေးချယ်စရာများ)
<p>ကဏ္ဍ၏ဘဏ္ဍာရေး</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင်မဟုတ်သည့်ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများအတွက်ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုမလုံလောက်ခြင်း ▪ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အသုံးစရိတ်များအား ခြေရာကောက်ရန်မလွယ်ခြင်း (အစိုးရနှင့်အလှူရှင်များ)
<p>ပြင်ပအထောက်အပံ့</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများတွင် အစိုးရနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းကိုင်ဖက်များအတွက် သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းပုံမရှိခြင်း။ ▪ အစိုးရ၏ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များတွင် အလှူရှင်အထောက်အပံ့အတွက်မူဘောင်မရှိပါ။
<p>ကျေးလက်ဒေသရေရရှိရေး</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအနေအထားကိုမသိခြင်း၊ လုံလောက်သည့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုမရှိခြင်း (စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းမရှိပါ) ▪ ရည်မှန်းချက်ကြီးသော ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၏ ကာလတိုရည်ရွယ်ချက်များသည် သဘာဝမကျပါ (ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု၊ ဝန်ထမ်း) ▪ အချို့ပစ္စည်း (hardware) ရွေးချယ်မှုများသည် တာရှည်မခံပါ။ အနိမ့်ဆုံးရှိရမည့် စံသတ်မှတ်ချိန်နှင့် ကိုက်ညီအောင်အမြဲလိုက်နာခြင်းမရှိပါ။
<p>ကျေးလက်ဒေသ၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CLTS ကိုအကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်းမရှိပါ (မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ကိုက်ညီမှုမရှိ အတည်ပြုထားခြင်းမရှိ၊ သင်ခန်းစာယူရမည်များမရှိပါ) ▪ လူအတော်များများသည် မိသားစုအတွက်အိမ်သာများကို ဝယ်ယူသုံးစွဲရန် မတတ်နိုင်ကြပါ။ အထူးသဖြင့် ရေကြီးလွယ်သည့် နေရာများနှင့်အခြားအခက်အခဲရှိသည့် ပတ်ဝန်းကျင်များတွင် ဖြစ်သည်။ ▪ အစိုးရအလှူရှင်များ၊ အန်ဂျီအိုများ၏ ပစ္စည်း (Hardware) အထောက်အပံ့သည် ရှေ့နောက်မညီညွတ်ပါ။ ▪ စီမံကိန်းများတွင် ရွေးချယ်စရာနည်းပညာမရှိပါ။ (ပုံစံတစ်ခုတည်းကိုသာအသုံးပြုရန်အားပေးခြင်း) ▪ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော့အဖြစ်များသည့် ဒေသရှိစီမံကိန်းများတွင် ဆပ်ပြာဖြင့်လက်ဆေးခြင်းကို အားပေးခြင်းမရှိပါ။ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးကို အားပေးရာတွင် ပညာပေးခြင်းနည်းလမ်းကိုသာ အခြေခံထားပြီး အမှုအကျင့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲစေသည့် နည်းလမ်းသုံးခြင်းမရှိပါ။
<p>ကျောင်းများ၌ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ရှုပ်ထွေးနက်နဲမှုကို ပေါ့လျော့စွာရှုမြင်ခြင်း (ပုံပိုးပစ္စည်းများ၏ ပုံစံ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်မှုကို အားပေးခြင်း) ▪ လက်ရှိအနေအထား၏ သတင်းအချက်အလက်များမလုံလောက်ခြင်း၊ အထူးသဖြင့် <ul style="list-style-type: none"> - အလယ်တန်းကျောင်းများအတွက်အင်္ဂါရပ်များ - ဝန်ဆောင်ပံ့ပိုးမှုများ၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအနေအထား (EMIS အားဖြင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းမရှိပါ) ▪ အစိုးရနှင့်အလှူရှင်များ၏ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုနည်းခြင်း ▪ မလုံလောက်သည့်ရေရရှိရေး - ကလေးများ ရေသယ်ယူရန်ခက်ခဲခြင်းနှင့် ကျန်းမာရေးနှင့်

	<p>ညီညွတ်မှုမရှိခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ကျောင်းသားနှင့်အိမ်သာအချိုးမညီမှုသည် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းနှင့်ယှဉ်လျှင် မြင့်မားနေခြင်း ▪ လက်ဆေးသည့်အလေ့အထကိုဦးစားပေးခြင်းမရှိပါ။ ▪ ကျောင်းများတွင် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းစရိတ်မလုံလောက်ပါ။ ▪ ကျောင်းများတွင် ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအတွက် တာဝန်ခံမရှိပါ။ ▪ ဆရာ/ဆရာမများသည် Life Skills training များ ပိုမိုလိုအပ်ပါသည်။
<p>အရေးပေါ်အခြေအနေများ ဌာနရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်ပံ့ပိုးမှုများသည် (၃) နှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ကျဆင်းလာသည် (တာရှည်မခံခြင်း) ▪ RRD သည် ညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်သော်လည်း လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်သည့် ကဏ္ဍမဟုတ်ခြင်း။ ▪ အရေးပေါ်ကာလ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများမှ ဖွံ့ဖြိုးရေးရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဆင့်အထိ လိုအပ်သည့်အကူအပြောင်း (ကျေးရွာလူထုနှင့်အဖွဲ့အစည်းအဆင့်) ▪ ထိခိုက်ခံစားရသူများနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များမလုံလောက်မှုကြောင့် ငွေကြေးအထောက်အပံ့အစီအစဉ်ရေးဆွဲရန်ခက်ခဲခြင်း

Colin, Dutton and Rodriguez (2015), Myanmar Water, Sanitation and Hygiene Sector Situational Analysis; Final Report

နောက်ဆက်တွဲ- ၄။ ကျောင်းများ၌ ရေရရှိရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအတွက် သန့်ရှင်းကြယ်နည်းလမ်း

သန့်ရှင်းကြယ်နည်းလမ်း၏ သတ်မှတ်ရည်ရွယ်ချက်အတွက် လုပ်ဆောင်ရန်အဆင့်များနှင့် အလားအလာရှိသည့် အဆင့်များ

ခုနှစ်	ကျောင်းများအားလုံး အနည်းဆုံးရရှိလာမည့် အနေအထား	
၂၀၂၀	ကြယ်တစ်ပွင့်	<p>ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သော အလေ့အထများကို နေ့စဉ်လုပ်ဆောင်ရန် အားပေးခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ပုံမှန်အားဖြင့် ကျောင်းတွင် အစာအစားမီ ဆပ်ပြာဖြင့် လက်ဆေးရန် နေ့စဉ်ကြီးကြပ်ခြင်း ▪ အိမ်သာ သန့်ရှင်းရေးလုပ်ရန်၊ ဆပ်ပြာနှင့်ရေပုံးရန် နေ့စဉ်ကြီးကြပ်ခြင်း (အနည်းဆုံး မိန်းကလေးအိမ်သာတစ်လုံးနှင့် ယောက်ျားလေးအိမ်သာတစ်လုံး ကောင်းစွာ အသုံးပြုနိုင်သည်) ပြင်ပဝန်းကျင်တွင် မစင်စွန့်ခြင်းမရှိ။ ▪ ကလေးများအားလုံး၏ သောက်ရေဗူးများအတွက် နေ့စဉ်ကြီးကြပ်ခြင်း
၂၀၂၅	ကြယ်နှစ်ပွင့်	<p>ဆက်လက်တိုးတက်မှု</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ အိမ်သာတက်ပြီးတိုင်း ဆပ်ပြာဖြင့်လက်ဆေးခြင်းကို အားပေးရန် လိုအပ်သည့် ပစ္စည်းများနှင့် ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးခြင်း ▪ အိမ်သာများကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ပြုပြင်ခြင်း။ မိန်းကလေးများ ဓမ္မတာလာရာတွင် ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်အောင် လိုအပ်သည့် ပံ့ပိုးမှုအင်္ဂါရပ်များနှင့် အသိပညာပေးမှုများ လုပ်ဆောင်ခြင်း ▪ ကျောင်းများတွင် စရိတ်နည်း ရေသန့်စင်ခြင်းကို မိတ်ဆက်ပေးခြင်း
၂၀၃၀	ကြယ်သုံးပွင့်	<p>အမျိုးသားအဆင့်စံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ အမျိုးသားအဆင့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီအောင် ကျောင်းများရှိ အထောက်အပံ့ အင်္ဂါရပ်များနှင့် စနစ်များအား အဆင့်မြှင့်တင်ပြီးဖြစ်သည်

Source: UNICEF and GIZ, 2013, *The Three Star Approach for WASH in Schools*

နောက်ဆက်တွဲ-၄.၃။ တာဝန်ခံမှု

အဖွဲ့အစည်းများအားလုံး တာဝန်ခံမှုရှိရန် လိုပါသည်။ မည်သည်အတွက်၊ မည်သူ့အတွက် တာဝန်ခံ ရမည်ဆိုသည့် မေးခွန်းများ ရှိပါသည်။ ယင်းအတွက်အဖြေမှာ မည်သည့်အတွက် တာဝန်ခံသနည်း ဆိုရာတွင် ငွေကြေးအတွက်သာမက ဝန်ဆောင်မှုပေးရာတွင် လူမှုရေး၊ နည်းပညာပိုင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရှုထောင့်များနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လည်း တာဝန်ခံရပါမည်။ Accountability is a major subject in its own right, ထို့ကြောင့် ရေရှည်ရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး စီမံကိန်းများနှင့် အသုံးပြုသည့် နည်းပညာများကိုသာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် တာဝန်ခံမှု အမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ အောက်ခြေပိုင်းရှိ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၊ အကျိုးခံစားသူများ၊ ဝန်ထမ်းများနှင့်ထောက်ခံအားပေးသူများ၊ အထက်ပိုင်းတွင် အလှူရှင်များ၊ အိမ်ရှင်အစိုးရများ (သို့မဟုတ်) ရွေးကောက်တင်မြောက်သူများကို တာဝန်ခံရပါမည်။⁵⁰

၎င်းသည် အရင်းအမြစ်များ၊ ယင်းတို့ကို သုံးစွဲမှု၊ လက်ငင်းသက်ရောက်မှုများအတွက် ကာလတိုလုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုနှင့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ လုပ်ဆောင်ချက်များ သည် အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုများအတွက် မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုအကြား ခွဲခြားရန် အသုံးဝင်ပါသည်။⁵¹

ဇယား* တွင် ရေရှည်ရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး စီမံကိန်းများ၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ အသုံးပြုသည့် နည်းပညာများသည် ထက်/အောက် တာဝန်ခံမှုများနှင့် မည်သို့အားဖြင့် ကိုက်ညီသည်ကို ပြသထားပါသည်။⁵²

⁵⁰adapted from Edwards M. and Hulme D., 1995, NGO Performance and Accountability: Introduction and Overview, in Non-Governmental Organisations - Performance and Accountability, ed. Edwards M. and Hulme D., Earthscan Publications Ltd., London.

⁵¹ Avina J., 1993, The evolutionary life cycle of non-governmental development organisations, in Public Administration and Development, Vol.13, No.5 (December), quoted in Edwards and Hulme (1995).

⁵²Adapted from Ockelford, J., 1996. Technical and Management Issues. In: Smout I. (Editor), Water and NGOs: Proceedings of an ODA Workshop. Loughborough University, Loughborough, UK

ဇယား*: RWSS ကဏ္ဍတွင် တာဝန်ခံမှု

တာဝန်ခံမှု	လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ (အရင်းအမြစ်များ၊ အရင်းအမြစ် အသုံးပြုမှု၊ လက်ငင်းအကျိုးသက်ရောက်မှုများ)	မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ (အခြား အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပိုကျယ်ပြန့်သည့် သဘာဝဝန်းကျင်အပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုများ)
အထက်ဖက်သို့ (အဆင့်မြင့် အစိုးရ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် များ)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ လွှမ်းခြုံသည့် လူဦးရေ ▪ တစ်ဦးအတွက် ကုန်ကျစရိတ် ▪ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ဘတ်ဂျက် ▪ ဝန်ထမ်းခန့်ခြင်း ▪ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ▪ ပြည်တွင်းထုတ် ပစ္စည်းများသုံးခြင်း ▪ ကုန်ကျစရိတ်ပြန်လည်ရရှိခြင်း 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ အမျိုးအဆင့် မူဝါဒများနှင့် ကိုက်ညီခြင်း ▪ အမျိုးသားအဆင့် မူဝါဒများအပေါ် လွှမ်းမိုးခြယ်လှယ်နိုင်ခြင်း ▪ ညှိနှိုင်းခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း ▪ ပံ့ပိုးမှု ပုံစံများနှင့် နည်းလမ်းများ ▪ ထောက်ပံ့ကြေးများ ▪ မျှဝေကျခံခြင်း ▪ ကျား/မရေးရာ ▪ စံသတ်မှတ်ခြင်း ▪ နည်းပညာအသစ်များ ဖွံ့ဖြိုးခြင်း ▪ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း ▪ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု
အောက်ဖက်သို့ (အကျိုးခံစားသူများ၊ ရွေးကောက်သူ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် များ၊ ဝန်ထမ်းများ၊ အောက်ခြေအစိုးရ အဆင့်များ)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ လိုအပ်ချက်များ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း ▪ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ရပ်ရွာလူထုပါဝင်မှု ▪ နည်းပညာပိုင်းရွေးချယ်မှု ▪ ဒေသရှိ အရင်းအမြစ်များ/ ပစ္စည်းများ ▪ လက်ရှိ အလေ့အထများ ▪ ကျား/မ ရေးရာ ▪ ဝယ်ယူရန် တတ်နိုင်မှု ▪ VLOM အတွက် ရေရှည်တည်တံ့မှု ▪ အစားထိုးပစ္စည်းများ ရရှိနိုင်မှု ▪ သင်တန်း 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ်သက်ရောက်မှု ▪ ကျား/မရေးရာ ▪ ကျန်းမာရေး ▪ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း ▪ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု